

بررسی بودجه پژوهش، فناوری و اقتصاد دانش بنیان در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور

مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده‌نگری

گروه پژوهشی نظام‌های نوین برنامه‌ریزی، بودجه‌ریزی و مدل‌سازی

مجموعه گزارش شماره ۹۹

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

شماره گزارش

عنوان	بررسی بودجه پژوهش، فناوری و اقتصاد دانش بنیان در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور
کد شناسه	۹۸-۹-۱۰۱۴۷
گروه پژوهشی	نظام‌های نوین برنامه‌ریزی، بودجه‌ریزی و مدل‌سازی
پدیدآورندگان	فریبا فهیم‌یحیایی، رخساره کاظم، زینب اولادی و رضا بختیاری
همکاران	-
مشاور علمی	-
ناظر علمی	غلامرضا گرای‌نژاد
ناشر	مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده‌نگری
صفحه آرایی	محمدسعید حسن پورزرکامی
تاریخ انتشار	پاییز ۱۳۹۸
مطالب این گزارش لزوماً بیانگر نظر رسمی سازمان برنامه و بودجه کشور و مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده‌نگری نیست.	
حقوق معنوی اثر به پدیدآورندگان و حقوق مادی آن، به مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده‌نگری سازمان برنامه و بودجه کشور تعلق دارد و استفاده از آن با ذکر مأخذ بلامانع است.	
آدرس: تهران - خیابان نجات‌الهی - خیابان سپند - پلاک ۱۶	
https://www.dfrc.ir/ Email : info@dfrc.ir	

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	۱-مقدمه.....
۲	۲-وضعیت بخش در اسناد بالادستی به لحاظ جهت‌گیری‌ها، راهبردها و سیاست‌ها.....
۲	۲-۲- احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور.....
۲	۳-۲- برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران.....
۴	۴-۲- سیاست‌های تعیین شده امور علم، فناوری و نوآوری توسط رهبر معظم انقلاب در برنامه ششم.....
۴	۵-۲- برنامه دولت دوازدهم.....
۷	۳-چالش‌های اساسی، تنگناها و مشکلات.....
۷	۳-۱-چالش‌های ساختاری و مدیریتی.....
۷	۳-۲-چالش‌های مالی و زیربنایی.....
۷	۳-۳-چالش‌های بخش عرضه پژوهش و فناوری.....
۸	۴-۳- چالش‌های بخش تقاضای پژوهش و فناوری.....
۹	۴-راهکارهای پیشنهادی.....
۹	۴-۱-راهکارهای مدیریت و ساماندهی.....
۹	۴-۲- راهکارهای مالی و زیربنایی.....
۱۰	۴-۳-راهکارهای بخش عرضه پژوهش و فناوری.....
۱۰	۴-۴-راهکارهای بخش تقاضای پژوهش و فناوری.....
۱۲	۵-شاخص‌های عملکردی بخش طی دوره ۹۸-۱۳۹۲.....
۱۲	۵-۱-..... عملکرد مهم‌ترین متغیرهای کلیدی بخش علم و فناوری در سال ۱۳۹۲ و سال‌های بعد به شرح جدول ۲ است
۱۳	۵-۲-سهم ایران از مقالات برتر.....
۱۴	۵-۳- شاخص جهانی نوآوری.....
۲۴	۶-اعتبارات پژوهش و فناوری در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ ^[۱۱] .....
۲۴	۶-۱- کل اعتبارات.....
۲۵	۶-۲-اعتبارات پژوهشی به تفکیک برنامه‌های اجرایی.....
۵۶	۶-۳-مقایسه تبصره‌های مرتبط با پژوهش و فناوری در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ با احکام برنامه ششم توسعه.....
۶۳	۷-اعتبارات پژوهش و فناوری دستگاه‌های ذیل امور آموزش عالی، تحقیقات و فناوری در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ و جهت‌گیری‌های عمده آنها.....
۶۳	۷-۱-اعتبارات هزینه‌ای.....
۶۳	۷-۲- اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای.....

فهرست جداول

صفحه	عنوان
۳	جدول ۱: اهداف کلی و راهبردها در برنامه ششم بخش علم و فناوری.....
۱۲	جدول ۲: متغیرهای کلیدی بخش، ۹۸-۱۳۹۶.....
۱۴	جدول ۳: رتبه ج.ا.ایران در رکن‌های هفتگانه شاخص جهانی نوآوری طی سال‌های ۲۰۱۴ الی ۲۰۱۹.....
۲۵	جدول ۴: اعتبارات پژوهش و فناوری در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹.....
۲۵	جدول ۵: شاخص‌های اعتباری پژوهش و فناوری در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹.....
۲۷	جدول ۶: اعتبارات پژوهش و فناوری برنامه‌های تحقیقاتی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹.....
۴۱	جدول ۷: سهم هریک از برنامه‌های تحقیقاتی از مجموع اعتبارات پژوهش و فناوری در لایحه سال ۱۳۹۹.....
۵۷	جدول ۸: انطباق تبصره‌های مرتبط با پژوهش و فناوری لایحه ۱۳۹۹ با برنامه ششم توسعه.....
۶۴	جدول ۹: رشد اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای حوزه پژوهش و فناوری در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹.....
۶۵	جدول ۱۰: فهرست طرح‌هایی که در سال ۱۳۹۹ خاتمه می‌یابند.....
۶۷	جدول ۱۱: رشد اعتبارات ردیف‌های متفرقه حوزه تحقیقات و فناوری در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹.....

فهرست نمودارها

صفحه

عنوان

- نمودار ۱: سهم ایران از مقالات برتر و تولید علم دنیا در سال‌های ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۸ ..... ۱۷
- نمودار ۲: رتبه ایران در شاخص جهانی نوآوری GII طی سال‌های ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۹ ..... ۱۸
- نمودار ۳: وضعیت رتبه ایران در ارکان شاخص جهانی نوآوری در سال ۲۰۱۹ ..... ۱۹
- نمودار ۴: رتبه ایران در رکن‌های ورودی و خروجی نوآوری در سال‌های ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۹ ..... ۲۰
- نمودار ۵: رتبه ایران در چارچوب نهادی در سال‌های ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۹ ..... ۲۰
- نمودار ۶: رتبه ایران در رکن سرمایه انسانی و تحقیقات در سال‌های ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۹ ..... ۲۱
- نمودار ۷: رتبه ایران در رکن زیرساخت در سال‌های ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۹ ..... ۲۲
- نمودار ۸: رتبه ایران در پیچیدگی بازار در سال‌های ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۹ ..... ۲۳
- نمودار ۹: رتبه ایران در پیچیدگی کسب و کار در سال‌های ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۹ ..... ۲۳
- نمودار ۱۰: رتبه ایران در رکن خروجی دانش و فناوری در سال‌های ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۹ ..... ۲۴
- نمودار ۱۱: رتبه ایران در رکن خروجی خلاقانه در سال‌های ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۹ ..... ۲۴
- نمودار ۱۲: رتبه شاخص جهانی نوآوری برخی از کشورهای منطقه در سال ۲۰۱۹ ..... ۲۵
- نمودار ۱۳: مقایسه رتبه شاخص جهانی نوآوری برخی کشورهای منطقه در سال‌های ۲۰۱۸ و ۲۰۱۹ ..... ۲۶
- نمودار ۱۴: تعداد شرکت‌های دانش‌بنیان در سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۸ ..... ۲۷
- نمودار ۱۵: تعداد کارکنان شرکت‌های دانش‌بنیان در سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۸ ..... ۲۷

۱- مقدمه

امروزه، نقش تعیین کننده پژوهش و فناوری در رشد و توسعه کشورها و رابطه بسیار نزدیک توسعه اقتصادی با ظرفیت یک کشور در به دست آوردن، خلق، جذب، اشاعه و استفاده از فناوری به یک باور عمومی تبدیل شده است. از این روست که اکثر کشورها، به ویژه کشورهای در حال توسعه مبالغ متنابهی به زیرساخت های مرتبط با پژوهش و فناوری اختصاص می دهند تا بتوانند نوآوری های علمی و فنی را به تولید اقتصادی تبدیل کنند. از این رهگذر اقتصاد آنان نیز به اقتصاد دانش بنیان تبدیل می شود، اقتصادی که بر اساس تولید، توزیع و مصرف دانش و اطلاعات قرار دارد.

نظر به اهمیت مباحث مربوط به پژوهش، فناوری و اقتصاد دانش بنیان، در این گزارش تلاش شد که موارد مربوط به این مقولات (مرتبط با امور آموزش عالی، تحقیقات) در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ مورد کنکاش قرار گیرد. در این گزارش وضعیت بخش در مهم ترین اسناد بالادستی به لحاظ جهت گیری ها، راهبردها و سیاست ها، مورد بررسی قرار گرفته، چالش های اساسی به تفکیک های اصلی بررسی شده و راهکارهایی نیز متناسب با تفکیک های صورت گرفته ارائه شده است.

بررسی مهم ترین شاخص های عملکردی بخش، طی دوره ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۸ و نیز مجموع اعتبارات پژوهش و فناوری در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ بخش دیگر این گزارش است. به علاوه در این گزارش تبصره های مربوطه در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ و انطباق آن ها با احکام قانونی برنامه ششم توسعه مورد تحلیل قرار گرفته است. قسمت انتهایی گزارش به بررسی اعتبارات پژوهش و فناوری ذیل امور آموزش عالی، تحقیقات و فناوری اختصاص یافته است.

۲- وضعیت بخش در اسناد بالادستی به لحاظ جهت‌گیری‌ها، راهبردها و سیاست‌ها

۲-۱- سیاست‌های کلی علم و فناوری، ابلاغی مقام معظم رهبری^[۱]

در سیاست‌های کلی ابلاغی علم و فناوری جهاد مستمر علمی، بهینه‌سازی عملکرد و ساختار نظام آموزشی و تحقیقاتی کشور، حاکمیت مبانی، ارزش‌ها، اخلاق و موازین اسلامی، تقویت عزم ملی و افزایش درک اجتماعی نسبت به اهمیت توسعه علم و فناوری، ایجاد تحول در ارتباط میان نظام آموزش عالی، تحقیقات و فناوری با سایر بخش‌ها و گسترش همکاری و تعامل با سایر کشورها و مراکز علمی و فنی معتبر جهانی مورد تأکید قرار گرفته است.

در سیاست‌های مزبور برای سال ۱۴۰۴ دو هدف کمی نیز منظور شده است که اولی افزایش بودجه تحقیق و پژوهش به حداقل ۴ درصد تولید ناخالص داخلی و دومی افزایش سهم تولید محصولات و خدمات مبتنی بر دانش پیشرفته و فناوری داخلی در GDP به ۵۰ درصد است. در واقع در کنار افزایش منابع، به برون‌دادهای فعالیت‌ها نیز تأکید شده است.

۲-۲- احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور^[۲]

مهم‌ترین جهت‌گیری احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور در زمینه پژوهش و فناوری، تسهیل هزینه‌کرد اعتبارات و مدیریت بخش از طریق معافیت از رعایت قوانین و مقررات عمومی حاکم بر دستگاه‌های دولتی (ماده ۱) بوده است. تشکیل شرکت‌های خصوصی دانش‌بنیان توسط اعضای هیئت علمی (تبصره ۷ ماده ۱) و افزوده شدن معاون علمی و فناوری رئیس‌جمهور به اعضای شورای اقتصاد در راستای شتاب‌دهی به اقتصاد دانش‌بنیان (تبصره ماده ۵۱) از دیگر جهت‌گیری‌های حمایتی این احکام بوده است.

۲-۳- برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران^[۳]

جهت‌گیری‌های اصلی برنامه ششم توسعه در زمینه پژوهش و فناوری عمدتاً در راستای انسجام‌بخشی و ساماندهی نظام حاکم بر فعالیت‌های پژوهش و فناوری کشور، توجه و تقویت بخش تقاضای پژوهش و فناوری و تقویت زیرساخت‌های اصلی و ضروری بخش بوده است.

اهداف و راهبردهای تعیین شده برای بخش بر اساس سند برنامه^[۴] به شرح جدول ۱ است:

جدول ۱: اهداف کلی و راهبردها در برنامه ششم بخش علم و فناوری

ردیف	اهداف کلی	راهبردهای دستیابی به هدف کلی
۱	انجام در نظام سیاست گذاری، راهبری و ارزیابی عملکرد حوزه علم، فناوری و نوآوری و افزایش هماهنگی بین نهادهای متولی بخش	<ul style="list-style-type: none"> - بهینه سازی عملکرد و ساختار نظام سیاست گذاری، راهبری و ارزیابی عملکرد علم، فناوری و نوآوری و افزایش هماهنگی بین نهادهای متولی بخش
۲	حمایت و تقویت پژوهش و فناوری و توسعه بخش های دولتی و غیردولتی و حمایت از انتشار دستاوردهای پژوهشی و فناورانه جهت رفع نیازهای جامعه با رویکرد تعمیق کیفیت	<ul style="list-style-type: none"> - جلوگیری از افت شتاب تولید علم و ارتقاء فعالیت های تحقیق و توسعه - دستیابی به فناوری برای تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی و سند چشم انداز - جهاد مستمر علمی با هدف کسب مرجعیت علمی و فناوری در منطقه - ایجاد تحول در ارتباط میان نظام آموزش عالی، تحقیقات و فناوری با سایر بخش ها - توسعه علوم پایه و تحقیقات بنیادی، نظریه پردازی و نوآوری در چارچوب سیاست های کلی علم و فناوری و نقشه جامع علمی کشور - توسعه تعاملات علمی بین المللی با کشورهای هدف
۳	افزایش حجم منابع مالی تحقیق، توسعه، فناوری و نوآوری در کشور و ارتقاء اثربخشی آن	<ul style="list-style-type: none"> - توسعه نظام جامع تأمین مالی علم و فناوری - تأمین شرایط و فعال سازی کلیه امکانات و منابع مالی و سرمایه های انسانی و علمی کشور
۴	ساماندهی نظام ملی نوآوری به منظور پیشسازی اقتصاد دانش بنیان	<ul style="list-style-type: none"> - پیشسازی اقتصاد دانش بنیان و افزایش سهم تولید و صادرات محصولات و خدمات دانش بنیان - تحریک تقاضای تولید و شکل دهی به بازار محصولات دانش بنیان و فناورانه - اعم از خریدهای دولتی و عمومی و خصوصی و تقاضای ناشی از طرح های عمرانی و توسعه ای و ملی با رویکرد صادرات محور - جهت دهی به سرمایه گذاری خارجی به منظور ارتقای توانمندی فناورانه داخلی - اولویت دادن به دیپلماسی اقتصادی باهدف توسعه سرمایه گذاری خارجی، ورود به بازارهای جهانی و دستیابی به فناوری برای تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی و سند چشم انداز - تجاری سازی پژوهش و نوآوری - گسترش همکاری و تعامل فعال، سازنده و الهام بخش در حوزه علم و فناوری با سایر کشورها و مراکز علمی و فنی معتبر منطقه ای و جهانی به ویژه جهان اسلام و توسعه تجارت و صادرات محصولات دانش بنیان
۵	تقویت زیرساخت ها و نظامات پشتیبان پژوهش و فناوری	<ul style="list-style-type: none"> - ساماندهی نظام ملی آمار و اطلاعات علمی، پژوهشی و فناوری جامع و کارآمد - توسعه و تجهیز آزمایشگاه های مرجع - گسترش نظامات پشتیبان مراکز پژوهشی، پارک ها و مراکز رشد علم و فناوری
۶	افزایش درک اجتماعی نسبت به اهمیت توسعه علم و فناوری	<ul style="list-style-type: none"> - ارتقاء فرهنگ عمومی در راستای تقویت پژوهش و فناوری و مردمی سازی آن - توسعه کمی و کیفی منابع انسانی پژوهش و فناوری و توجه بیشتر به جایگاه مادی و معنوی نخبگان و پژوهشگران - فرهنگ سازی و ارتقاء توانمندی های کارآفرینانه در فارغ التحصیلان دانشگاهی و نخبگان کشور

اصلی‌ترین سیاست‌های تعیین‌شده برای پژوهش و فناوری مندرج در سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه شامل موارد ذیل است:

۲-۴- سیاست‌های تعیین‌شده امور علم، فناوری و نوآوری توسط رهبر معظم انقلاب در برنامه ششم^[۵]

- دستیابی به رتبه اول منطقه در علم و فناوری و تثبیت آن با اهتمام به تحقق سیاست‌های کلی علم و فناوری.
- توسعه علوم پایه و تحقیقات بنیادی، نظریه‌پردازی و نوآوری در چارچوب سیاست‌های کلی علم و فناوری و نقشه‌ی جامع علمی کشور.
- ساماندهی نظام ملی آمار و اطلاعات علمی، پژوهشی و فناوری جامع و کارآمد.
- گسترش همکاری و تعامل فعال، سازنده و الهام‌بخش در حوزه علم و فناوری با سایر کشورها و مراکز علمی و فنی معتبر منطقه‌ای و جهانی به‌ویژه جهان اسلام و توسعه تجارت و صادرات محصولات دانش‌بنیان.
- توسعه و ساماندهی نظام ملی نوآوری و حمایت از پژوهش‌های مسئله‌محور و تجاری‌سازی پژوهش و نوآوری و توسعه نظام جامع تأمین مالی در جهت پاسخ به نیاز اقتصاد دانش‌بنیان.

۲-۵- برنامه دولت دوازدهم^[۶]

در برنامه کاری دولت دوازدهم به تفکیک برای حوزه‌های پژوهش، فناوری و نوآوری برنامه‌های اجرایی مشخص تدوین شده است که اهم آن‌ها به شرح زیر است:

• حوزه پژوهش: ابرپژوهش‌ها برای پاسخ به ابرچالش‌ها

کشور دارای برخی ابرچالش‌هاست که پاسخگویی به آن‌ها نیازمند پژوهش‌های بزرگ یا ابرپژوهش‌هاست. این ابرپژوهش‌ها با سیاست‌های زیر دنبال می‌شوند:

- ۱- ایجاد چارچوبی (پلتفرمی) به‌منظور تعریف پروژه‌های بزرگ پژوهشی در کشور؛
- ۲- ارتقاء زیرساخت پژوهشی کشور و ادغام، شبکه‌سازی و خوشه‌سازی آزمایشگاه‌ها و کارگاه‌ها و ایجاد شبکه‌های ملی آزمایشگاهی؛
- ۳- تولید دانش نوین و پیشروی قابل عرضه در سطح جهان برآمده از چالش‌های بومی، راه‌حل‌های بومی و تجربیات بومی.

• حوزه فناوری: بنگاه‌های بزرگ پیشران توسعه فناوری و نوآوری

مشکلات اقتصادی کشور عمدتاً با ارجاع به مشکل تأمین مالی یا محیط کسب‌وکار تبیین می‌شوند و کمتر به جنبه عقب‌ماندگی فناورانه توجه می‌شود. عقب‌ماندگی فناورانه نیز باید جبران شود.

نفوذ فناوری در اقتصاد از طریق:

- اتخاذ بسته‌های تشویقی «تحقیق و توسعه بنگاهی» به منظور توسعه نوآوری و تجاری‌سازی؛
- توسعه جذب و خرید شرکت‌های نوپای نوآور توسط بنگاه‌های بزرگ؛
- توسعه همکاری بنگاه‌های بزرگ ملی (قهرمانان ملی) با شرکت‌های پیشروی جهانی در حوزه تحقیق و توسعه با حمایت‌ها و الزامات دولتی.

توسعه زیرساخت‌های تأمین مالی فناوری و نوآوری از طریق ابزارهای زیر:

- عرضه سهام شرکت‌های نوپای دانش بنیان و فناور بنیان؛
  - سرمایه‌گذاری جسورانه (VC: Venture Capital) با تأکید بر سرمایه‌گذاری جسورانه شرکتی (CVC) صندوق‌های تخصصی؛
  - توسعه سازوکارهای جمع‌سپاری سرمایه (Crowdfunding)؛
  - ارتقای وضعیت تنظیم‌گیری صندوق‌های سرمایه‌گذاری جسورانه، جمع‌سپاری و حمایت از پژوهش و فناوری.
- توازن میان توسعه فناوری با توسعه بهره‌برداری در میان شرکت‌های بزرگ دولتی و بنگاه‌های بزرگ وابسته به نهادهای عمومی غیردولتی و افزایش نقش سازمان‌های توسعه‌ای در حوزه تولید و توسعه فناوری و نوآوری.

• حوزه نوآوری: تسهیل و نهادسازی نوآوری

- نوآوری برای آن که به ظرفیت اقتصادی تبدیل شود نیازمند تسهیل و حمایت است. دولت دوازدهم مسیر تسهیل را با رویه‌های زیر دنبال می‌کند.
- ۱- تسهیل مسیر رشد و بلوغ شرکت‌های کارآفرینی و نوآور و حمایت مرحله‌ای از آن‌ها به منظور تبدیل از یک شرکت نوپا به یک بنگاه اقتصادی بالغ.
  - ۲- افزایش ظرفیت پذیرش اجتماعی نوآوری در کشور به‌عنوان اصلی‌ترین مؤلفه «اکوسیستم نوآوری» و زمینه‌سازی برای شکل‌گیری جامعه دانش بنیان.

• همکاری‌های بین‌المللی

دولت یازدهم بر سیاست تعامل سازنده تأکید داشته و یکی از ستون‌های تعامل سازنده، همکاری‌های بین‌المللی فنی و علمی است. این سیاست در عرصه علم و فناوری نیز همچون سایر عرصه‌ها در دولت دوازدهم تداوم دارد.

• بازآرایی و بهبود ساختار حکمرانی نظام علم، فناوری و نوآوری کشور

تجربه تاریخی توسعه در ایران نشان‌دهنده تأثیر ساختار سازمانی و نهادی علاوه بر نیروهای انسانی و منابع در حصول نتایج مطلوب بوده که نظام علم، فناوری و نوآوری کشور نیز از این قاعده مستثنا نیست.

• برنامه‌های حوزه علم و فناوری

سیاست‌های تشریح شده در حوزه علم و فناوری بر اساس برنامه‌هایی که در ادامه تشریح شده، عملیاتی خواهد شد.

• تغییر ساختار نظام علم، فناوری و نوآوری کشور

- تغییر ساختار نظام علم، فناوری و نوآوری کشور و کارآمدسازی آن مستلزم انجام اقدامات زیر است:
- ۱- اصلاح ساختار رسمی و تفکیک وظایف میان معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری، شورای عالی انقلاب فرهنگی، بنیاد نخبگان، وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی، وزارت صنعت، معدن و تجارت و تدوین لایحه مرتبط مورد نیاز.
  - ۲- تمرکز نوآوری و تجاری‌سازی در یک نهاد.
  - ۳- یکپارچگی در نظام آموزشی و تدوین لایحه مرتبط مورد نیاز.
  - ۴- تمرکز در سیاستگذاری علم، فناوری و نوآوری در یک نهاد مستقل.
  - ۵- تدوین لایحه سازمان‌های تنظیم‌گر در حوزه‌های فناوری و نوآوری.
  - ۶- تدوین لایحه شفافیت و افشای اطلاعات و نتایج پروژه‌های تحقیقاتی و پایان‌نامه‌ها و رساله‌های دانشگاه‌های دولتی که با هزینه دولتی تأمین مالی شده‌اند، به‌صورت آزاد و با رعایت ملاحظات امنیتی.

• توسعه سازوکارهای تأمین مالی پژوهش و فناوری

- تأمین مالی کارآمد، شفاف و اثربخش فعالیت‌های پژوهش و فناوری مستلزم انجام اقدامات زیر است تا بنیان نهادی مناسبی برای توسعه این بخش ایجاد شود:
- ۱- تدوین لایحه‌های جمع‌سپاری، سرمایه‌گذاری جسورانه و عرضه سهام شرکت‌های نوآور و دانش‌بنیان.
  - ۲- بازتعریف مأموریت‌های «صندوق نوآوری و شکوفایی» به‌عنوان راهبر نظام تأمین مالی زیست‌بوم نوآوری و نهاد تنظیم‌گر تأمین مالی توسعه فناوری و صندوق‌های دولتی و خصوصی در حوزه پژوهش و فناوری.
  - ۳- تغییر رویکرد دولت از حمایت مستقیم و مالی به حمایت‌های غیرمستقیم و غیرمالی.

• حمایت از شرکت‌های کارآفرینی

- معافیت مالیاتی برای مدت دو سال به شرط درآمد کمتر از یک میلیارد ریال در سال؛
- الزام به تخصیص ۲۵ درصد از سود به سرمایه شرکت؛
- تعهد دولت به پرداخت بیمه کارکنان در سطح مشخص سه نفر برای یک سال به شرط تداوم آن در سال دوم توسط شرکت؛
- تبدیل شرکت به یک شرکت سهامی خاص یا شرکت با مسئولیت محدود بعد از دو سال یا پس از درآمد بالاتر از یک میلیارد ریال.

۳- چالش‌های اساسی، تنگناها و مشکلات

چالش‌های اصلی بخش پژوهش و فناوری را می‌توان در چهار گروه کلی طبقه‌بندی نمود که چالش‌های مدیریت و ساماندهی، چالش‌های مالی و زیربنایی، چالش‌های بخش عرضه پژوهش و فناوری و چالش‌های بخش تقاضای پژوهش و فناوری را به شرح زیر دربر می‌گیرد:

۳-۱- چالش‌های ساختاری و مدیریتی

- نبود انسجام در سیاستگذاری و راهبری کلان علم و فناوری و وجود موازی‌کاری و ابهام در وظایف دستگاه‌های ذی‌ربط؛
- نبود ثبات در مدیریت پژوهشی کشور؛
- نبود الگوی مدیریت علمی و پژوهشی مناسب در مراکز پژوهشی و فناوری؛
- نبود نظام ارزیابی اثربخشی سیاست‌های پژوهشی و توسعه فناوری؛
- ضعف فرهنگ کارآفرینی در دانشگاه‌ها و جامعه؛
- بوروکراسی زائد حاکم بر تبادلات و ارتباطات خارجی پژوهشگران؛
- ضعف ارتباطات و تعاملات علمی و پژوهشی بین‌المللی و نگاه امنیتی به این ارتباطات؛
- نبود فرهنگ مراجعه به مراکز پژوهشی برای رفع معضلات.

۳-۲- چالش‌های مالی و زیربنایی

- متنوع نبودن منابع مالی پژوهشی و فناوری؛
- تحقق نیافتن سهم سه‌درصدی پژوهش از تولید ناخالص داخلی طی دو برنامه اخیر توسعه؛
- کم بودن بودجه پژوهشی کشور متناسب با اهداف اقتصادی و اجتماعی؛
- کمبود سرمایه‌گذاری خطرپذیر برای تأمین منابع مالی فعالیت‌های نوآورانه؛
- نقش پررنگ دولت در تأمین منابع مالی توسعه فناوری و کمرنگ بودن نقش بخش خصوصی؛
- ضعف زیرساخت‌ها و نظامات پشتیبان پژوهش و فناوری؛
- ضعف نظام ضمانت و بیمه برای کاهش مخاطره نهادهای حامی فعالیت‌های تحقیق و توسعه فناوری و تجاری‌سازی و کارآفرینان؛
- ضعف نظام آماری و اطلاعاتی منسجم از وضعیت علم و فناوری و نوآوری کشور در بخش‌های دانشگاهی، پژوهشی و بنگاه‌های اقتصادی؛
- کمبود آزمایشگاه‌های مرجع و ضعف آزمایشگاه‌های مرجع موجود؛
- فرسودگی تجهیزات و امکانات کلیدی موجود، عدم دسترسی ناشی از کمبود تأمین مالی و تحریم به تجهیزات پیشرفته پژوهشی در کنار وجود ظرفیت‌های خالی و استفاده نشده آزمایشگاهی در برخی دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی.

۳-۳- چالش‌های بخش عرضه پژوهش و فناوری

- پایین بودن نرخ رسوخ و انتقال (انتشار) فناوری و تجاری‌سازی پژوهش‌های به‌ویژه دولتی بر اساس نیازهای بازار و جامعه؛
- پایین بودن نقش‌آفرینی نهادهای عمومی غیردولتی و بخش خصوصی در حوزه پژوهش و توسعه فناوری؛

- ضعف نهادهای ارائه‌دهنده مشاوره تخصصی به بنگاه‌های نوپا؛
- نبود سازوکارهای لازم در بخش‌ها، سازمان‌ها و بنگاه‌های اقتصادی برای تشخیص توانایی‌های پژوهشی و بهره‌برداری از آن‌ها و نیز شناسایی نیازمندی‌های پژوهشی و مدیریت آن؛
- تکمیل نبودن زنجیره نهادهای تخصصی یا عدم ایفای نقش مناسب و مکفی آن‌ها؛
- اثربخشی و بهره‌وری ناکافی فعالیت‌های نهادهای پژوهشی دولتی، مأموریت‌گرا نبودن دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی و ضعف مشتری‌گرایی و تقاضامحوری پژوهش؛
- ضعف در استفاده از پایان‌نامه‌های تحصیلات تکمیلی برای حل مسائل علمی و فناوریانه کشور؛
- نبود اطلاع‌رسانی دقیق و کافی از فعالیت‌های تحقیقاتی و نوآوری‌های انجام شده در سطح ملی؛
- گسترش تقلبات علمی.

۴-۳- چالش‌های بخش تقاضای پژوهش و فناوری

- نبود توجه کافی به‌طرف تقاضای علم و فناوری؛
- نبود تقاضای مؤثر بخش‌های تولیدی و اقتصادی و طرح‌های زیربنایی و بزرگ توسعه‌ای کشور برای محصولات دانش‌بنیان با کیفیت داخلی؛
- حمایت‌های غیرهوشمندانه از صنایع با فناوری پایین و متوسط و عدم رسوخ فناوری‌های پیشرفته در این‌گونه صنایع و عدم جهت‌دهی آن‌ها به افزایش بهره‌وری با بهره‌گیری از ظرفیت‌های فناوریانه و نوآورانه مراکز دانشگاهی و پژوهشی و شرکت‌های دانش‌بنیان؛
- استفاده بسیار پایین از ظرفیت سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی و سرمایه‌های ایرانیان خارج از کشور در حوزه فناوری؛
- واردات بی‌رویه و عدم محافظت هوشمندانه از بازار محصولات دانش‌بنیان در مراحل اولیه تجاری‌سازی آن‌ها؛
- نبود ارتباط و شبکه‌سازی بین بخش‌های قدرتمند اقتصادی و شرکت‌های دانش‌بنیان؛
- نبود سازوکارها و مشوق‌های کافی برای انجام همکاری‌های فناوریانه دانشگاه و صنعت.

۴- راهکارهای پیشنهادی

با توجه به تنگناها و چالش‌های بخش و نیز وضع موجود آن که در ادامه بیان می‌شود، راهکارهای پیشنهادی در چهار گروه مدیریت و ساماندهی، مالی و زیربنایی، بخش عرضه پژوهش و فناوری و بخش تقاضای پژوهش و فناوری به شرح زیر پیشنهاد می‌شود:

۴-۱- راهکارهای مدیریت و ساماندهی

- راهبری و متناسب‌سازی مراکز پژوهشی و فناوری از طریق ایجاد یک نظام ارزیابی و رتبه‌بندی و فراهم کردن سازوکار تشویقی و تنبیهی.
- تربیت مدیران پژوهشی آگاه به تولید و همچنین مدیران تولیدی با نگاه نوآوری.
- تدوین مأموریت مراکز پژوهش و فناوری و سرمایه‌گذاری در بخش‌های اقتصادی، صنعتی بر مبنای آمایش سرزمین.
- بازنگری و اصلاح قوانین و مقررات حوزه‌های بانکی، مالیاتی، تأمین اجتماعی و ... به منظور ایجاد ابزارهای اعمال سیاست‌های تشویقی و راهبری پژوهش، فناوری و نوآوری.
- پشتیبانی و حمایت پایدار از تعاملات بین‌المللی مراکز پژوهش و فناوری.
- سرمایه‌گذاری هدفمند حاکمیتی برای آینده علم.
- توجه به ارتقای توانمندی‌های مدیران پژوهشی در خصوص مباحث تجاری‌سازی و کسب‌وکارهای دانش‌بنیان.
- تغییر آیین‌نامه‌های ارتقاء اعضای هیئت علمی به منظور استفاده مؤثر از منابع پژوهشی دانشگاه‌ها و جهت‌دهی بودجه‌های پژوهشی دانشگاه‌ها به سمت تجاری شدن.
- اولویت‌بندی و انتخاب جهت‌دهی حمایت‌های پژوهشی به سمت نیازها و چالش‌های اساسی اجتماعی و اقتصادی ملی.
- ایجاد سازوکارهای انتقال‌های نیازهای واقعی بخش‌های بازار (دولت، شرکت‌های بزرگ) به واحدهای پژوهش و فناوری کشور.
- ایجاد مکانیسم گزینش فناوری در حوزه‌های اولویت‌دار (ملی/بنگاهی) با مداخله بخش تجاری در اولویت‌گذاری.
- مأموریت دادن به نهادهای پژوهش و فناوری بخشی در جهت پیش‌بینی و تجمیع تقاضای بخش و تدوین برنامه‌های تعاملی با نهادهای پژوهشی و شرکت‌های دانش‌بنیان جهت تأمین نیازها.
- ایجاد نظام نظارت بر فعالیت‌ها در راستای فراهم کردن زمینه‌های ایجاد نظارت علمی و توسعه فرهنگ ارزیابی نتایج فعالیت‌های پژوهشی به کمک نهادهای علمی و مستقل غیردولتی.

۴-۲- راهکارهای مالی و زیربنایی

- رقابتی و مبتنی بر عملکرد شدن منابع تخصیص‌یافته به پژوهش در سطح مراکز علمی و اعضای هیئت علمی.
- تقویت صندوق‌های خطرپذیر و جهت‌دهی منابع بانک‌ها به سمت این صندوق‌ها.
- مشخص شدن فناوری‌های توانمندساز کشور و اولویت آن‌ها در تأمین منابع.

- کمک به ایجاد و توسعه شرکت‌های مشترک دانشگاهی و بخش خصوصی برای جذب منابع غیردولتی.
- اتخاذ تمهیدات لازم برای اختصاص مبالغی مناسب از محل صندوق توسعه ملی بابت نوسازی و تجهیز آزمایشگاه‌های پژوهشی و تخصصی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی و فناوری دارای مجوز قانونی. مبلغ ارزی مذکور برای صندوق توسعه ملی بازگشت از منابع محسوب می‌شود.
- اخذ نیم درصد ارزش ریالی کالاهای وارداتی به‌منظور پژوهش و توسعه فناوری در همان حوزه از واردکنندگان و نمایندگی‌های آن‌ها و قرار گرفتن آن در اختیار دستگاه اجرایی ذی‌ربط جهت تقویت تحقیق و توسعه و آموزش حرفه‌ای. مبالغ فوق از طریق سفارش به دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی، پژوهشی و فناوری دارای مجوز و شرکت‌های دانش‌بنیان یا شرکت‌های فناور داخلی به مصرف می‌رسد. همچنین مصرف ۱۰٪ از حقوق ورودی محصولات دارای تولید داخل در جهت ارتقاء سطح فناوری و تحقیق و توسعه در بنگاه‌ها.
- اهرم کردن منابع تجاری‌سازی و تسهیلات سرمایه‌گذاری به‌صورت مشارکت در سرمایه‌گذاری^۱ یا مشارکت منابع^۲ با بخش خصوصی.

۳-۴- راهکارهای بخش عرضه پژوهش و فناوری

- تسهیل استانداردهای حاکم بر محصولات فناورانه جهت نوآوری، تجاری‌سازی فناوری‌ها داخلی کشور.
- تسهیل محیط کسب‌وکار برای شرکت‌های نوپا و استارت‌آپی و دانش‌بنیان (به‌ویژه تسهیل و کاهش فرایندهای ارزیابی مکرر، مشابه و موازی در وزارتخانه‌های علوم، بهداشت، معاونت علمی، صندوق‌ها و...).
- منوط نمودن تداوم شرایط انحصاری یا حمایت‌های تعرفه‌ای شرکت‌های داخلی که به تشخیص شورای رقابت از انحصار در بازار داخل برخوردارند، به ارتقاء توانمندی‌های نوآورانه، فناورانه و افزایش صادرات. ضروری است نحوه تداوم یا کاهش شرایط انحصاری، متناسب با عملکردهای کیفی فناورانه و صادراتی شرکت‌ها و شرایط خاص بخش‌های مختلف صنعتی و خدماتی طی دستورالعملی تصویب و ابلاغ شود.
- فراهم کردن شرایط لازم برای بخشودگی مالیاتی بخشی از سرمایه‌گذاری بخش غیردولتی که در ایجاد و توسعه پارک‌ها و مراکز رشد علم و فناوری و همچنین صنایعی که در استقرار واحدهای تحقیق و توسعه و مهندسی در پارک‌های علم و فناوری سرمایه‌گذاری می‌کنند.

۴-۴- راهکارهای بخش تقاضای پژوهش و فناوری

- ایجاد سازوکارهای انتقال‌های نیازهای واقعی بخش‌های بازار (دولت، شرکت‌های بزرگ) به واحدهای پژوهش و فناوری کشور.
- استفاده از ظرفیت بنگاه‌های بزرگ برای کاربست محصولات دانش‌بنیان و ورود آن‌ها به بازار.
- ارتقای استانداردهای بخشی و منوط کردن حمایت‌های دولت از صنایع به ارتقای فناوری و همکاری با نهادهای پژوهش و فناوری (به‌کارگیری راه‌حل‌های دانش‌بنیان جهت نوسازی و بازسازی صنایع).
- الزام «طرح‌ها و پروژه‌های بزرگ سرمایه‌گذاری و تملک دارایی سرمایه‌ای» که از محل بودجه عمومی یا از منابع داخلی شرکت‌های دولتی یا از منابع خارجی تأمین اعتبار می‌شوند به تهیه «پیوست فناوری و

۱. Co-invest

۲. Match Fund

دانش فنی» با در نظر گرفتن مواردی مانند «الگوی تأمین تجهیزات، کالا و خدمات دانش بنیان مورد نیاز» از طریق پیمانکاری عمومی و شرکت‌های دانش بنیان و فناوری داخلی و «الگوی اکتساب توانمندی‌های فناورانه مورد نیاز» در اجرای طرح‌ها و پروژه‌های مذکور.

- اجرای مؤثر و مستمر نظام‌نامه پیوست فناوری با هدف ارتقای یادگیری فناورانه از طریق به کارگیری ظرفیت‌های پژوهشی داخلی در کنار انتقال فناوری از خارج از کشور.

- تشویق و تقویت یادگیری و همکاری فناورانه در بنگاه‌های بزرگ از طریق به رسمیت شناختن هزینه یادگیری در قراردادهای مشارکت‌های خارجی برای مشارکت در فرایند انتقال تکنولوژی.

- تقویت شیوه‌های تحریک تقاضا توسط دولت مانند قراردادهای تضمین خرید در مقابل تضمین کیفیت یا به کارگیری پروژه‌های پیشران برای ورود به زنجیره تأمین بین‌المللی.

۵- شاخص‌های عملکردی بخش طی دوره ۹۸-۱۳۹۲

۵-۱- عملکرد مهم‌ترین متغیرهای کلیدی بخش علم و فناوری در سال ۱۳۹۲ و سال‌های بعد به شرح جدول ۲ است.

جدول ۲: متغیرهای کلیدی بخش، ۹۸-۱۳۹۶

ردیف	عنوان متغیر / شاخص	واحد متعارف	سال ۱۳۹۶ (۲۰۱۷)	سال ۱۳۹۷ (۲۰۱۸)	سال ۱۳۹۸ (۲۰۱۹)
۱	امتیاز شاخص نوآوری*	امتیاز	۳۲,۱	۳۳,۴	۳۴,۴۳
۲	رتبه جهانی شاخص نوآوری*	رتبه	۷۵	۶۵	۶۱
۳	رتبه شاخص کارایی نوآوری*	رتبه	۱۶	۱۱	-
۴	رتبه جهانی تولید علم (ISI)	رتبه	۱۶	۱۶	۱۶
۵	شاخص دستیابی به فناوری اطلاعات و ارتباطات*	امتیاز	۶۸	۶۷,۴	۷۲,۷
۶	رتبه جهانی دستیابی به فناوری اطلاعات و ارتباطات*	رتبه	۶۲,۶	۶۱	۵۸
۷	تعداد شرکت‌های تأییدشده دانش‌بنیان	تعداد	۳۳۳۸	۴۰۶۸	۴۴۶۲
۸	ثبت اختراعات و اکتشافات در مراجع بین‌المللی	پتنت	۱۱۴	۱۲۱	-
۹	تعداد کل مقالات ایرانیان نمایه شده در اسکوپوس	مقاله	۵۶۰۵۶	۶۰۰۳۰	-
۱۰	سهم بخش پژوهش از تولید ناخالص داخلی (مصوب)**	درصد	۰,۷۵	۰,۶۵	۰,۵۳

* گزارش جهانی نوآوری سال‌های ۲۰۱۷ تا ۲۰۱۹

** محاسبه شده در امور آموزش عالی، تحقیقات و فناوری در ضمن رقم سال ۱۳۹۹ نیز معادل ۰,۴۳ است که در جدول ۵ درج شده است.

منابع: به شرح ردیف‌های ۸، ۹ و ۱۰ فهرست منابع.

- به غیر از مواردی که در جدول ۲ منعکس شده است، موارد زیر نیز در خصوص ارتقاء و پیشبرد پژوهش و فناوری در کشور قابل تأمل است.

- ارتقای رتبه شتاب علمی ایران در رشد تولید مقالات علمی در میان ۲۵ کشور برتر علمی دنیا از ۲۵ در ۲۰۱۳ به ۲ در سال ۲۰۱۶.

تعداد صندوق‌های پژوهش و فناوری غیردولتی دارای مجوز در سال ۱۳۹۸ به ۳۸ صندوق افزایش یافته است. فعالیت این صندوق‌ها نقش مؤثری در تأمین سرمایه خطرپذیر حوزه نوآوری و فناوری در حمایت از جوانان مستعد و صاحب ایده دارد.

تعداد صندوق‌های پژوهش و فناوری خطرپذیر غیردولتی به ۳۸ صندوق در ۲۰ استان کشور با بیش از ۱۹۲۱ میلیارد ریال سرمایه و ۵۶ درصد مشارکت بخش خصوصی و غیردولتی به میزان ۱۰۷۰ میلیارد ریال افزایش یافته است.

از لحاظ افزایش تعداد پارک‌ها و مراکز رشد علم و فناوری نیز رشد قابل توجهی حاصل شده است به گونه‌ای که ۴۴ پارک و ۲۰۰ مرکز رشد علم و فناوری و ۶۸۸ مرکز نوآوری در کشور فعالیت می‌کنند. رتبه اول کمیت تولید علم در میان کشورهای اسلامی به استناد پایگاه آی. اس. آی و پایگاه اسکوپوس کسب شده است.

رتبه ۱۶ جهانی در کمیت تولید علم به استناد پایگاه آی. اس. آی و پایگاه اسکوپوس حاصل شده است. سهم ایران از تولید علم برتر دنیا به ۲/۶۵ درصد در سال ۲۰۱۸ میلادی با تولید ۴۵۰ مقاله برتر در این سال (پایگاه آی. اس. آی) ارتقاء یافته است.

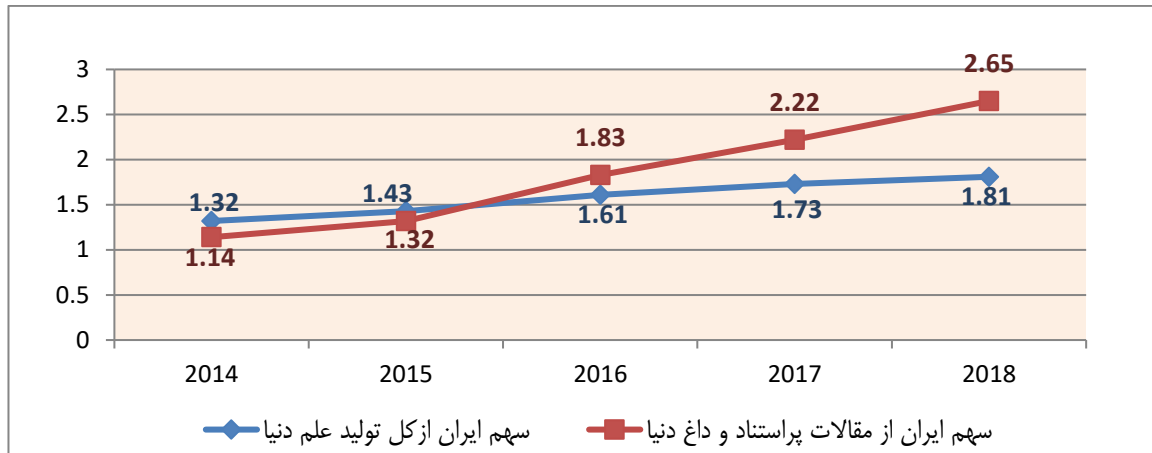
تعداد مقالات پر استناد ایران به ۴۴۵ که با سهم ۲/۷ درصدی از کل مقالات پر استناد، جایگاه ۱۹ را در سال ۲۰۱۸ میلادی برای ایران رقم زده است (پایگاه آی. اس. آی) افزایش یافته است. کمیت تولید علمی ایران در سال ۲۰۱۸ به ۶۰۱۶۱ مقاله به استناد پایگاه اسکوپوس و ۵۵۲۵۰ مقاله به استناد پایگاه آی. اس. آی^۳ بهبود یافته است.

تعداد پژوهشگران به ۲۷۴۲ پژوهشگر به ازای هر یک میلیون نفر جمعیت کشور افزایش یافته که این امر در نتیجه افزایش تعداد فارغ‌التحصیلان دانشگاهی و توسعه مراکز پژوهشی بوده است. سرانه سالانه مقالات هریک از اعضای هیئت علمی تمام‌وقت معادل ۰/۷ درصد است. تعداد مقالات مشترک با محققان خارجی به ۲۵ درصد از کل مقالات است.

۲-۵- سهم ایران از مقالات برتر^[۱۰]

مقالات برتر دنیا که از طریق شمارش تعداد استنادها مشخص می‌شود، شامل یک درصد از علمی می‌شود که بیشترین میزان استفاده را دارد. سهم تولید مقالات برتر کشور در سال ۲۰۱۸ به ۲/۶۵٪ افزایش یافته است. از طرف دیگر سهم ایران از کل تولید علم دنیا در سال ۲۰۱۸ معادل ۱/۸۱ درصد است. لذا می‌توان نتیجه گرفت کیفیت تولید علم در ایران رشدی سریع‌تر از کمیت تولید علم داشته است و این شاخص کیفی بسیار مهمی است و نوید خوبی برای ارتقای کیفی و بهبود نقش علمی ایران در سطح بین‌المللی به همراه دارد. افزایش سهم تولید علم برتر ایران نشان از سیاست و هدف‌گذاری موفقیت‌آمیز دستگاه‌های علمی کشور در جهت تلاش و توجه به کمیت تولیدات علمی هم‌زمان با تأکید بر کمیت آن است.

۳. ماهنامه خبری، تحلیلی مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری؛ شهریورماه ۱۳۹۸.

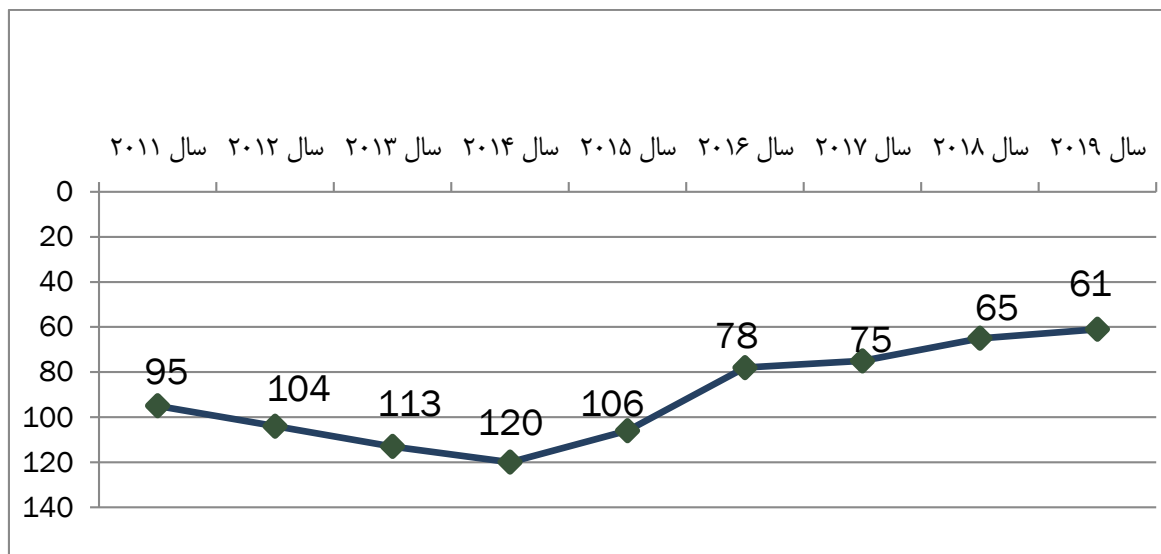
نمودار ۱: سهم ایران از مقالات برتر و تولید علم دنیا در سال‌های ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۸
منبع: ماهنامه خبری تحلیلی پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC)، شماره چهل و پنج، شهریور ۱۳۹۸

۵-۳- شاخص جهانی نوآوری

- رتبه شاخص جهانی نوآوری (GII) ایران بر اساس آخرین گزارش منتشرشده سال ۲۰۱۹ معادل ۶۱ و امتیاز این شاخص ۳۴/۴۳ بوده است. بر اساس گزارش یادشده رتبه ایران در این سال با ۴۵ رتبه بهبود نسبت به سال ۲۰۱۵ و ۴ رتبه بهبود نسبت به سال ۲۰۱۸، به رتبه ۶۱ رسیده است.
- جدول ۳:** رتبه ج.ا.ایران در رکن‌های هفتگانه شاخص جهانی نوآوری طی سال‌های ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۹

سال ۲۰۱۹	سال ۲۰۱۸	سال ۲۰۱۷	سال ۲۰۱۶	سال ۲۰۱۵	سال ۲۰۱۴	رکن‌های هفتگانه شاخص نوآوری
۱۱۶	۱۱۰	۱۰۶	۱۱۲	۱۲۶	۱۳۱	چهارچوب نهادی
۴۳	۴۵	۴۵	۴۸	۴۶	۴۶	سرمایه انسانی و تحقیقات
۶۸	۸۷	۹۹	۹۱	۶۸	۸۱	زیرساخت
۱۰۰	۱۰۶	۱۱۲	۱۰۲	۱۳۹	۱۳۹	پیچیدگی بازار
۱۱۳	۱۰۸	۱۱۵	۱۱۱	۱۳۰	۱۳۶	پیچیدگی کسب و کار
۴۶	۴۱	۴۷	۶۵	۹۰	۱۱۳	خروجی‌های دانشی و فناورانه
۴۵	۵۹	۶۵	۷۵	۱۱۶	۱۲۸	خروجی‌های خلاقانه
۶۱	۶۵	۷۵	۷۸	۱۰۶	۱۲۰	رتبه شاخص نوآوری

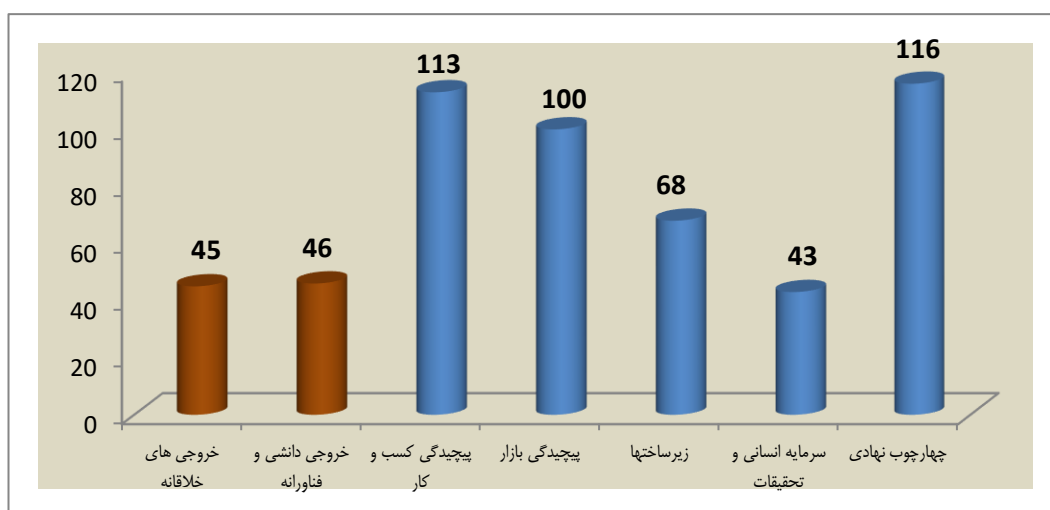
منبع: ۲۰۱۹-۲۰۱۴ The Global Innovation Index Report

نمودار ۲: رتبه ایران در شاخص جهانی نوآوری طی سال‌های ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۹

منبع: The Global Innovation Index Report ۲۰۱۱-۲۰۱۹

رتبه ایران در هر یک از رکن‌های هفتگانه گزارش طی سال‌های ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۹ در جدول ۱ نشان داده شده است. یک نگاه اجمالی و اولیه به جدول یادشده گویای آن است که حوزه علم و فناوری توانسته است در حد قابل قبول و با توجه به شرایط خود امکانات لازم برای سمت عرضه را ارتقاء دهد (اگرچه که هنوز در این ارتباط، اقدامات و فعالیت‌های گسترده‌تر و تکمیلی یک ضرورت است). همچنین محصولات و خروجی ناشی از این فعالیت‌ها نیز در دسترس هستند، اما عوامل نهادی و محیطی مثل شرایط غیررقابتی و انحصاری یا شرایط نامناسب حاکم بر کسب و کار و بالاخره وجود خلأ در چگونگی ارتباط حوزه علم و فناوری با بخش‌های اقتصادی کماکان چالش و مسئله اصلی این نظام هستند. شاید بتوان از این کمبود اساسی همان‌طور که در مجموعه سیاست‌های ابلاغی برنامه ششم نیز آمده است، به‌ضرورت اصلاح نظام ملی نوآوری بیش از پیش پی برد.

نمودار ۳: وضعیت رتبه ایران در ارکان شاخص جهانی نوآوری در سال ۲۰۱۹

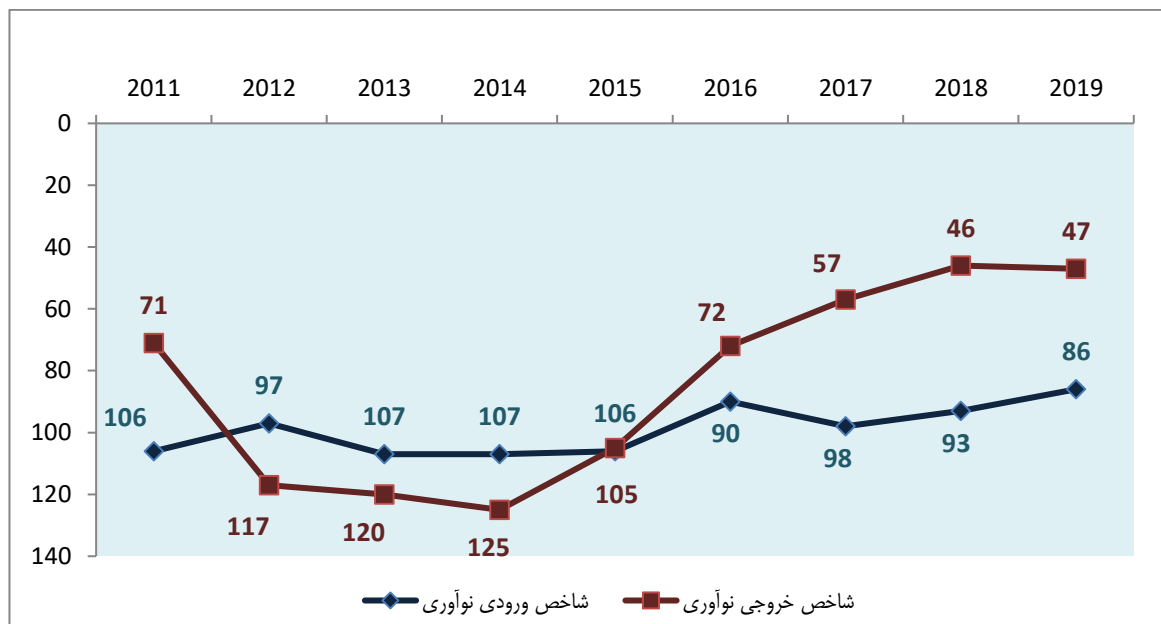
منبع: The Global Innovation Index Report ۲۰۱۹

بررسی و تحلیل روندهای شاخص و اجزای آن

گزارش شاخص جهانی نوآوری در دوره ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۹ نشان می‌دهد که رتبه ایران در سال ۲۰۱۴ معادل ۱۲۰ بوده است، اما از آن سال به بعد کشور ایران به‌طور پی‌درپی توانسته است جایگاه خود را در میان کشورهای مورد بررسی بهبود بخشد؛ به‌طوری که رتبه‌اش در سال ۲۰۱۹ به ۶۱ بهبود یافته و ارتقایی ۵۹ پله‌ای نسبت به سال ۲۰۱۴ را تجربه کرده است (INSEAD, WIPO, ۲۰۱۸). این بهبود رتبه، اثربخشی سیاست‌های علمی و فناوری دولت طی سال‌های اخیر را به‌وضوح نشان می‌دهد.

شاخص کارایی

مشاهدات بیانگر آن هستند که بهبود شاخص ورودی نوآوری از سال ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۹ رتبه شاخص خروجی نوآوری از ۱۲۵ در سال ۲۰۱۴ به ۴۷ در سال ۲۰۱۹ بهبود یافته است که ۷۸ پله ارتقا را نشان می‌دهد. این امر حکایت از مدیریت و استفاده بهینه از منابع و بهبود چشمگیر بهره‌وری در پژوهش و به عبارتی بلوغ و تکامل آن دارد که می‌تواند به‌نوبه خود نشانگر بازگشت عقلانیت به مدیریت علم و فناوری کشور باشد.

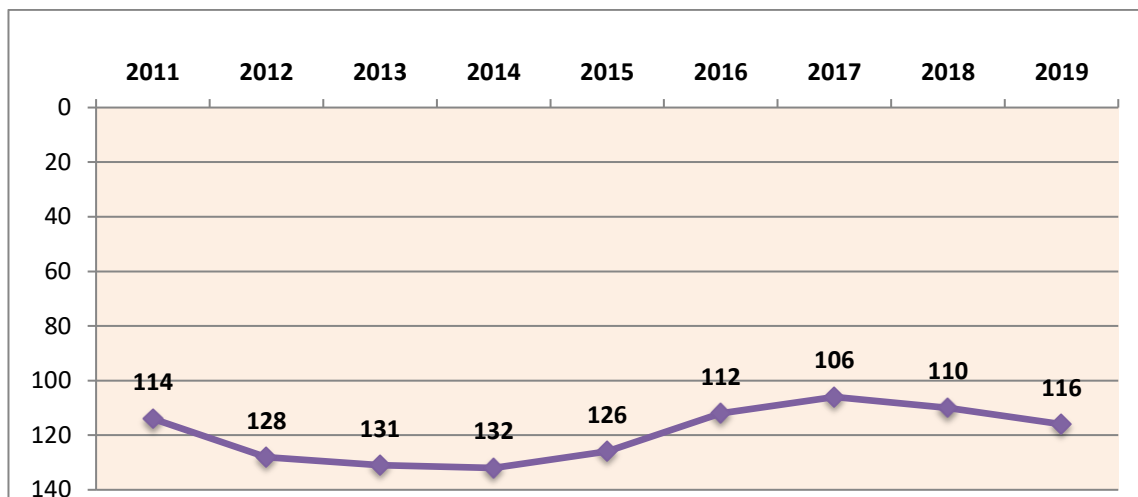
نمودار ۴: رتبه ایران در رکن‌های ورودی و خروجی نوآوری در سال‌های ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۹

منبع: The Global Innovation Index Report ۲۰۱۹-۲۰۱۱

رکن چهارچوب نهادی

رتبه ایران در رکن چهارچوب نهادی که خود از شاخص‌های محیط سیاسی، محیط تنظیم‌گری و محیط کسب‌وکار ساخته می‌شود، از سال ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۷ روند رو به بهبودی داشته است و به رتبه ۱۰۶ در سال ۲۰۱۷ رسیده است؛ اما در سال ۲۰۱۹ با ۱۰ پله سقوط در جایگاه ۱۱۶ ایستاده است. البته با تعامل با نهادهای بین‌المللی و ارائه اطلاعات و داده‌های شفاف‌تر می‌توان به بهبود این شاخص همت گماشت. این تلاش از یک طرف باید مبتنی بر پر کردن خلأهای اطلاعاتی و اصلاح قضاوت بین‌المللی مبتنی بر پایه‌های کارشناسی بیرونی و غیرواقع‌بینانه و از طرف دیگر با کوشش برای بهبود شاخص‌های داخلی مثل بالا بردن اثربخشی فعالیت‌های دولتی همراه باشد.

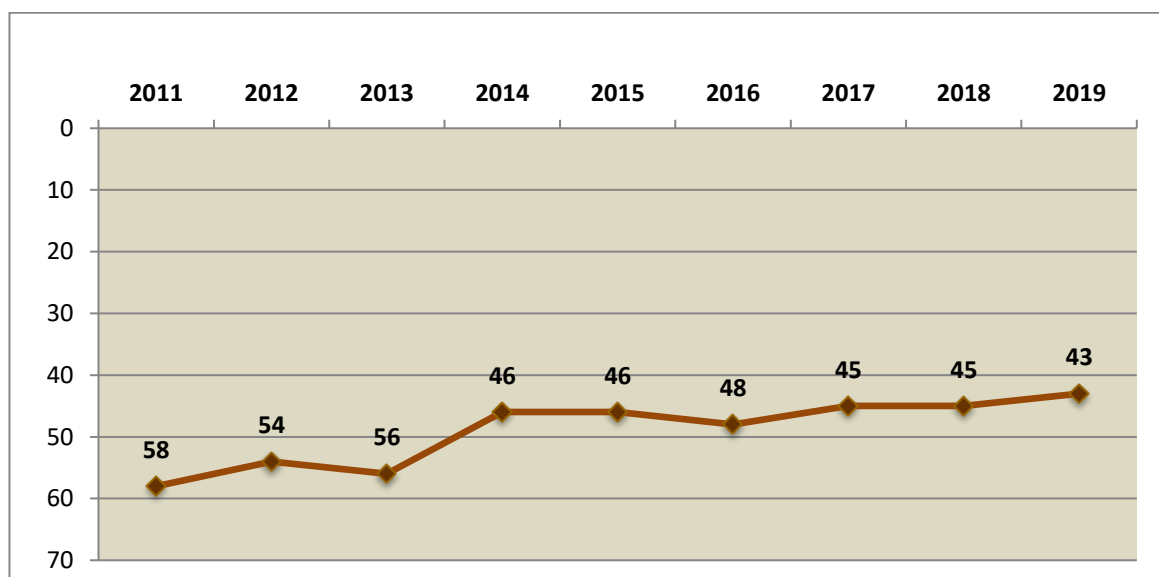

نمودار ۵: رتبه ایران در چهارچوب نهادی در سال‌های ۲۰۱۱ الی ۲۰۱۹

منبع: The Global Innovation Index Report ۲۰۱۱-۲۰۱۹

رکن سرمایه انسانی و تحقیقات

رکن سرمایه انسانی و تحقیقات، خود از شاخص‌های آموزش، آموزش عالی و تحقیق و توسعه تشکیل یافته است که به ترتیب از ۵، ۳ و ۴ شاخص تشکیل می‌شوند.

نمودار ۶: رتبه ایران در رکن سرمایه انسانی و تحقیقات در سال‌های ۲۰۱۱ الی ۲۰۱۹

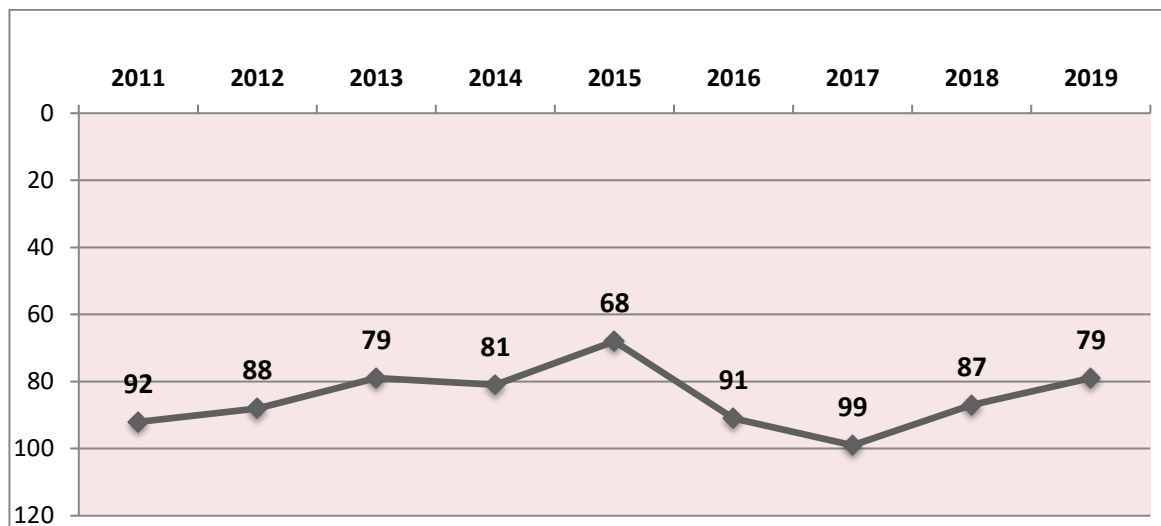
منبع: The Global Innovation Index Report ۲۰۱۱-۲۰۱۹

جایگاه ایران در این رکن از شاخص جهانی نوآوری همواره بهتر از سایر رکن‌ها بوده و نشان‌دهنده ظرفیت بالای آموزش و تحقیق در ایران نسبت به بسیاری از کشورهای مورد بررسی است. نگاه به روند این رکن در سال‌های ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۹ نشان‌دهنده جایگاه به‌طور نسبی مناسب کشور در این رکن، در میان کشورها و بهبود رتبه ایران از ۵۸ در ابتدای دوره به ۴۳ در سال ۲۰۱۹ است. آنچه از بررسی شاخص‌های سازنده این رکن مشخص می‌شود آن است که در بعضی زمینه‌ها می‌توان با سیاستگذاری مناسب‌تر نسبت به بهبود هرچه بیشتر جایگاه ایران اقدام کرد. از جمله این موارد توجه بیشتر به تأمین مالی انواع آموزش‌ها توسط دولت است که می‌تواند شاخص سهم هزینه‌های دولتی آموزش به تولید ناخالص داخلی را بهبود بخشیده و رتبه ۸۷ ایران در

این شاخص را ارتقا دهد، همچنین این موضوع بر بهبود سایر شاخص‌های این حوزه از جمله شاخص سهم هزینه سرانه به ازای هر دانش‌آموز ابتدایی و متوسطه مؤثر است و می‌تواند جایگاه ۶۳ ام ایران در این شاخص را بهبود ببخشد.

رکن زیرساخت

رکن سوم از مجموعه رکن‌های ورودی در گزارش GII زیرساخت است. رتبه ایران در این رکن نسبت به سال گذشته ۸ پله بهبود یافته است. این رکن از سه شاخص فناوری اطلاعات و ارتباطات، زیرساخت‌های عمومی و پایداری زیست‌محیطی تشکیل یافته است. رتبه ایران در این سه زیررکن در سال ۲۰۱۹ به ترتیب ۷۹، ۲۳ و ۹۷ بوده است. این رتبه‌ها در مقایسه با رتبه‌های سال ۲۰۱۸ و سال قبل از آن نشان‌دهنده تلاش‌های انجام شده در افزایش دسترسی آحاد مردم به فناوری اطلاعات و ارتباطات است و ضرورت تداوم توسعه و گسترش کمی و کیفی دسترسی‌ها و خدمات مرتبط با آن‌ها را خاطر نشان می‌کند.

نمودار ۷: رتبه ایران در رکن زیرساخت در سال‌های ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۹

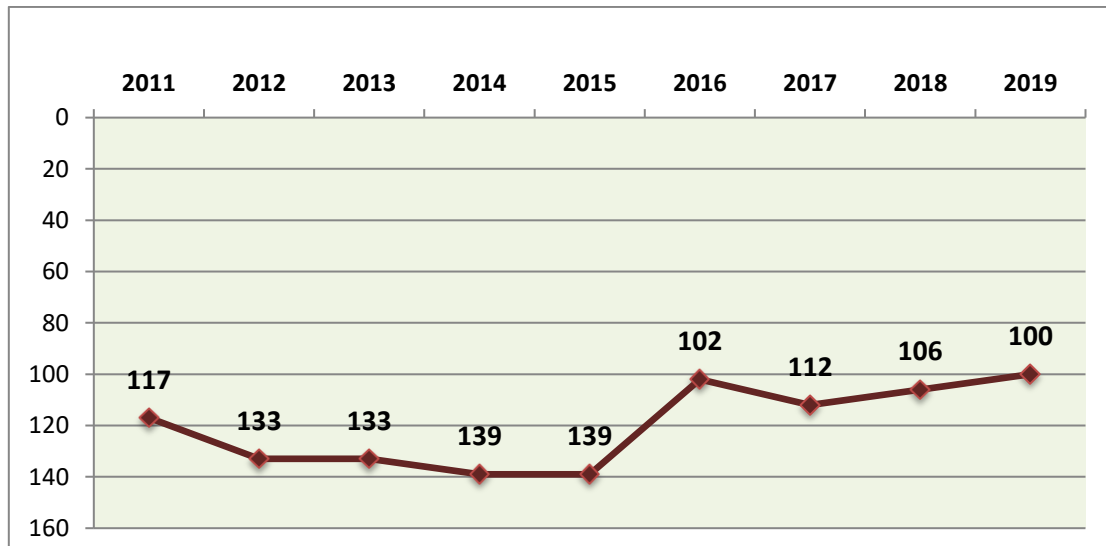
منبع: The Global Innovation Index Report ۲۰۱۱-۲۰۱۹

رکن‌های پیچیدگی کسب‌وکار و پیچیدگی بازار

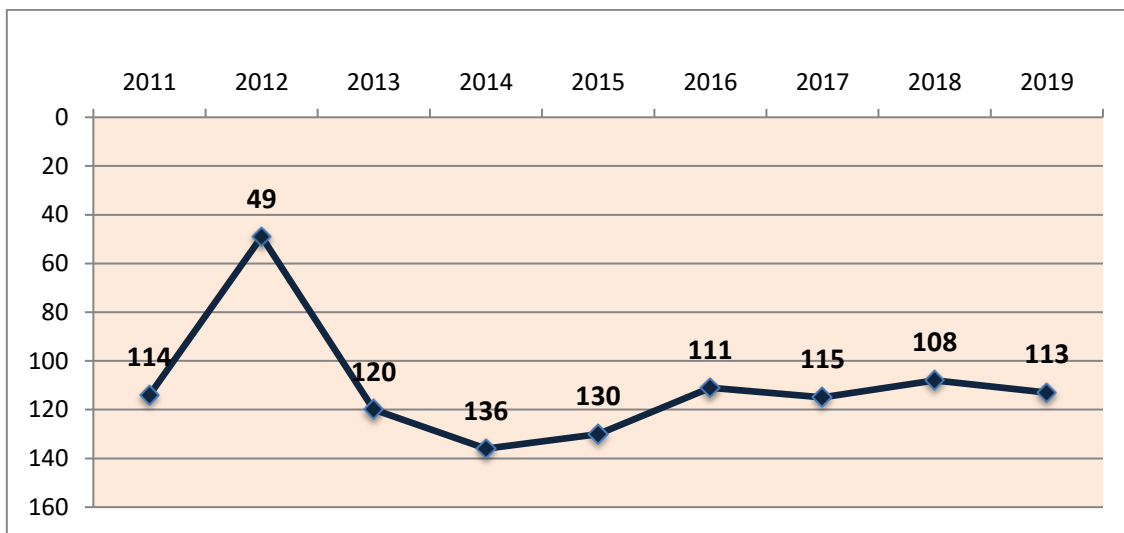
دو رکن اساسی و تعیین‌کننده در شاخص جهانی نوآوری عبارتند از پیچیدگی کسب‌وکار و پیچیدگی بازار. این دو رکن هر دو به شرایط محیطی اشاره داشته و خارج از کنترل دست‌اندرکاران علم، پژوهش و فناوری قرار دارند؛ اما به همان نسبت که از حیطة تصمیم‌گیری آن‌ها دور هستند، در غایت و نهایت اثرات و نتایج چرخه ایده تا ثروت در هر جامعه‌ای مؤثر و اثرگذارند. برای نمونه می‌توان به شاخص‌های کارکنان دانشی، پیوندهای نوآوری و جذب دانش که سازنده رکن پیچیدگی بازار هستند، اشاره کرد. در شاخص اول، ساختار اقتصادی باید به آن درجه از پیشرفت رسیده باشد که بنگاه‌ها برای بقای خود و افزایش قدرت رقابت‌پذیری از سهم قابل توجه کارکنان دانشی بهره‌گیرند، و میزان بهینه‌ای را برای مهارت‌آموزی کارکنان خود و تحقیق و توسعه هزینه کنند و زنان سهم بالاتری در مشاغل پیچیده آن‌ها را داشته باشند.

نگاهی به وضعیت رتبه ایران در هر دو رکن یاد شده (به‌استثنای سال ۲۰۱۲ برای رکن پیچیدگی کسب‌وکار که احتمالاً ناشی از داده‌های نادرست بوده است)، علی‌رغم بهبود بطیء در سال‌های اخیر، نشان از رتبه سه‌رقمی

دارد. این امر به ضرورت توجه به عوامل مکمل و تأثیرگذار برای تبدیل محصول دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی به نوآوری و خلق ثروت تأکید دارد.

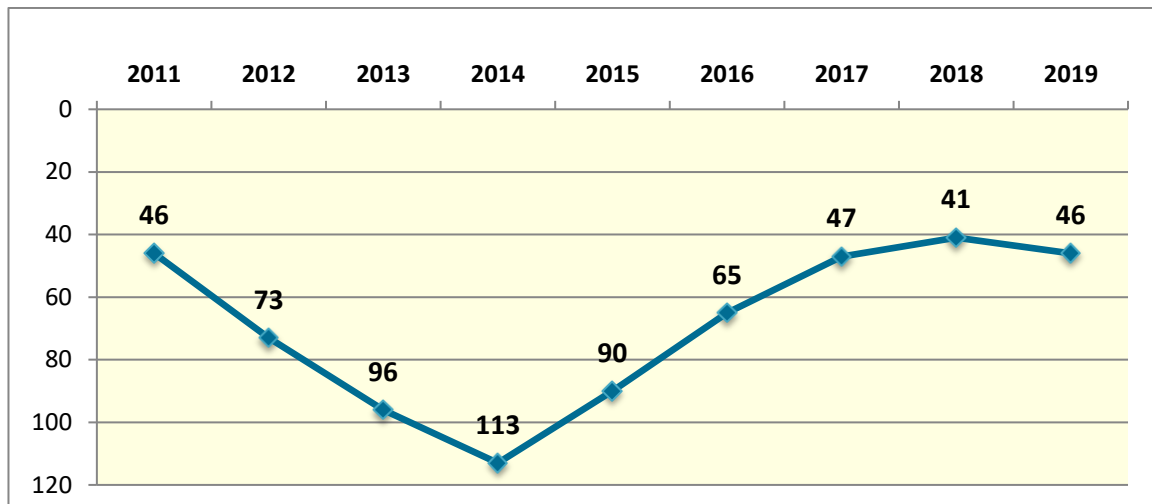
نمودار ۸: رتبه ایران در پیچیدگی بازار در سال‌های ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۹
منبع: The Global Innovation Index Report ۲۰۱۱-۲۰۱۹

نمودار ۹: رتبه ایران در پیچیدگی کسب و کار در سال‌های ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۹
منبع: The Global Innovation Index Report ۲۰۱۱-۲۰۱۹

رکن خروجی‌های نوآوری

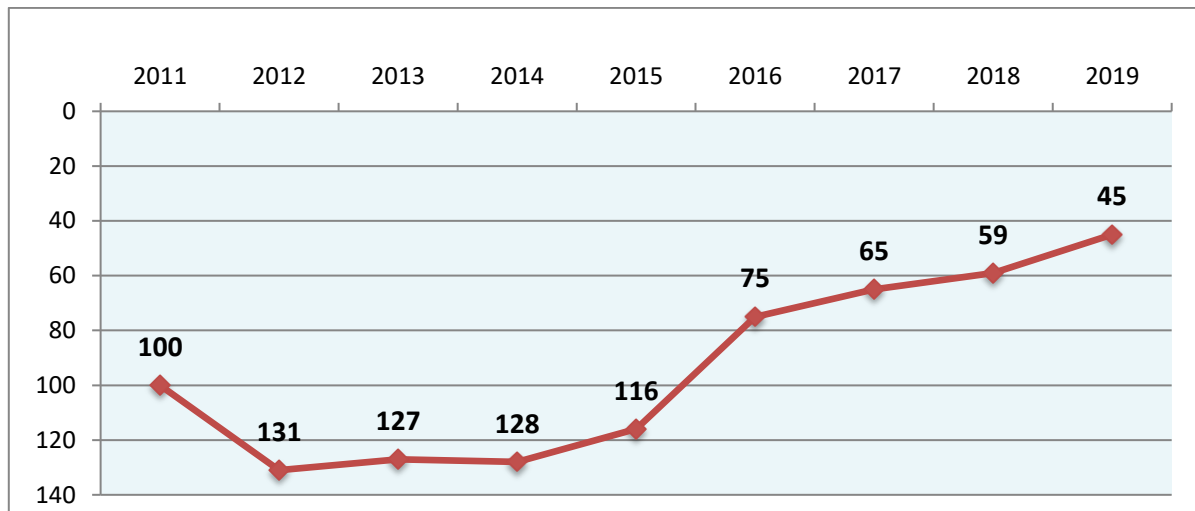
همان‌طور که قبلاً بیان شد، دو رکن از هفت رکن گزارش GII به خروجی‌های نوآوری اشاره دارد. خروجی دانشی و فناورانه به خلق یا تولید دانش، تأثیر دانش و انتشار دانش مرتبط است که شاخص‌های تعیین‌کننده آن را می‌سازند. نگاهی به وضعیت رتبه ایران در این رکن مهم حاکی از پیشرفت قابل توجه است. همان‌طور که اطلاعات نمودار ۱۰ نشان می‌دهد با ثمربخشی اقدامات انجام شده در سال‌های اخیر، با وجود تمام مشکلات از جمله مشکلات اعتباری، به سرعت جایگاه از دست رفته قبلی در این رکن، حاصل شده است که نشان‌دهنده وجود ظرفیت‌های موجود در این زمینه و تأثیر مدیریت کلان بر بهبود عملکرد ظرفیت‌های موجود است.

نمودار ۱۰: رتبه ایران در رکن خروجی دانش و فناوریانه در سال‌های ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۹

منبع: The Global Innovation Index Report ۲۰۱۱-۲۰۱۹

تعداد اختراع ملی ثبت شده، اولین شاخص زیررکن تولید دانش است که ایران با کسب رتبه ۱۴ در سال ۲۰۱۹ وضع مناسبی در آن دارد. اما کسب رتبه ۶۴ در شاخص بعدی این رکن نشان از تفاوت ضوابط ثبت اختراع در ایران و کشورهای صنعتی دنیاست که رتبه ایران را در این عرصه بین‌المللی نامطلوبی نشان می‌دهد. جایگاه ایران در شاخص مقالات علمی و فنی با کسب رتبه ۲۷ در سال ۲۰۱۹ به نسبت خوب بوده است. شاید بتوان علت اساسی آن را، فارغ از کیفیت انتشارات علمی، وابستگی ارتقای اعضای هیئت علمی به چاپ مقالات علمی و فنی از یک سو و افزایش میزان دانشجویان تحصیلات تکمیلی در گروه‌های مختلف آموزشی از سوی دیگر، قلمداد کرد. البته هنوز در مورد میزان اثرات اجتماعی و اقتصادی این شاخص جای پرسش و بررسی وجود دارد. وضعیت ایران در شاخص انتشار دانش با کسب رتبه ۱۱۶، نسبت به سال گذشته جایگاه بهتری را نشان می‌دهد.

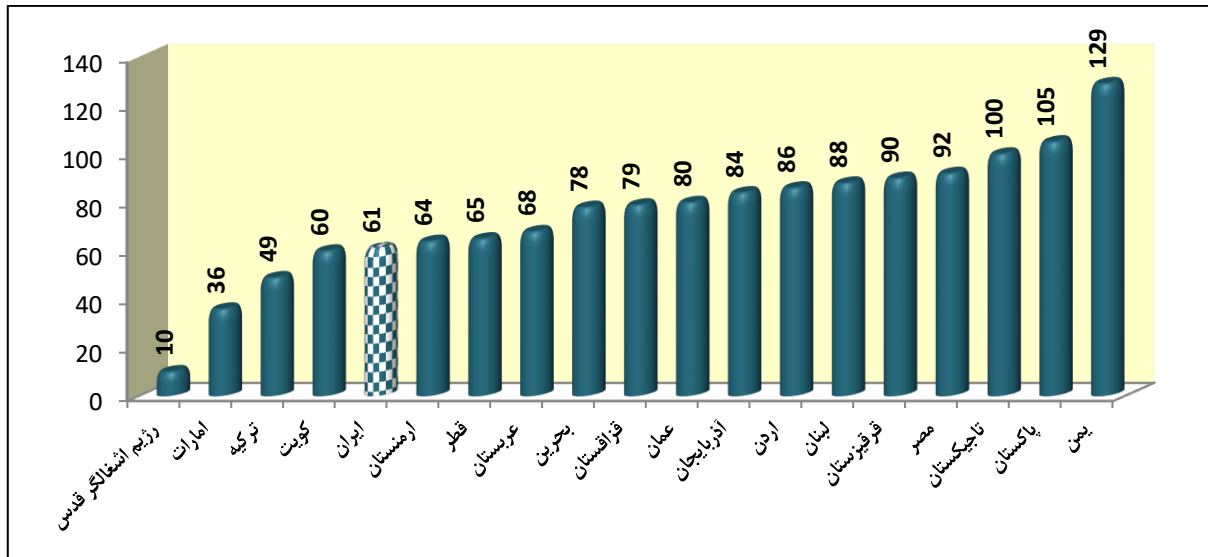

نمودار ۱۱: رتبه ایران در رکن خروجی‌های خلاقانه در سال‌های ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۹

منبع: The Global Innovation Index Report ۲۰۱۱-۲۰۱۹

گزارش‌ها بیانگر آن هستند که وضعیت ایران در رکن خروجی‌های خلاقانه از سال ۲۰۱۲ تا ۲۰۱۹ روندی صعودی داشته و به شدت بهبود یافته است و رتبه ایران طی این سال‌ها ۸۶ پله پیشرفت را نشان می‌دهد و در سال ۲۰۱۹ به ۴۵ رسیده است. این رکن شامل سه شاخص دارایی‌های نامشهود، کالاها و خدمات خلاقانه و خلاقیت برخط است. البته هنوز هم در شاخص‌های تعریف‌شده در این زیررکن‌ها باید به یک نکته اساسی توجه کرد که در برخی از آن‌ها مثل شاخص «نسبت ویدیوهای بارگذاری شده بر روی یوتیوب به جمعیت ۱۵ تا ۵۹ سال» از آنجاکه وبگاه یوتیوب از سال ۲۰۰۵ به صورت دوره‌ای و از سال ۲۰۰۹ به صورت دائم در ایران فیلتر است و کاربران ایران اجازه مشاهده و به اشتراک‌گذاری ویدیو در این سایت را ندارند، کشور ایران به سادگی در کسب امتیاز در مؤلفه «خروجی‌های خلاقانه» از سایر کشورهایی که از این وبگاه استفاده می‌کنند عقب می‌ماند.

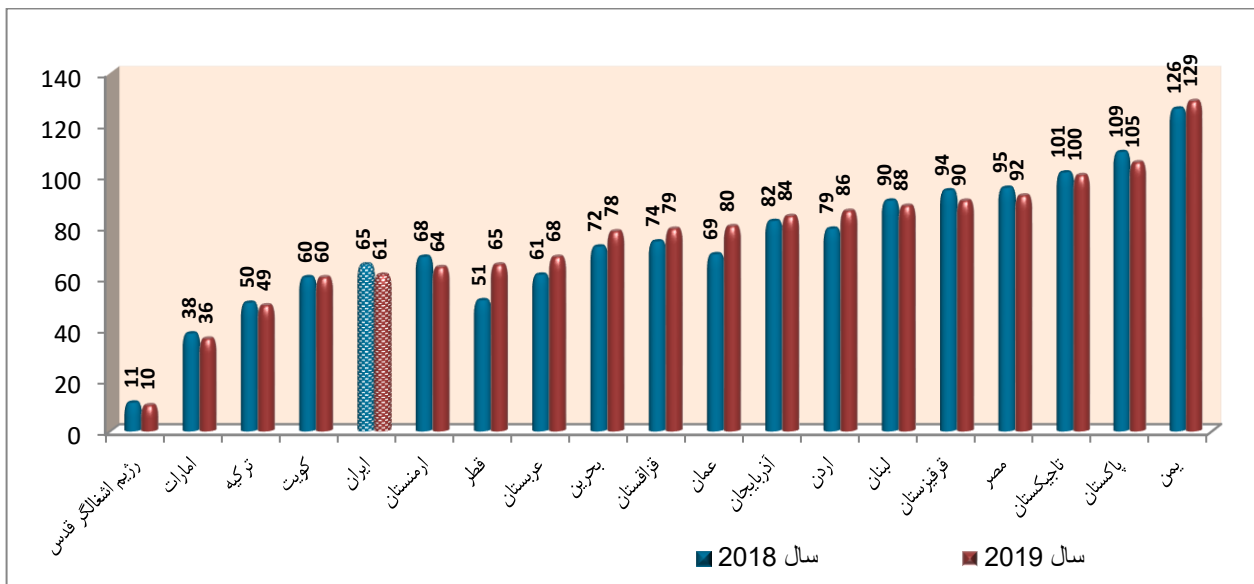
در رابطه با شاخص جهانی نوآوری در سال ۱۳۹۸ کشورهای کویت، ترکیه، امارات و رژیم اشغالگر قدس جایگاه بهتری در مقایسه با ایران در منطقه داشته‌اند که نشان از پتانسیل مناسب این کشورها برای بهبود وضعیت خود در این شاخص در سال‌های آتی دارد. پس از ایران کشورهای ارمنستان، قطر، عربستان، بحرین و قزاقستان در این رتبه‌بندی قرار گرفته‌اند. نکته قابل ذکر این‌که رتبه ایران در مقایسه با عربستان در سال جاری نسبت به سال قبل بهبود قابل توجهی یافته است.

نمودار ۱۲: رتبه شاخص جهانی نوآوری برخی از کشورهای منطقه در سال ۲۰۱۹

منبع: The Global Innovation Index Report ۲۰۱۹

مقایسه رتبه شاخص جهانی نوآوری در کشورهای منطقه نشان می‌دهد که در مقایسه با سال قبل، جایگاه بهتری در شاخص جهانی نوآوری کسب کرده‌اند عبارتند از: ایران، ارمنستان، قرقیزستان، پاکستان، مصر، امارات، ترکیه، تاجیکستان و رژیم اشغالگر قدس. جایگاه کشورهای ارمنستان، قرقیزستان و پاکستان نسبت به سال قبل، مشابه رتبه ایران، ۴ پله بهبود یافته است که نشان از پتانسیل‌های مناسب این کشورها برای بهبود وضعیت خود در این شاخص در سال‌های آتی دارد.

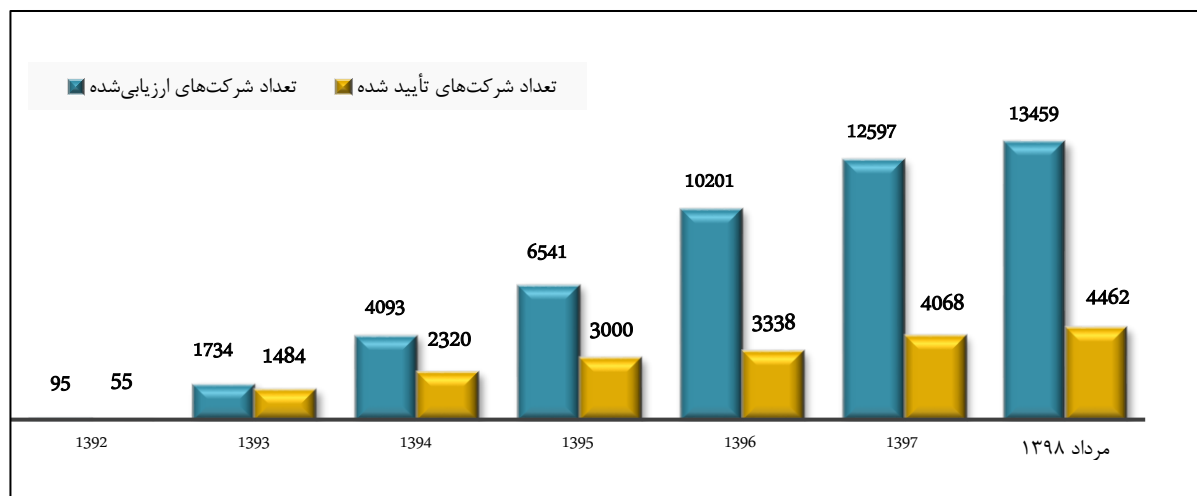

نمودار ۱۳: مقایسه رتبه شاخص جهانی نوآوری برخی کشورهای منطقه در سال ۲۰۱۸ و ۲۰۱۹

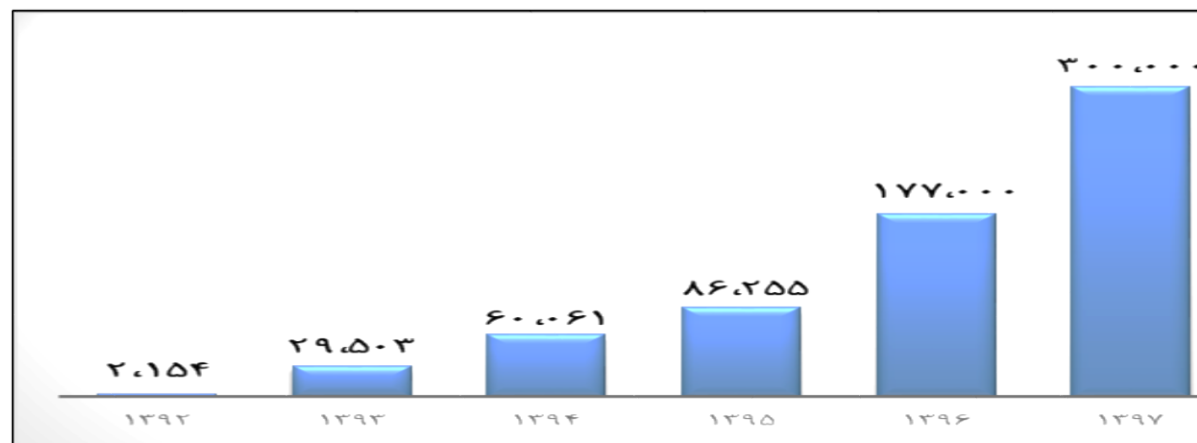
منبع: The Global Innovation Index Report ۲۰۱۸-۲۰۱۹

در سال‌های اخیر با جهت‌دهی نقش‌پذیری مؤسسات پژوهشی و فناوری در حل مسائل بخش‌ها و بنگاه‌های اقتصادی و سیاست‌های ارتقای تقاضامحوری و پیشرفت در جایگزینی واردات فناوری، شکل‌گیری زنجیره ایده

شتاب بیشتری گرفته است و اثرات مالی این سیاست‌ها در افزایش تعداد و عملکرد شرکت‌های دانش بنیان قابل مشاهده است. همان‌طور که نمودارهای زیر نشان می‌دهند تعداد شرکت‌های دانش بنیان که در سال ۱۳۹۲ تنها تعداد ۵۵ شرکت فراوانی داشته در مردادماه سال ۱۳۹۸ به ۴۴۶۲ شرکت افزایش یافته است. روند افزایشی تعداد شرکت‌های یادشده، با افزایش ایجاد اشتغال و درآمد سالانه همراه بوده است به نحوی که مردادماه سال ۱۳۹۸ این شرکت‌ها ۳۰۰ هزار اشتغال و ۸۰۰ هزار میلیارد ریال درآمد ایجاد کرده‌اند. پیش‌بینی می‌شود در صورت تداوم فعالیت‌های معاونت علمی و فناوری رئیس جمهور در حمایت از این شرکت‌ها و سایر فعالیت‌های پیش‌بینی شده، عملکرد یادشده در سال ۱۳۹۹ نیز استمرار یافته و باعث بهبود شرایط اشتغال، به‌ویژه اشتغال فارغ‌التحصیلان دانشگاهی و ایجاد ارزش افزوده بیشتر از این بنگاه‌ها باشد. آمارهای زیر توسط معاونت علمی و فناوری رئیس جمهور اعلام شده است.

نمودار ۱۴: تعداد شرکت‌های دانش بنیان طی سال‌های ۱۳۹۲ تا مردادماه ۱۳۹۸

نمودار ۱۵: تعداد کارکنان شرکت‌های دانش بنیان در سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۸

۶- اعتبارات پژوهش و فناوری در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹^[۱۱]

۶-۱- کل اعتبارات

بر اساس لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ اعتبارات تحقیقاتی از محل بودجه عمومی دولت در سال ۱۳۹۹ معادل ۱۲۹,۲۵۷ میلیارد ریال است. ۸۵/۱ درصد این اعتبارات (۱۰۹,۹۷۹ میلیارد ریال) مربوط به اعتبارات هزینه‌ای و ۶/۲ درصد (۷۹۶۸ میلیارد ریال) آن شامل اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای است. درآمدهای اختصاصی نیز معادل ۸,۷ درصد از مجموع این اعتبارات را به خود اختصاص داده‌اند که معادل ۱۱,۳۱۰ میلیارد ریال است. نسبت اعتبارات تحقیقاتی از محل بودجه عمومی دولت به تولید ناخالص داخلی (GDP) معادل ۰,۴۲ درصد است و نسبت به بودجه عمومی دولت معادل ۲/۳ درصد است.

با احتساب اعتبارات تحقیقاتی شرکت‌ها، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت که معادل ۳,۰۷۱ میلیارد ریال در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ است، مجموع اعتبارات تحقیقاتی از محل بودجه کل کشور به ۱۳۲,۳۲۸ میلیارد ریال بالغ می‌شود. نسبت این اعتبارات به تولید ناخالص داخلی در حد ۰/۴۳ درصد و نسبت به بودجه کل کشور در حد ۰/۶۶ درصد است. قابل ذکر است علی‌رغم رشد ۱۶/۲ درصدی اعتبارات شرکت‌ها، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت در لایحه سال ۱۳۹۹ نسبت به سال ۱۳۹۸، اعتبارات تحقیقاتی شرکت‌ها، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت، در لایحه سال ۱۳۹۹ معادل ۸۱/۸ درصد رشد منفی داشته است. قابل ذکر است بر اساس اهداف کمی قانون برنامه ششم توسعه (ماده ۶۶) سهم اعتبارات پژوهشی و فناوری بخش دولتی از GDP باید به ۱/۳۵ درصد در سال ۱۳۹۹ برسد. این در حالی است که شاخص فوق، حتی در صورت تخصیص صد درصد اعتبارات مصوب نیز، معادل ۰/۹۲ درصد کمتر از هدف‌گذاری برنامه است.

توزیع اعتبارات تحقیقاتی از محل بودجه کل کشور به تفکیک اعتبارات هزینه‌ای و تملک و درآمدهای اختصاصی در سال ۱۳۹۹ به ترتیب ۸۵,۱ درصد، ۶,۲ درصد و ۸,۷ است. سهم اندک اعتبارات تحقیقاتی تملک دارایی‌های سرمایه‌ای نشان‌دهنده توجه اندک به زیرساخت‌های تحقیقاتی و تأمین فضاها و تجهیزات تحقیقاتی است.

جدول ۴: اعتبارات پژوهش و فناوری در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹

(میلیارد ریال)

عنوان	هزینه‌های اختصاصی	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	جمع کل
اعتبارات پژوهشی از محل بودجه عمومی	۱۰۹,۹۷۹	۷,۹۶۸	۱۲۹,۲۵۷
اعتبارات پژوهشی شرکت‌ها، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی	۳,۰۷۱		۳,۰۷۱
اعتبارات پژوهشی بودجه کل کشور	۱۱۳,۰۵۰	۷,۹۶۸	۱۳۲,۳۲۸

منبع: محاسبه شده در امور آموزش عالی، تحقیقات و فناوری

جدول ۵: شاخص‌های اعتباری پژوهش و فناوری در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹

عنوان شاخص	مقدار (درصد)
نسبت اعتبارات هزینه‌ای پژوهشی از کل اعتبارات هزینه‌ای بودجه عمومی	۳,۰
نسبت اعتبارات تملك دارایی‌های سرمایه‌ای پژوهشی از کل اعتبارات تملك دارایی‌های سرمایه‌ای بودجه عمومی	۱,۱
نسبت درآمدهای اختصاصی پژوهشی از کل اعتبارات درآمدهای اختصاصی بودجه عمومی	۱,۴
نسبت اعتبارات تحقیقاتی شرکت‌ها، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی از کل اعتبارات شرکت‌ها، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی	۰,۰۲
نسبت اعتبارات تحقیقاتی به بودجه عمومی	۲,۳
نسبت اعتبارات تحقیقاتی به بودجه کل کشور	۰,۶۶
نسبت اعتبارات هزینه‌ای پژوهشی از کل اعتبارات تحقیقاتی	۸۵,۱
نسبت اعتبارات تحقیقاتی بودجه عمومی به GDP	۰,۴۲
نسبت اعتبارات تحقیقاتی بودجه کل کشور به GDP	۰,۴۳

منبع: محاسبه شده در امور آموزش عالی، تحقیقات و فناوری

* برآورد تولید ناخالص داخلی سال ۹۹ ۳۰۷۳۸۱۵۱ میلیارد ریال.

۲-۶- اعتبارات پژوهشی به تفکیک برنامه‌های اجرایی

در قوانین بودجه سنواتی، اعتبارات پژوهشی و فناوری بودجه عمومی ذیل برنامه‌های تحقیقاتی درج می‌شوند. بخش دیگری از این اعتبارات مربوط به برنامه‌های آموزشی دوره‌های دکتری تخصصی، فوق تخصصی، حرفه‌ای و کارشناسی ارشد است که بر اساس راهنمای فراسکاتی معادل ۴۰ درصد کل هزینه‌های این دوره‌ها، پژوهشی تلقی می‌شود.

معادل یک درصد از اعتبارات تخصیص یافته هزینه‌های دستگاه‌های اجرایی (به‌استثنای فصول یک و شش) نیز بر اساس ماده ۵۶ قانون «الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)»، به‌عنوان هزینه‌های تحقیقاتی محسوب می‌شوند.

قابل ذکر است که در احصاء اعتبارات تحقیقاتی تنها ۵۰ درصد از مجموع درآمدهای اختصاصی حاصل از فعالیت‌های تحقیقاتی در محاسبات آورده می‌شود. با این استدلال که طرف تقاضاهای فعالیت‌های تحقیقاتی که با پرداخت آن‌ها، درآمدهای اختصاصی ایجاد می‌شود، پرداخت‌های مزبور را به‌عنوان هزینه‌های تحقیقاتی منظور کرده‌اند. اعتبارات برنامه‌های تحقیقاتی لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ مجموعاً ۱۴۰ برنامه با اعتباری معادل ۱۰۶۵۹۷ میلیارد ریال را دربر می‌گیرد (جدول ۶).

۷۹/۸۳ درصد کل اعتبار برنامه‌های تحقیقاتی مربوط به هشت گروه برنامه که تعداد ۷۷ برنامه را شامل می‌شود که به ترتیب شامل برنامه پژوهش‌های کاربردی (۲۰/۱ درصد)، برنامه‌های آموزش دانشجویان (۲۲/۲۳ درصد)، برنامه‌های پژوهش‌های پایه‌ای دانشگاهی (۱۰/۱ درصد)، برنامه توسعه تحقیقات علوم پزشکی (۸/۳۸ درصد)، برنامه پژوهش‌های توسعه‌ای دانشگاهی (۴/۲۳ درصد)، برنامه تجاری‌سازی یافته‌های پژوهشی (۴/۷۹ درصد)، برنامه توسعه علوم مهندسی و فناوری (۳/۷۳ درصد) و برنامه توسعه فن‌آفرینی (۳/۱۶ درصد) است. ۶۳ برنامه دیگر تحقیقاتی مجموعاً ۲۰/۱۸ درصد از کل اعتبارات را دربر گرفته و سهم هر یک کمتر از ۴/۰ درصد از کل اعتبارات است (جدول ۷).

جدول ۶: اعتبارات پژوهش و فناوری برنامه‌های تحقیقاتی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹

شماره طبقه‌بندی	عنوان	هزینه‌ای - برآورد ۱۳۹۹			تملك دارایی‌های سرمایه‌ای - برآورد ۱۳۹۹		
		عمومی	اختصاصی	جمع	عمومی	اختصاصی	جمع
	جمع کل	۸۷,۳۱۹,۷۴۳	۱۱,۳۰۸,۸۴۴	۹۸,۶۲۸,۵۸۶	۷,۹۶۸,۱۱۹	-	۷,۹۶۸,۱۱۹
۱۰۰۰۰۰۰۰۰	امور خدمات عمومی (برنامه تحقیقاتی)	۱,۹۵۵,۲۳۴	۳۷,۵۰۰	۱,۹۹۲,۷۳۴	۱,۲۲۲,۶۴۰	۰	۱,۲۲۲,۶۴۰
۱۰۰۴۰۰۰۰۰	فصل تحقیق و توسعه در امور خدمات عمومی	۱,۹۵۵,۲۳۴	۳۷,۵۰۰	۱,۹۹۲,۷۳۴	۱,۲۲۲,۶۴۰	۰	۱,۲۲۲,۶۴۰
۱۰۰۴۰۰۱۰۰۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی	۸۵,۷۴۴	۳۷,۵۰۰	۱۲۳,۲۴۴	۵۰۰	۰	۵۰۰
۱۰۰۴۰۰۲۰۰۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی در حوزه اقتصادی و دارایی	۳۳,۸۹۶	۰	۳۳,۸۹۶	۱,۲۰۰,۰۰۰	۰	۱,۲۰۰,۰۰۰
۱۰۰۴۰۰۳۰۰۰	راهبری تبادل فناوری‌های اولویت‌دار و توسعه همکاری‌های بین‌المللی	۳۶۰,۹۲۵	۰	۳۶۰,۹۲۵	۳,۰۰۰	۰	۳,۰۰۰
۱۰۰۴۰۰۴۰۰۰	حمایت از نوآوری در حوزه فناوری‌های بین‌رشته‌ای	۳۹۴,۰۷۵	۰	۳۹۴,۰۷۵	۰	۰	۰
۱۰۰۴۰۰۶۰۰۰	برنامه مطالعه و بررسی‌های راهبردی	۱۲۴,۳۸۰	۰	۱۲۴,۳۸۰	۰	۰	۰
۱۰۰۴۰۱۳۰۰۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی در حوزه سیاست داخلی	۲۹,۳۵۰	۰	۲۹,۳۵۰	۰	۰	۰
۱۰۰۴۰۱۴۰۰۰	برنامه پشتیبانی علمی و پژوهشی از مجلس	۷۹۲,۹۸۹	۰	۷۹۲,۹۸۹	۱۹,۱۴۰	۰	۱۹,۱۴۰
۱۰۰۴۰۱۵۰۰۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی در حوزه سیاست عمومی کشور	۷۶,۰۰۰	۰	۷۶,۰۰۰	۰	۰	۰
۱۰۰۴۰۱۶۰۰۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی در حوزه تشخیص مصلحت نظام	۵۷,۸۷۵	۰	۵۷,۸۷۵	۰	۰	۰

شماره طبقه‌بندی	عنوان	هزینه‌های - برآورد ۱۳۹۹			تملك دارایی‌های سرمایه‌ای - برآورد ۱۳۹۹		
		عمومی	اختصاصی	جمع	عمومی	اختصاصی	جمع کل
۱۱۰۰۰۰۰۰۰	امور دفاعی و امنیتی (برنامه تحقیقاتی)	۱,۹۱۸,۳۷۶	۷۲۸,۰۰۰	۲,۶۴۶,۳۷۶	۴۶۱,۰۲۰	۰	۳,۱۰۷,۳۹۶
۱۱۰۱۰۰۰۰۰	فصل دفاع (برنامه تحقیقاتی)	۶۱۷,۳۹۵	۳۷۵,۰۰۰	۹۹۲,۳۹۵	۱,۰۲۰	۰	۹۹۳,۴۱۵
۱۱۰۱۰۴۶۰۰	برنامه راهبردی و توسعه فناوری‌های خاص	۱۷۸,۳۰۶	۳۵۰,۰۰۰	۵۲۸,۳۰۶	۰	۰	۵۲۸,۳۰۶
۱۱۰۱۰۵۳۰۰	برنامه پژوهش‌های راهبردی	۴۳۹,۰۸۹	۲۵,۰۰۰	۴۶۴,۰۸۹	۱,۰۲۰	۰	۴۶۵,۱۰۹
۱۱۰۳۰۰۰۰۰	فصل تحقیق و توسعه در امور دفاعی و امنیتی	۱,۳۰۰,۹۸۱	۳۵۳,۰۰۰	۱,۶۵۳,۹۸۱	۴۶۰,۰۰۰	۰	۲,۱۱۳,۹۸۱
۱۱۰۳۰۰۳۰۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی	۲۶,۸۷۹	۰	۲۶,۸۷۹	۰	۰	۲۶,۸۷۹
۱۱۰۳۰۱۰۰۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی	۱,۰۲۳,۴۳۹	۳۵۳,۰۰۰	۱,۳۷۶,۴۳۹	۴۶۰,۰۰۰	۰	۱,۸۳۶,۴۳۹
۱۱۰۳۰۱۱۰۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی	۲۱۰,۰۰۰	۰	۲۱۰,۰۰۰	۰	۰	۲۱۰,۰۰۰
۱۱۰۳۰۱۲۰۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی	۲۶,۶۵۶	۰	۲۶,۶۵۶	۰	۰	۲۶,۶۵۶
۱۱۰۳۰۱۳۰۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی	۸,۲۰۳	۰	۸,۲۰۳	۰	۰	۸,۲۰۳
۱۱۰۳۰۱۴۰۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی	۵,۸۰۴	۰	۵,۸۰۴	۰	۰	۵,۸۰۴
۱۲۰۰۰۰۰۰۰	امور قضایی (برنامه تحقیقاتی)	۱۷۲,۳۲۹	۸,۵۹۱	۱۸۰,۹۲۰	۵۹,۳۰۰	۰	۲۴۰,۲۲۰
۱۲۰۲۰۰۰۰۰	فصل تحقیق و توسعه در امور قضایی	۱۷۲,۳۲۹	۸,۵۹۱	۱۸۰,۹۲۰	۵۹,۳۰۰	۰	۲۴۰,۲۲۰

بررسی بودجه پژوهش، فناوری و اقتصاد دانش بنیان در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور

شماره طبقه بندی	عنوان	هزینه‌ای - برآورد ۱۳۹۹			تملك دارایی‌های سرمایه‌ای - برآورد ۱۳۹۹			جمع کل
		عمومی	اختصاصی	جمع	عمومی	اختصاصی	جمع	
۱۲۰۲۰۰۱۰۰۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی	.	.	.	۴۶,۰۰۰	.	۴۶,۰۰۰	
۱۲۰۲۰۰۲۰۰۰	پژوهش‌های کاربردی در حوزه قضایی	۱۷۲,۳۲۹	۸,۵۹۱	۱۸۰,۹۲۰	۱۳,۳۰۰	.	۱۹۴,۲۲۰	
۱۳۰۰۰۰۰۰۰۰	امور اقتصادی (برنامه تحقیقاتی)	۱۱,۹۵۶,۷۹۲	۲,۸۷۷,۵۵۹	۱۴,۸۳۴,۳۵۱	۱,۴۶۸,۲۲۲	.	۱۶,۳۰۲,۵۷۳	
۱۳۰۱۰۰۰۰۰۰	فصل انرژی (برنامه تحقیقاتی)	۱,۴۶۲,۶۹۷	۶۱۰,۷۵۳	۲,۰۷۳,۴۵۰	.	.	۲,۰۷۳,۴۵۰	
۱۳۰۱۰۲۰۰۰۰	برنامه پژوهش‌های بنیادی، توسعه‌ای و کاربردی در زمینه علوم و فنون هسته‌ای	۱,۴۶۲,۶۹۷	۱۱۰,۷۵۳	۱,۵۷۳,۴۵۰	.	.	۱,۵۷۳,۴۵۰	
۱۳۰۱۰۳۱۰۰۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی	.	۵۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	.	.	۵۰۰,۰۰۰	
۱۳۰۳۰۰۰۰۰۰	فصل حمل و نقل (برنامه تحقیقاتی)	۱,۹۸۵	۳,۷۲۱	۵,۷۰۶	.	.	۵,۷۰۶	
۱۳۰۳۰۲۳۰۰۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی صنعت هوانوردی	۱,۹۸۵	۳,۷۲۱	۵,۷۰۶	.	.	۵,۷۰۶	
۱۳۰۴۰۰۰۰۰۰	فصل صنعت و معدن (برنامه تحقیقاتی)	۱۶۸,۴۵۰	۶۰,۰۰۰	۲۲۸,۴۵۰	۲,۳۰۰	.	۲۳۰,۷۵۰	
۱۳۰۴۰۳۱۰۰۰	اجرای پروژه‌های تدوین استانداردهای پژوهش محور و خدمات آزمایشگاهی	۱۶۸,۴۵۰	۶۰,۰۰۰	۲۲۸,۴۵۰	۲,۳۰۰	.	۲۳۰,۷۵۰	
۱۳۱۰۰۰۰۰۰۰۰	فصل تحقیق و توسعه در امور اقتصادی	۱۰,۳۲۳,۶۶۰	۲,۲۰۳,۰۸۶	۱۲,۵۲۶,۷۴۶	۱,۴۶۵,۹۲۲	.	۱۳,۹۹۲,۶۶۸	
۱۳۱۰۰۰۵۰۰۰	برنامه مدیریت منابع ژنتیکی	۲۱,۹۹۴	۲,۶۶۰	۲۴,۶۵۴	.	.	۲۴,۶۵۴	
۱۳۱۰۰۰۹۰۰۰	برنامه تولید فرآورده‌های بیولوژیک دامی	۴۶۷,۰۹۱	۸۴۸,۸۹۳	۱,۳۱۵,۹۸۴	.	.	۱,۳۱۵,۹۸۴	

شماره طبقه‌بندی	عنوان	هزینه‌های - برآورد ۱۳۹۹			تملك دارایی‌های سرمایه‌ای - برآورد ۱۳۹۹		
		عمومی	اختصاصی	جمع	عمومی	اختصاصی	جمع
۱۳۱۰۰۱۰۰۰۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی صنعت برق و انرژی	۸۳۶,۲۸۶	۱۲۵,۰۰۰	۹۶۱,۲۸۶	.	.	۹۶۱,۲۸۶
۱۳۱۰۰۱۶۰۰۰	انجام پژوهش‌های کاربردی در حوزه اقتصادی	۲۱۹,۶۰۰	.	۲۱۹,۶۰۰	.	.	۲۱۹,۶۰۰
۱۳۱۰۰۱۷۰۰۰	انجام پژوهش‌های کاربردی در حوزه علوم زمین	۳۷,۱۹۰	۱۰,۰۰۰	۴۷,۱۹۰	.	.	۴۷,۱۹۰
۱۳۱۰۰۱۸۰۰۰	برنامه تولید محصولات فناورانه نهاده‌ها	۵۷۵,۸۴۷	۶۶,۵۰۰	۶۴۲,۳۴۷	.	.	۶۴۲,۳۴۷
۱۳۱۰۰۱۹۰۰۰	برنامه پژوهش‌های علوم هسته‌ای	۳۶,۰۱۱	۳,۵۵۹	۳۹,۵۷۰	.	.	۳۹,۵۷۰
۱۳۱۰۰۲۰۰۰۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی در حوزه آب	۱۴۷,۳۹۱	۳۹,۰۰۰	۱۸۶,۳۹۱	۳۹۵,۰۰۰	.	۵۸۱,۳۹۱
۱۳۱۰۰۲۱۰۰۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی در بخش کشاورزی و منابع طبیعی	۷,۹۸۲,۲۵۰	۱,۰۹۶,۴۷۵	۹,۰۷۸,۷۲۵	۱,۰۷۰,۹۲۲	.	۱۰,۱۴۹,۶۴۷
۱۳۱۰۰۲۳۰۰۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی در بیمه‌ای	.	۱۱,۰۰۰	۱۱,۰۰۰	.	.	۱۱,۰۰۰
۱۴۰۰۰۰۰۰۰	امور محیط‌زیست (برنامه تحقیقاتی)	۴۳,۲۵۰	۲۲,۰۰۰	۶۵,۲۵۰	۱۰,۰۰۰	.	۷۵,۲۵۰
۱۴۰۵۰۰۰۰۰	فصل تحقیق و توسعه در امور محیط‌زیست	۴۳,۲۵۰	۲۲,۰۰۰	۶۵,۲۵۰	۱۰,۰۰۰	.	۷۵,۲۵۰
۱۴۰۵۰۰۲۰۰۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی در امور محیط‌زیست و توسعه پایدار	۴۳,۲۵۰	۲۲,۰۰۰	۶۵,۲۵۰	۱۰,۰۰۰	.	۷۵,۲۵۰
۱۵۰۰۰۰۰۰۰	امور مسکن، عمران شهری و روستایی (برنامه تحقیقاتی)	۲۷۰,۲۰۶	۱۶۰,۵۰۵	۴۳۰,۷۱۱	۸۷۰,۰۰۰	.	۱,۳۰۰,۷۱۱
۱۵۰۴۰۰۰۰۰	فصل تحقیق و توسعه در امور مسکن، عمران شهری و روستایی	۲۷۰,۲۰۶	۱۶۰,۵۰۵	۴۳۰,۷۱۱	۸۷۰,۰۰۰	.	۱,۳۰۰,۷۱۱

بررسی بودجه پژوهش، فناوری و اقتصاد دانش بنیان در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور

شماره طبقه بندی	عنوان	هزینه‌ای - برآورد ۱۳۹۹			تملك دارایی‌های سرمایه‌ای - برآورد ۱۳۹۹			جمع کل
		عمومی	اختصاصی	جمع	عمومی	اختصاصی	جمع	
۱۵۰۴۰۰۳۰۰۰	برنامه توسعه شبکه شتاب‌نگاری کشور	۹,۳۳۵	۳,۵۰۰	۱۲,۸۳۵	۸۷۰,۰۰۰	.	۸۷۰,۰۰۰	۸۸۲,۸۳۵
۱۵۰۴۰۰۴۰۰۰	برنامه پژوهش‌های مقاوم‌سازی ابنیه و خطرپذیری لرزه‌ای	۳۴,۹۶۵	۱۲,۵۷۲	۴۷,۵۳۷	.	.	.	۴۷,۵۳۷
۱۵۰۴۰۰۵۰۰۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی	۱,۱۲۳	.	۱,۱۲۳	.	.	.	۱,۱۲۳
۱۵۰۴۰۰۶۰۰۰	پژوهش‌های کاربردی در حوزه سوانح طبیعی	۲۹,۳۷۸	.	۲۹,۳۷۸	.	.	.	۲۹,۳۷۸
۱۵۰۴۰۰۷۰۰۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی	۱۶۷,۶۸۰	۱۴۱,۶۲۱	۳۰۹,۳۰۱	.	.	.	۳۰۹,۳۰۱
۱۵۰۴۰۰۸۰۰۰	برنامه توسعه اطلاعات تخصصی حوزه راه مسکن و شهرسازی	۲۷,۷۲۵	۲,۸۱۲	۳۰,۵۳۷	.	.	.	۳۰,۵۳۷
۱۶۰۰۰۰۰۰۰۰	امور سلامت (برنامه تحقیقاتی)	۴,۳۵۸,۳۹۲	۸۶۲,۶۲۵	۵,۲۲۱,۰۱۷	۹۹,۷۵۰	.	۹۹,۷۵۰	۵,۳۲۰,۷۶۷
۱۶۰۲۰۰۱۰۰۰	فصل درمان (برنامه تحقیقاتی)	۹,۷۷۲	.	۹,۷۷۲	.	.	.	۹,۷۷۲
۱۶۰۲۰۲۳۰۰۰	توسعه تحقیقات علوم پزشکی	۹,۷۷۲	.	۹,۷۷۲	.	.	.	۹,۷۷۲
۱۶۰۳۰۰۰۰۰۰	فصل تحقیق و توسعه در امور سلامت	۴,۳۴۸,۶۲۰	۸۶۲,۶۲۵	۵,۲۱۱,۲۴۵	۹۹,۷۵۰	.	۹۹,۷۵۰	۵,۳۱۰,۹۹۵
۱۶۰۳۰۰۱۰۰۰	برنامه توسعه تحقیقات علوم پزشکی	۳,۷۲۴,۵۵۲	۵۲۵,۴۲۹	۴,۲۴۹,۹۸۱	۹۹,۷۵۰	.	۹۹,۷۵۰	۴,۳۴۹,۷۳۱
۱۶۰۳۰۰۵۰۰۰	پژوهش‌های کاربردی در حوزه امداد و نجات	۳,۳۹۳	۱۴,۹۷۴	۱۸,۳۶۷	.	.	.	۱۸,۳۶۷
۱۶۰۳۰۰۶۰۰۰	برنامه تولید فرآورده‌های بیولوژیک انسانی	۱۲۹,۱۴۵	۲۳۴,۷۰۸	۳۶۳,۸۵۳	.	.	.	۳۶۳,۸۵۳

شماره طبقه‌بندی	عنوان	هزینه‌های - برآورد ۱۳۹۹			تملك دارایی‌های سرمایه‌ای - برآورد ۱۳۹۹		
		عمومی	اختصاصی	جمع	عمومی	اختصاصی	جمع کل
۱۶۰۳۰۰۷۰۰۰	تولید فرآورده‌های بیولوژیک	۴۸۱,۱۰۶	۸۷,۵۱۵	۵۶۸,۶۲۱	.	.	۵۶۸,۶۲۱
۱۶۰۳۰۰۸۰۰۰	برنامه توسعه قطب‌های علمی پزشکی کشور	۱۰,۴۲۴	.	۱۰,۴۲۴	.	.	۱۰,۴۲۴
۱۷۰۰۰۰۰۰۰۰	امور فرهنگ، تربیت بدنی و گردشگری (برنامه تحقیقاتی)	۲,۶۸۰,۳۱۴	۴۴,۰۶۴	۲,۷۲۴,۳۷۸	۴۸,۴۰۰	.	۲,۷۷۲,۷۷۸
۱۷۰۴۰۰۰۰۰۰	فصل میراث فرهنگی (برنامه تحقیقاتی)	۳۶,۷۰۵	۴,۹۰۹	۴۱,۶۱۴	.	.	۴۱,۶۱۴
۱۷۰۴۰۰۱۰۰۰	برنامه اکتشاف باستان‌شناختی و تاریخی	۳۶,۷۰۵	۴,۹۰۹	۴۱,۶۱۴	.	.	۴۱,۶۱۴
۱۷۰۵۰۰۰۰۰۰	فصل رسانه (برنامه تحقیقاتی)	۲۶۰,۱۴۵	.	۲۶۰,۱۴۵	۴,۰۰۰	.	۲۶۴,۱۴۵
۱۷۰۵۰۰۳۰۰۰۰	تولید، حفظ، معرفی و انتشار علم و فناوری	۲۶۰,۱۴۵	.	۲۶۰,۱۴۵	۴,۰۰۰	.	۲۶۴,۱۴۵
۱۷۰۸۰۰۰۰۰۰	فصل تحقیق و توسعه در امور فرهنگ، تربیت بدنی و گردشگری	۲,۳۸۳,۴۶۴	۳۹,۱۵۵	۲,۴۲۲,۶۱۹	۴۴,۴۰۰	.	۲,۴۶۷,۰۱۹
۱۷۰۸۰۰۱۰۰۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی در زمینه میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	۲۳۶,۴۱۳	۱۵,۹۵۵	۲۵۲,۳۶۸	۱۰,۰۰۰	.	۲۶۲,۳۶۸
۱۷۰۸۰۰۲۰۰۰	پژوهش‌های کاربردی در حوزه فرهنگی تبلیغی دانشگاه‌ها	۳۱,۶۰۲	.	۳۱,۶۰۲	.	.	۳۱,۶۰۲
۱۷۰۸۰۰۳۰۰۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی در حوزه علوم فرهنگی اسلامی	۲۸۰,۷۵۴	.	۲۸۰,۷۵۴	.	.	۲۸۰,۷۵۴
۱۷۰۸۰۰۴۰۰۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی حوزه‌های علمیه برادران	۱۵۰,۰۰۰	.	۱۵۰,۰۰۰	.	.	۱۵۰,۰۰۰
۱۷۰۸۰۰۵۰۰۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی در حوزه سیاست‌های علمی و فرهنگی	۱۲۳,۲۷۶	۵۰	۱۲۳,۳۲۶	.	.	۱۲۳,۳۲۶

بررسی بودجه پژوهش، فناوری و اقتصاد دانش بنیان در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور

شماره طبقه بندی	عنوان	هزینه‌ای - برآورد ۱۳۹۹			تملك دارایی‌های سرمایه‌ای - برآورد ۱۳۹۹		
		عمومی	اختصاصی	جمع	عمومی	اختصاصی	جمع کل
۱۷۰۸۰۰۶۰۰۰	برنامه پژوهش کاربردی در حوزه تبلیغات اسلامی	۱۶۴,۳۷۲	.	۱۶۴,۳۷۲	.	.	۱۶۴,۳۷۲
۱۷۰۸۰۰۷۰۰۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی در امور کتب و اسناد پارلمانی	۴,۴۸۱	.	۴,۴۸۱	.	.	۴,۴۸۱
۱۷۰۸۰۰۸۰۰۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی در امور فرهنگی، هنری و رسانه‌های	۵۳۶,۰۴۷	۱۹,۵۰۰	۵۵۵,۵۴۷	.	۱,۲۰۰	۵۵۶,۷۴۷
۱۷۰۸۰۱۰۰۰۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی در امور ورزش و جوانان	۴۳,۴۰۰	.	۴۳,۴۰۰	.	.	۴۳,۴۰۰
۱۷۰۸۰۱۱۰۰۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی در امور کتب و اسناد ملی	۱۰۰,۰۰۰	۳,۶۵۰	۱۰۳,۶۵۰	.	.	۱۰۳,۶۵۰
۱۷۰۸۰۱۲۰۰۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی حوزه‌های علمیه خراسان	۴۶,۸۰۰	.	۴۶,۸۰۰	.	.	۴۶,۸۰۰
۱۷۰۸۰۱۳۰۰۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی حوزه‌های علمیه خاوران	۳۸,۰۰۰	.	۳۸,۰۰۰	.	.	۳۸,۰۰۰
۱۷۰۸۰۱۴۰۰۰	برنامه تدوین ضوابط و مقررات فرهنگی	۱۱۵,۳۱۹	.	۱۱۵,۳۱۹	.	۳,۲۰۰	۱۱۸,۵۱۹
۱۷۰۸۰۱۵۰۰۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی در امور زنان و خانواده	۵۳,۰۰۰	.	۵۳,۰۰۰	.	.	۵۳,۰۰۰
۱۷۰۸۰۱۷۰۰۰	برنامه تحقیق و توسعه علوم اسلامی در عرصه دیجیتال	۱۵۰,۰۰۰	.	۱۵۰,۰۰۰	.	.	۱۵۰,۰۰۰
۱۷۰۸۰۱۸۰۰۰	برنامه تحقیق، تعمیق و ترویج معارف انقلاب اسلامی	۳۱۰,۰۰۰	.	۳۱۰,۰۰۰	.	۳۰,۰۰۰	۳۴۰,۰۰۰
۱۸۰۰۰۰۰۰۰	امور آموزش و پژوهش (برنامه تحقیقاتی)	۶۳,۷۶۴,۰۹۷	۶,۵۶۳,۵۰۲	۷۰,۳۲۷,۵۹۸	.	۳,۷۲۶,۳۸۷	۷۴,۰۵۳,۹۸۵
۱۸۰۱۰۰۰۰۰	فصل آموزش و پرورش عمومی (برنامه تحقیقاتی)	۴۳۵,۵۸۸	۵۹,۷۸۵	۴۹۵,۳۷۳	.	.	۴۹۵,۳۷۳

شماره طبقه‌بندی	عنوان	هزینه‌های - برآورد ۱۳۹۹			تملك دارایی‌های سرمایه‌ای - برآورد ۱۳۹۹		
		عمومی	اختصاصی	جمع	عمومی	اختصاصی	جمع کل
۱۸۰۱۰۲۵۰۰۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی	۴۳۵,۵۸۸	۵۹,۷۸۵	۴۹۵,۳۷۳	.	.	۴۹۵,۳۷۳
۱۸۰۲۰۰۰۰۰۰	فصل آموزش فنی و حرفه‌ای و مهارت‌آموزی (برنامه تحقیقاتی)	۵۱,۸۱۸	۴,۹۸۲	۵۶,۸۰۰	.	.	۵۶,۸۰۰
۱۸۰۲۰۲۳۰۰۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی فنی و حرفه‌ای	۵۱,۸۱۸	۴,۹۸۲	۵۶,۸۰۰	.	.	۵۶,۸۰۰
۱۸۰۳۰۰۰۰۰۰	فصل آموزش عالی (برنامه تحقیقاتی)	۲۲,۷۱۵,۸۳۳	۱,۰۹۳,۲۸۷	۲۳,۸۰۹,۱۲۰	.	.	۲۳,۸۰۹,۱۲۰
	برنامه توسعه امور پژوهشی و فناوری در آموزش عالی	۱۰,۰۰۰	.	۱۰,۰۰۰	.	.	۱۰,۰۰۰
	(علوم) آموزش دانشجو در مقطع کارشناسی ارشد	۹,۰۴۴,۳۱۹	۷۰,۳۹۱	۹,۱۱۴,۷۱۰	.	.	۹,۱۱۴,۷۱۰
	(علوم) آموزش دانشجو در مقطع دکتری حرفه‌ای	۹۸,۴۴۳	۴۹۵	۹۸,۹۳۸	.	.	۹۸,۹۳۸
	(علوم) آموزش دانشجو در مقطع دکتری تخصصی و فوق تخصصی	۴,۶۹۲,۹۰۳	۴۷,۴۴۴	۴,۷۴۰,۳۴۷	.	.	۴,۷۴۰,۳۴۷
	(پزشکی) آموزش کارشناسی ارشد	۲,۱۸۳,۴۰۰	.	۲,۱۸۳,۴۰۰	.	.	۲,۱۸۳,۴۰۰
	(پزشکی) آموزش دکترای حرفه‌ای	۲,۲۲۲,۲۷۸	۴۴,۱۷۲	۲,۲۶۶,۴۵۰	.	.	۲,۲۶۶,۴۵۰
	(پزشکی) آموزش دکترای تخصصی و فوق تخصصی	۴,۴۵۱,۶۹۲	۲۳,۸۴۰	۴,۴۷۵,۵۳۲	.	.	۴,۴۷۵,۵۳۲
	آموزش نوبت دوم، مجازی، آزاد و بین‌المللی	۱۲,۷۹۸	۹۰۶,۹۴۵	۹۱۹,۷۴۳	.	.	۹۱۹,۷۴۳
۱۸۰۴۰۰۰۰۰۰	فصل پژوهش‌های پایه‌ای	۱۷,۱۹۳,۵۸۱	۱,۵۳۸,۶۴۳	۱۸,۷۳۲,۲۲۴	۱,۰۶۹,۷۵۰	.	۱۹,۸۰۱,۹۷۴

بررسی بودجه پژوهش، فناوری و اقتصاد دانش بنیان در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور

شماره طبقه بندی	عنوان	هزینه‌های - برآورد ۱۳۹۹			تملك دارایی‌های سرمایه‌ای - برآورد ۱۳۹۹		
		عمومی	اختصاصی	جمع	عمومی	اختصاصی	جمع کل
۱۸۰۴۰۰۳۰۰۰	برنامه پژوهش‌های پایه‌ای دانشگاهی	۸,۹۵۰,۴۱۷	۸۹۹,۰۲۶	۹,۸۴۹,۴۴۳	.	.	۹,۸۴۹,۴۴۳
۱۸۰۴۰۰۴۰۰۰	برنامه تدوین دانشنامه علوم اسلامی	۱۵۲,۶۰۰	.	۱۵۲,۶۰۰	.	.	۱۵۲,۶۰۰
۱۸۰۴۰۰۶۰۰۰	برنامه تقویت و پاسداری از زبان و ادب فارسی	۱۸۹,۳۵۸	۹,۰۰۰	۱۹۸,۳۵۸	۵,۰۰۰	.	۲۰۳,۳۵۸
۱۸۰۴۰۰۷۰۰۰	برنامه پژوهش و راهبری فرهنگ جامع زبان فارسی	۷۳,۰۰۰	۳,۲۵۰	۷۶,۲۵۰	.	.	۷۶,۲۵۰
۱۸۰۴۰۰۹۰۰۰	برنامه توسعه علوم پایه	۱۲۸,۲۰۸	.	۱۲۸,۲۰۸	۴,۵۰۰	.	۱۳۲,۷۰۸
۱۸۰۴۰۱۰۰۰۰	برنامه توسعه علوم طبیعی	۱,۴۱۷,۴۲۵	۲۱۳,۵۵۰	۱,۶۳۰,۹۷۵	۴۹۹,۴۰۰	.	۲,۱۳۰,۳۷۵
۱۸۰۴۰۱۱۰۰۰	برنامه مدیریت و راهبری علم و فناوری	۱۳۳,۸۸۱	.	۱۳۳,۸۸۱	.	.	۱۳۳,۸۸۱
۱۸۰۴۰۱۲۰۰۰	برنامه مستندسازی روند پیشرفت علم و فناوری	۱۶۰,۵۲۰	۲۸,۷۵۰	۱۸۹,۲۷۰	۶,۰۰۰	.	۱۹۵,۲۷۰
۱۸۰۴۰۱۵۰۰۰	برنامه پژوهش و راهبری علم و فناوری	۲,۰۳۵,۲۳۴	۱۱۲,۱۲۳	۲,۱۴۷,۳۵۷	۵۰۰,۲۶۵	.	۲,۶۴۷,۶۲۲
۱۸۰۴۰۳۹۰۰۰	برنامه پژوهش و مدیریت علم و فناوری	۱۸۷,۷۳۲	.	۱۸۷,۷۳۲	.	.	۱۸۷,۷۳۲
۱۸۰۴۰۴۲۰۰۰	برنامه پژوهش و راهبری ارتباطات و فناوری اطلاعات	۴۰,۴۳۳	۱۰,۳۲۰	۵۰,۷۵۳	.	.	۵۰,۷۵۳
۱۸۰۴۰۴۶۰۰۰	برنامه پژوهش و راهبری علم و فناوری	۶۰,۲۳۴	.	۶۰,۲۳۴	.	.	۶۰,۲۳۴
۱۸۰۴۰۴۷۰۰۰	برنامه پژوهش‌های پایه‌ای دانشگاهی - پزشکی و پیراپزشکی	۸۴۰,۲۳۱	۴۱,۰۷۵	۸۸۱,۳۰۶	.	.	۸۸۱,۳۰۶

شماره طبقه‌بندی	عنوان	هزینه‌های - برآورد ۱۳۹۹			تملك دارایی‌های سرمایه‌ای - برآورد ۱۳۹۹		
		عمومی	اختصاصی	جمع	عمومی	اختصاصی	جمع کل
۱۸۰۴۰۴۸۰۰۰	برنامه توسعه علوم مهندسی	۷۴,۲۰۱	.	۷۴,۲۰۱	.	.	۷۴,۲۰۱
۱۸۰۴۰۵۰۰۰۰	برنامه توسعه و ارتقاء علوم انسانی و اجتماعی	۲۴,۴۴۲	.	۲۴,۴۴۲	.	.	۲۴,۴۴۲
۱۸۰۴۰۵۱۰۰۰	برنامه توسعه علوم پایه	۱۰,۷۵۰	.	۱۰,۷۵۰	.	.	۱۰,۷۵۰
۱۸۰۴۰۵۲۰۰۰	برنامه پژوهش‌های راهبردی	۷۹,۳۰۹	۲۳,۲۵۰	۱۰۲,۵۵۹	.	۲,۲۰۰	۱۰۴,۷۵۹
۱۸۰۴۰۵۳۰۰۰	برنامه توسعه علوم انسانی اجتماعی	۲,۳۹۱,۸۲۱	۱۹۸,۳۰۰	۲,۵۹۰,۱۲۱	.	۴۷,۳۸۵	۲,۶۳۷,۵۰۶
۱۸۰۴۰۵۴۰۰۰	توسعه علوم انسانی اجتماعی	۲۴۳,۷۸۵	.	۲۴۳,۷۸۵	.	۵,۰۰۰	۲۴۸,۷۸۵
۱۸۰۵۰۰۰۰۰۰	فصل پژوهش‌های توسعه‌ای	۲۳,۳۴۸,۷۷۷	۳,۸۶۶,۸۰۵	۲۷,۲۱۵,۵۸۲	.	۲,۶۵۶,۶۳۷	۲۹,۸۷۲,۲۱۹
۱۸۰۵۰۰۲۰۰۰	برنامه پژوهش‌های توسعه‌ای میراث هنر اسلامی و ملی	۲۷,۱۲۳	.	۲۷,۱۲۳	.	.	۲۷,۱۲۳
۱۸۰۵۰۰۳۰۰۰	برنامه پژوهش‌های توسعه‌ای دانشگاهی	۲,۳۹۸,۹۸۱	۲,۱۱۵,۲۶۸	۴,۵۱۴,۲۴۹	.	.	۴,۵۱۴,۲۴۹
۱۸۰۵۰۰۴۰۰۰	برنامه پژوهش‌های توسعه‌ای دانشگاهی - پزشکی و پیراپزشکی	۱,۵۱۹,۸۰۰	۸۸,۶۴۵	۱,۶۰۸,۴۴۵	.	.	۱,۶۰۸,۴۴۵
۱۸۰۵۰۰۵۰۰۰	برنامه تجاری‌سازی یافته‌های پژوهشی	۱,۹۸۳,۸۰۴	۳۷۱,۹۶۵	۲,۳۵۵,۷۶۹	.	.	۲,۳۵۵,۷۶۹
۱۸۰۵۰۰۶۰۰۰	برنامه توسعه علوم گیاهان دارویی	۱۸,۰۰۰	۱,۵۰۰	۱۹,۵۰۰	.	۲,۷۵۰	۲۲,۲۵۰
۱۸۰۵۰۰۸۰۰۰	برنامه توسعه علوم مهندسی و فناوری	۲,۴۰۴,۲۸۲	۱۸۰,۷۱۳	۲,۵۸۴,۹۹۵	.	۴۲۵,۷۰۰	۳,۰۱۰,۶۹۵

بررسی بودجه پژوهش، فناوری و اقتصاد دانش بنیان در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور

شماره طبقه بندی	عنوان	هزینه‌ای - برآورد ۱۳۹۹			تملك دارایی‌های سرمایه‌ای - برآورد ۱۳۹۹			جمع کل
		عمومی	اختصاصی	جمع	عمومی	اختصاصی	جمع	
۱۸۰۵۰۰۹۰۰۰	برنامه توسعه و گسترش علوم گیاهان دارویی	۱۳,۴۰۰	۵۰۰	۱۳,۹۰۰	۱,۶۵۰	۰	۱۵,۵۵۰	
۱۸۰۵۰۱۰۰۰۰	توسعه علوم مهندسی و فناوری	۷۴۸,۰۱۸	۰	۷۴۸,۰۱۸	۱۴۰,۸۰۰	۰	۸۸۸,۸۱۸	
۱۸۰۵۰۱۴۰۰۰	برنامه حمایت از پژوهشگران و فناوران	۲۰۵,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	۲۱۵,۰۰۰	۳,۰۰۰	۰	۲۱۸,۰۰۰	
۱۸۰۵۰۱۷۰۰۰	برنامه حمایت از توسعه فناوری نانو	۴۸۳,۵۱۶	۰	۴۸۳,۵۱۶	۴۰,۰۰۰	۰	۵۲۳,۵۱۶	
۱۸۰۵۰۱۹۰۰۰	برنامه حمایت از توسعه و ارتقای سرمایه‌های انسانی	۶۲۰,۹۸۵	۳,۰۰۰	۶۲۳,۹۸۵	۳,۰۰۰	۰	۶۲۶,۹۸۵	
۱۸۰۵۰۲۰۰۰۰	برنامه حمایت از همکاری‌ها و دیپلماسی علم و فناوری	۶۵,۲۱۴	۶,۰۰۰	۷۱,۲۱۴	۴,۰۰۰	۰	۷۵,۲۱۴	
۱۸۰۵۰۲۵۰۰۰	برنامه توسعه علوم هواشناسی و اقلیم‌شناسی	۸۷,۵۰۰	۲۲,۵۰۰	۱۱۰,۰۰۰	۲۵,۰۰۰	۰	۱۳۵,۰۰۰	
۱۸۰۵۰۳۷۰۰۰	برنامه حفظ، معرفی و انتشار علم و فناوری	۹۴۳,۸۰۳	۶۶,۷۵۰	۱,۰۱۰,۵۵۳	۱۶,۷۰۰	۰	۱,۰۲۷,۲۵۳	
۱۸۰۵۰۳۹۰۰۰	برنامه تجاری‌سازی دستاوردهای پژوهشی	۱,۷۰۵,۰۷۸	۴۶,۵۰۰	۱,۷۵۱,۵۷۸	۰	۰	۱,۷۵۱,۵۷۸	
۱۸۰۵۰۴۰۰۰۰	برنامه حمایت از توسعه علوم و فناوری‌های نو	۱,۵۹۷,۷۴۰	۰	۱,۵۹۷,۷۴۰	۹,۰۰۰	۰	۱,۶۰۶,۷۴۰	
۱۸۰۵۰۴۱۰۰۰	برنامه حمایت از گسترش همکاری‌ها و دیپلماسی علم و فناوری	۲۲۸,۰۰۰	۰	۲۲۸,۰۰۰	۰	۰	۲۲۸,۰۰۰	
۱۸۰۵۰۴۲۰۰۰	برنامه حمایت از توسعه و گسترش زیست‌فناوری	۲۵۵,۴۳۵	۰	۲۵۵,۴۳۵	۲,۵۰۰	۰	۲۵۷,۹۳۵	
۱۸۰۵۰۴۳۰۰۰	برنامه توسعه و گسترش فن‌آفرینی	۳۵,۵۱۶	۱۶,۰۰۰	۵۱,۵۱۶	۸,۰۰۰	۰	۵۹,۵۱۶	

شماره طبقه‌بندی	عنوان	هزینه‌های - برآورد ۱۳۹۹			تملك دارایی‌های سرمایه‌ای - برآورد ۱۳۹۹		
		عمومی	اختصاصی	جمع	عمومی	اختصاصی	جمع کل
۱۸۰۵۰۴۴۰۰۰	برنامه توسعه و گسترش علوم پزشکی	۲,۵۸۹,۶۴۴	۳۴۹,۵۴۰	۲,۹۳۹,۱۸۴	۱۰,۵۰۰	۰	۲,۹۴۹,۶۸۴
۱۸۰۵۰۴۸۰۰۰	برنامه توسعه علوم پزشکی در حوزه پژوهش	.	.	.	۷۱۳,۹۷۷	۰	۷۱۳,۹۷۷
۱۸۰۵۰۴۹۰۰۰	برنامه تجاری‌سازی ارتباطات و فناوری اطلاعات	۴۹,۵۶۷	۸,۶۸۱	۵۸,۲۴۸	.	.	۵۸,۲۴۸
۱۸۰۵۰۵۱۰۰۰	برنامه پژوهش‌های توسعه و آینده‌نگری	۱۱۳,۵۶۰	۹,۰۰۰	۱۲۲,۵۶۰	۹,۰۰۰	۰	۱۳۱,۵۶۰
۱۸۰۵۰۵۴۰۰۰	تجاری‌سازی یافته‌های پژوهشی	۹۴۴,۸۳۸	.	۹۴۴,۸۳۸	.	.	۹۴۴,۸۳۸
۱۸۰۵۰۵۵۰۰۰	توسعه علوم پزشکی	۶۱۱,۲۳۳	.	۶۱۱,۲۳۳	۶۱,۸۰۰	۰	۶۷۳,۰۳۳
۱۸۰۵۰۵۶۰۰۰	پژوهش‌های توسعه‌ای فرهنگی - دینی	۲۱۸,۷۷۲	.	۲۱۸,۷۷۲	.	.	۲۱۸,۷۷۲
۱۸۰۵۰۵۸۰۰۰	برنامه توسعه علوم گیاهان دارویی	۳۶,۶۷۷	.	۳۶,۶۷۷	۳,۸۵۰	۰	۴۰,۵۲۷
۱۸۰۵۰۵۹۰۰۰	برنامه توسعه فن آفرینی	۷۱,۷۳۴	.	۷۱,۷۳۴	۹,۰۰۰	۰	۸۰,۷۳۴
۱۸۰۵۰۶۰۰۰۰	برنامه حمایت از توسعه زیست‌فناوری	۷۶,۹۸۷	.	۷۶,۹۸۷	۸,۰۰۰	۰	۸۴,۹۸۷
۱۸۰۵۰۶۱۰۰۰	برنامه توسعه پژوهش‌های هنری	۹,۸۶۹	.	۹,۸۶۹	۱,۵۰۰	۰	۱۱,۳۶۹
۱۸۰۵۰۶۲۰۰۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی	۶۳,۸۶۷	۱۵۴,۵۲۸	۲۱۸,۳۹۵	۲۵۴,۰۱۰	۰	۴۷۲,۴۰۵
۱۸۰۵۰۶۳۰۰۰	برنامه پژوهش‌های توسعه‌ای دانشگاهی	۹۸,۸۲۰	.	۹۸,۸۲۰	.	.	۹۸,۸۲۰

بررسی بودجه پژوهش، فناوری و اقتصاد دانش بنیان در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور

شماره طبقه بندی	عنوان	هزینه‌های - برآورد ۱۳۹۹			تملك دارایی‌های سرمایه‌ای - برآورد ۱۳۹۹		
		عمومی	اختصاصی	جمع	عمومی	اختصاصی	جمع کل
۱۸۰۵۰۶۴۰۰۰	برنامه توسعه علوم پزشکی	۱۹۹,۸۱۹	۱۴,۸۰۰	۲۱۴,۶۱۹	۲۳,۲۰۰	۰	۲۳۷,۸۱۹
۱۸۰۵۰۶۵۰۰۰	برنامه توسعه علوم کشاورزی	۳۱۶,۶۴۲	۱۲,۶۲۷	۳۲۹,۲۶۹	۱۴,۵۰۰	۰	۳۴۳,۷۶۹
۱۸۰۵۰۶۶۰۰۰	برنامه توسعه پژوهش‌های هنری	۱۳۳,۹۹۶	۲,۰۰۰	۱۳۵,۹۹۶	۳,۶۰۰	۰	۱۳۹,۵۹۶
۱۸۰۵۰۶۷۰۰۰	برنامه حمایت از توسعه علوم و فناوری‌های نوین	۲۷۱,۷۷۸	۰	۲۷۱,۷۷۸	۰	۰	۲۷۱,۷۷۸
۱۸۰۵۰۶۸۰۰۰	برنامه پژوهش‌های توسعه‌ای فرهنگی - دینی	۱۸۸,۶۸۷	۰	۱۸۸,۶۸۷	۰	۰	۱۸۸,۶۸۷
۱۸۰۵۰۷۰۰۰۰	برنامه توسعه فن آفرینی	۱,۲۲۸,۶۷۰	۲۴۳,۴۰۱	۱,۴۷۲,۰۷۱	۸۱۸,۶۰۰	۰	۲,۲۹۰,۶۷۱
۱۸۰۵۰۷۲۰۰۰	برنامه توسعه و گسترش علوم طبیعی	۲۶,۹۰۰	۲,۵۰۰	۲۹,۴۰۰	۳,۰۰۰	۰	۳۲,۴۰۰
۱۸۰۵۰۷۳۰۰۰	برنامه توسعه فن آفرینی ارتباطات و فناوری اطلاعات	۶۰,۰۰۰	۶,۰۰۰	۶۶,۰۰۰	۴۰,۰۰۰	۰	۱۰۶,۰۰۰
۱۸۰۵۰۷۴۰۰۰	برنامه توسعه فن آفرینی	۶۹۵,۵۲۲	۱۳۴,۳۹۰	۸۲۹,۹۱۲	۰	۰	۸۲۹,۹۱۲
۱۸۰۶۰۰۰۰۰۰	فصل تحقیق و توسعه در امور آموزش و پژوهش	۱۸,۵۰۰	۰	۱۸,۵۰۰	۰	۰	۱۸,۵۰۰
۱۸۰۶۰۰۵۰۰۰	برنامه حمایت از قطب‌های علمی	۱۸,۵۰۰	۰	۱۸,۵۰۰	۰	۰	۱۸,۵۰۰
۱۹۰۰۰۰۰۰۰۰	امور رفاه اجتماعی (برنامه تحقیقاتی)	۲۰۰,۷۵۳	۴,۵۰۰	۲۰۵,۲۵۳	۲,۴۰۰	۰	۲۰۷,۶۵۳
۱۹۰۵۰۰۰۰۰۰	فصل تحقیق و توسعه در امور رفاه اجتماعی	۲۰۰,۷۵۳	۴,۵۰۰	۲۰۵,۲۵۳	۲,۴۰۰	۰	۲۰۷,۶۵۳

جمع کل	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای - برآورد ۱۳۹۹			هزینه‌ای - برآورد ۱۳۹۹			عنوان	شماره طبقه‌بندی
	جمع	اختصاصی	عمومی	جمع	اختصاصی	عمومی		
۱,۵۰۰	۰	۰	۰	۱,۵۰۰	۰	۱,۵۰۰	پژوهش‌های کاربردی در حوزه رفاه اجتماعی	۱۹۰۵۰۰۱۰۰۰
۱۴۱,۹۶۶	۲,۴۰۰	۰	۲,۴۰۰	۱۳۹,۵۶۶	۴,۵۰۰	۱۳۵,۰۶۶	پژوهش‌های کاربردی در حوزه تعاون، کار و رفاه اجتماعی	۱۹۰۵۰۰۸۰۰۰
۳۰,۰۰۰	۰	۰	۰	۳۰,۰۰۰	۰	۳۰,۰۰۰	پژوهش‌های کاربردی در حوزه ایثارگران	۱۹۰۵۰۱۱۰۰۰
۲۳,۱۸۷	۰	۰	۰	۲۳,۱۸۷	۰	۲۳,۱۸۷	پژوهش‌های کاربردی در حوزه مواد مخدر و روان‌گردان	۱۹۰۵۰۱۳۰۰۰
۱۱,۰۰۰	۰	۰	۰	۱۱,۰۰۰	۰	۱۱,۰۰۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی در حوزه بیمه سلامت	۱۹۰۵۰۱۴۰۰۰

منبع: سازمان برنامه و بودجه، لایحه بودجه سال ۱۳۹۹، دی‌ماه ۱۳۹۸

جدول ۷: سهم هریک از برنامه‌های تحقیقاتی از مجموع اعتبارات پژوهش و فناوری در لایحه سال ۱۳۹۹

شماره طبقه‌بندی	عنوان	هزینه‌ای - برآورد ۱۳۹۹			تملك دارایی‌های سرمایه‌ای - برآورد ۱۳۹۹		
		عمومی ۱۰۰٪	اختصاصی ۱۰۰٪	جمع ۱۰۰٪	عمومی ۱۰۰٪	اختصاصی ۱۰۰٪	جمع ۱۰۰٪
	جمع کل	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰
۱۰۰۰۰۰۰۰۰	امور خدمات عمومی	۲.۲	۰.۳	۲.۰	۱۵.۳	۰	۱۵.۳
۱۰۰۴۰۰۰۰۰	فصل تحقیق و توسعه در امور خدمات عمومی	۲.۲	۰.۳	۲.۰	۱۵.۳	۰	۱۵.۳
۱۰۰۴۰۰۱۰۰۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی	۰.۱	۰.۳	۰.۱	۰.۰۱	۰	۰.۰۱
۱۰۰۴۰۰۲۰۰۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی در حوزه اقتصادی و دارایی	۰.۰	۰.۰	۰.۰	۱۵.۰۶	۰	۱۵.۰۶
۱۰۰۴۰۰۳۰۰۰	راهبری تبادل فناوری‌های اولویت‌دار و توسعه همکاری‌های بین‌المللی	۰.۴	۰.۰	۰.۴	۰.۰۴	۰	۰.۰۴
۱۰۰۴۰۰۴۰۰۰	حمایت از نوآوری در حوزه فناوری‌های بین‌رشته‌ای	۰.۵	۰.۰	۰.۴	۰.۰۰	۰	۰.۰۰
۱۰۰۴۰۰۶۰۰۰	برنامه مطالعه و بررسی‌های راهبردی	۰.۱	۰.۰	۰.۱	۰.۰۰	۰	۰.۰۰
۱۰۰۴۰۱۳۰۰۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی در حوزه سیاست داخلی	۰.۰	۰.۰	۰.۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۰
۱۰۰۴۰۱۴۰۰۰	برنامه پشتیبانی علمی و پژوهشی از مجلس	۰.۹	۰.۰	۰.۸	۰.۲۴	۰	۰.۲۴
۱۰۰۴۰۱۵۰۰۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی در حوزه سیاست عمومی کشور	۰.۱	۰.۰	۰.۱	۰.۰۰	۰	۰.۰۰

جمع کل	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای - برآورد ۱۳۹۹			هزینه‌ای - برآورد ۱۳۹۹			عنوان	شماره طبقه‌بندی
	جمع ۱۰۰٪	اختصاصی ۱۰۰٪	عمومی ۱۰۰٪	جمع ۱۰۰٪	اختصاصی ۱۰۰٪	عمومی ۱۰۰٪		
۰.۱	۰.۰	۰	۰.۰۰	۰.۱	۰.۰	۰.۱	برنامه پژوهش‌های کاربردی در حوزه تشخیص مصلحت نظام	۱۰۰۴۰۱۶۰۰۰
۲.۹	۵.۸	۰	۵.۸	۲.۷	۶.۴	۲.۲	امور دفاعی و امنیتی	۱۱۰۰۰۰۰۰۰۰
۰.۹	۰.۰	۰	۰.۰	۱.۰	۳.۳	۰.۷	فصل دفاع (برنامه تحقیقاتی)	۱۱۰۱۰۰۰۰۰۰
۰.۵	۰.۰	۰	۰.۰۰	۰.۵	۳.۱	۰.۲	برنامه راهبردی و توسعه فناوری‌های خاص	۱۱۰۱۰۴۶۰۰۰
۰.۴	۰.۰	۰	۰.۰۱	۰.۵	۰.۲	۰.۵	برنامه پژوهش‌های راهبردی	۱۱۰۱۰۵۳۰۰۰
۲.۰	۵.۸	۰	۵.۸	۱.۷	۳.۱	۱.۵	فصل تحقیق و توسعه در امور دفاعی و امنیتی	۱۱۰۳۰۰۰۰۰۰
۰.۰	۰.۰	۰	۰.۰۰	۰.۰	۰.۰	۰.۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی	۱۱۰۳۰۰۳۰۰۰
۱.۷	۵.۸	۰	۵.۷۷	۱.۴	۳.۱	۱.۲	برنامه پژوهش‌های کاربردی	۱۱۰۳۰۱۰۰۰۰
۰.۲	۰.۰	۰	۰.۰۰	۰.۲	۰.۰	۰.۲	برنامه پژوهش‌های کاربردی	۱۱۰۳۰۱۱۰۰۰
۰.۰	۰.۰	۰	۰.۰۰	۰.۰	۰.۰	۰.۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی	۱۱۰۳۰۱۲۰۰۰
۰.۰	۰.۰	۰	۰.۰۰	۰.۰	۰.۰	۰.۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی	۱۱۰۳۰۱۳۰۰۰
۰.۰	۰.۰	۰	۰.۰۰	۰.۰	۰.۰	۰.۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی	۱۱۰۳۰۱۴۰۰۰

شماره طبقه بندی	عنوان	هزینه‌ای - برآورد ۱۳۹۹			تملك دارایی‌های سرمایه‌ای - برآورد ۱۳۹۹		
		عمومی ۱۰۰٪	اختصاصی ۱۰۰٪	جمع ۱۰۰٪	عمومی ۱۰۰٪	اختصاصی ۱۰۰٪	جمع ۱۰۰٪
۱۲۰۰۰۰۰۰۰	امور قضایی	۰.۲	۰.۱	۰.۲	۰.۷	۰	۰.۷
۱۲۰۲۰۰۰۰۰	فصل تحقیق و توسعه در امور قضایی	۰.۲	۰.۱	۰.۲	۰.۷	۰	۰.۷
۱۲۰۲۰۰۱۰۰۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی	۰.۰	۰.۰	۰.۰	۰.۵۸	۰	۰.۶
۱۲۰۲۰۰۲۰۰۰	پژوهش‌های کاربردی در حوزه قضایی	۰.۲	۰.۱	۰.۲	۰.۱۷	۰	۰.۲
۱۳۰۰۰۰۰۰۰	امور اقتصادی	۱۳.۷	۲۵.۴	۱۵.۰	۱۸.۴	۰	۱۸.۴
۱۳۰۱۰۰۰۰۰	فصل انرژی (برنامه تحقیقاتی)	۱.۷	۵.۴	۲.۱	۰.۰	۰	۰.۰
۱۳۰۱۰۲۰۰۰۰	برنامه پژوهش‌های بنیادی، توسعه‌ای و کاربردی در زمینه علوم و فنون هسته‌ای	۱.۷	۱.۰	۱.۶	۰.۰۰	۰	۰.۰
۱۳۰۱۰۳۱۰۰۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی	۰.۰	۴.۴	۰.۵	۰.۰۰	۰	۰.۰
۱۳۰۳۰۰۰۰۰	فصل حمل و نقل (برنامه تحقیقاتی)	۰.۰	۰.۰	۰.۰	۰.۰	۰	۰.۰
۱۳۰۳۰۰۲۳۰۰۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی صنعت هوانوردی	۰.۰	۰.۰	۰.۰	۰.۰۰	۰	۰.۰
۱۳۰۴۰۰۰۰۰	فصل صنعت و معدن (برنامه تحقیقاتی)	۰.۲	۰.۵	۰.۲	۰.۰	۰	۰.۰
۱۳۰۴۰۳۱۰۰۰	اجرای پروژه‌های تدوین استانداردهای پژوهش محور و خدمات آزمایشگاهی	۰.۲	۰.۵	۰.۲	۰.۰۳	۰	۰.۰۳

جمع کل	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای - برآورد ۱۳۹۹			هزینه‌ای - برآورد ۱۳۹۹			عنوان	شماره طبقه‌بندی
	جمع ۱۰۰٪	اختصاصی ۱۰۰٪	عمومی ۱۰۰٪	جمع ۱۰۰٪	اختصاصی ۱۰۰٪	عمومی ۱۰۰٪		
۱۳.۱	۱۸.۴	۰	۱۸.۴	۱۲.۷	۱۹.۵	۱۱.۸	فصل تحقیق و توسعه در امور اقتصادی	۱۳۱۰۰۰۰۰۰
۰.۰	۰.۰	۰	۰.۰۰	۰.۰	۰.۰	۰.۰	برنامه مدیریت منابع ژنتیکی	۱۳۱۰۰۰۵۰۰
۱.۲	۰.۰	۰	۰.۰۰	۱.۳	۷.۵	۰.۵	برنامه تولید فرآورده‌های بیولوژیک دامی	۱۳۱۰۰۰۹۰۰
۰.۹	۰.۰	۰	۰.۰۰	۱.۰	۱.۱	۱.۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی صنعت برق و انرژی	۱۳۱۰۰۱۰۰۰
۰.۲	۰.۰	۰	۰.۰۰	۰.۲	۰.۰	۰.۳	انجام پژوهش‌های کاربردی در حوزه اقتصادی	۱۳۱۰۰۱۶۰۰
۰.۰	۰.۰	۰	۰.۰۰	۰.۰	۰.۱	۰.۰	انجام پژوهش‌های کاربردی در حوزه علوم زمین	۱۳۱۰۰۱۷۰۰
۰.۶	۰.۰	۰	۰.۰۰	۰.۷	۰.۶	۰.۷	برنامه تولید محصولات فناورانه نهاده‌ها	۱۳۱۰۰۱۸۰۰
۰.۰	۰.۰	۰	۰.۰۰	۰.۰	۰.۰	۰.۰	برنامه پژوهش‌های علوم هسته‌ای	۱۳۱۰۰۱۹۰۰
۰.۵	۵.۰	۰	۴.۹۶	۰.۲	۰.۳	۰.۲	برنامه پژوهش‌های کاربردی در حوزه آب	۱۳۱۰۰۲۰۰۰
۹.۵	۱۳.۴	۰	۱۳.۴۴	۹.۲	۹.۷	۹.۱	برنامه پژوهش‌های کاربردی در بخش کشاورزی و منابع طبیعی	۱۳۱۰۰۲۱۰۰
۰.۰	۰.۰	۰	۰.۰۰	۰.۰	۰.۱	۰.۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی در امور بیمه‌ای	۱۳۱۰۰۲۳۰۰
۰.۱	۰.۱	۰	۰.۱	۰.۱	۰.۲	۰.۰	امور محیط‌زیست	۱۴۰۰۰۰۰۰

شماره طبقه بندی	عنوان	هزینه‌ای - برآورد ۱۳۹۹			تملك دارایی‌های سرمایه‌ای - برآورد ۱۳۹۹		
		عمومی ۱۰۰٪	اختصاصی ۱۰۰٪	جمع ۱۰۰٪	عمومی ۱۰۰٪	اختصاصی ۱۰۰٪	جمع ۱۰۰٪
۱۴۰۵۰۰۰۰۰	فصل تحقیق و توسعه در امور محیط‌زیست	۰.۰	۰.۲	۰.۱	۰.۱	۰.۱	۰.۱
۱۴۰۵۰۰۲۰۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی در امور محیط‌زیست و توسعه پایدار	۰.۰	۰.۲	۰.۱	۰.۱۳	۰	۰.۱
۱۵۰۰۰۰۰۰۰	امور مسکن، عمران شهری و روستایی	۰.۳	۱.۴	۰.۴	۱۰.۹	۰	۱۰.۹
۱۵۰۴۰۰۰۰۰	فصل تحقیق و توسعه در امور مسکن، عمران شهری و روستایی	۰.۳	۱.۴	۰.۴	۱۰.۹	۰	۱۰.۹
۱۵۰۴۰۰۳۰۰	برنامه توسعه شبکه شتاب‌نگاری کشور	۰.۰	۰.۰	۰.۰	۱۰.۹۲	۰	۰.۸
۱۵۰۴۰۰۴۰۰	برنامه پژوهش‌های مقاوم‌سازی ابنیه و خطرپذیری لرزه‌ای	۰.۰	۰.۱	۰.۰	۰.۰۰	۰	۰.۰
۱۵۰۴۰۰۵۰۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی	۰.۰	۰.۰	۰.۰	۰.۰۰	۰	۰.۰
۱۵۰۴۰۰۶۰۰	پژوهش‌های کاربردی در حوزه سوانح طبیعی	۰.۰	۰.۰	۰.۰	۰.۰۰	۰	۰.۰
۱۵۰۴۰۰۷۰۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی	۰.۲	۱.۳	۰.۳	۰.۰۰	۰	۰.۳
۱۵۰۴۰۰۸۰۰	برنامه توسعه اطلاعات تخصصی حوزه راه مسکن و شهرسازی	۰.۰	۰.۰	۰.۰	۰.۰۰	۰	۰.۰
۱۶۰۰۰۰۰۰۰	امور سلامت	۵.۰	۷.۶	۵.۳	۱.۳	۰	۵.۰
۱۶۰۲۰۰۱۰۰	فصل درمان (برنامه تحقیقاتی)	۰.۰	۰.۰	۰.۰	۰.۰	۰	۰.۰

جمع کل	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای - برآورد ۱۳۹۹			هزینه‌ای - برآورد ۱۳۹۹			عنوان	شماره طبقه‌بندی
	جمع ۱۰۰٪	اختصاصی ۱۰۰٪	عمومی ۱۰۰٪	جمع ۱۰۰٪	اختصاصی ۱۰۰٪	عمومی ۱۰۰٪		
۰.۰	۰.۰	۰	۰.۰۰	۰.۰	۰.۰	۰.۰	توسعه تحقیقات علوم پزشکی	۱۶۰۲۰۲۳۰۰۰
۵.۰	۱.۳	۰	۱.۳	۵.۳	۷.۶	۵.۰	فصل تحقیق و توسعه در امور سلامت	۱۶۰۳۰۰۰۰۰۰
۴.۱	۱.۳	۰	۱.۲۵	۴.۳	۴.۶	۴.۳	برنامه توسعه تحقیقات علوم پزشکی	۱۶۰۳۰۰۱۰۰۰
۰.۰	۰.۰	۰	۰.۰۰	۰.۰	۰.۱	۰.۰	پژوهش‌های کاربردی در حوزه امداد و نجات	۱۶۰۳۰۰۵۰۰۰
۰.۳	۰.۰	۰	۰.۰۰	۰.۴	۲.۱	۰.۱	برنامه تولید فرآورده‌های بیولوژیک انسانی	۱۶۰۳۰۰۶۰۰۰
۰.۵	۰.۰	۰	۰.۰۰	۰.۶	۰.۸	۰.۶	تولید فرآورده‌های بیولوژیک	۱۶۰۳۰۰۷۰۰۰
۰.۰	۰.۰	۰	۰.۰۰	۰.۰	۰.۰	۰.۰	برنامه توسعه قطب‌های علمی پزشکی کشور	۱۶۰۳۰۰۸۰۰۰
۲.۶	۰.۶	۰	۰.۶	۲.۸	۰.۴	۳.۱	امور فرهنگ، تربیت بدنی و گردشگری	۱۷۰۰۰۰۰۰۰۰
۰.۰	۰.۰	۰	۰.۰	۰.۰	۰.۰	۰.۰	فصل میراث فرهنگی (برنامه تحقیقاتی)	۱۷۰۴۰۰۰۰۰۰
۰.۰	۰.۰	۰	۰.۰۰	۰.۰	۰.۰	۰.۰	برنامه اکتشاف باستان‌شناختی و تاریخی	۱۷۰۴۰۰۱۰۰۰
۰.۲	۰.۱	۰	۰.۱	۰.۳	۰.۰	۰.۳	فصل رسانه (برنامه تحقیقاتی)	۱۷۰۵۰۰۰۰۰۰
۰.۲	۰.۱	۰	۰.۰۵	۰.۳	۰.۰	۰.۳	تولید، حفظ، معرفی و انتشار علم و فناوری	۱۷۰۵۰۳۰۰۰۰

شماره طبقه بندی	عنوان	هزینه ای - برآورد ۱۳۹۹			تملك دارایی های سرمایه ای - برآورد ۱۳۹۹		
		عمومی ۱۰۰٪	اختصاصی ۱۰۰٪	جمع ۱۰۰٪	عمومی ۱۰۰٪	اختصاصی ۱۰۰٪	جمع ۱۰۰٪
۱۷۰۸۰۰۰۰۰۰	فصل تحقیق و توسعه در امور فرهنگ، تربیت بدنی و گردشگری	۲.۷	۰.۳	۲.۵	۰.۶	۰	۰.۶
۱۷۰۸۰۰۱۰۰۰	برنامه پژوهش های کاربردی در زمینه میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	۰.۳	۰.۱	۰.۳	۰.۱۳	۰	۰.۱
۱۷۰۸۰۰۲۰۰۰	پژوهش های کاربردی در حوزه فرهنگی تبلیغی دانشگاه ها	۰.۰	۰.۰	۰.۰	۰.۰۰	۰	۰.۰
۱۷۰۸۰۰۳۰۰۰	برنامه پژوهش های کاربردی در حوزه علوم فرهنگی اسلامی	۰.۳	۰.۰	۰.۳	۰.۰۰	۰	۰.۰
۱۷۰۸۰۰۴۰۰۰	برنامه پژوهش های کاربردی حوزه های علمیه برادران	۰.۲	۰.۰	۰.۲	۰.۰۰	۰	۰.۰
۱۷۰۸۰۰۵۰۰۰	برنامه پژوهش های کاربردی در حوزه سیاست های علمی و فرهنگی	۰.۱	۰.۰	۰.۱	۰.۰۰	۰	۰.۰
۱۷۰۸۰۰۶۰۰۰	برنامه پژوهش کاربردی در حوزه تبلیغات اسلامی	۰.۲	۰.۰	۰.۲	۰.۰۰	۰	۰.۰
۱۷۰۸۰۰۷۰۰۰	برنامه پژوهش های کاربردی در امور کتب و اسناد پارلمانی	۰.۰	۰.۰	۰.۰	۰.۰۰	۰	۰.۰
۱۷۰۸۰۰۸۰۰۰	برنامه پژوهش های کاربردی در امور فرهنگی، هنری و رسانه ای	۰.۶	۰.۲	۰.۶	۰.۰۲	۰	۰.۰
۱۷۰۸۰۱۰۰۰۰	برنامه پژوهش های کاربردی در امور ورزش و جوانان	۰.۰	۰.۰	۰.۰	۰.۰۰	۰	۰.۰
۱۷۰۸۰۱۱۰۰۰	برنامه پژوهش های کاربردی در امور کتب و اسناد ملی	۰.۱	۰.۰	۰.۱	۰.۰۰	۰	۰.۰
۱۷۰۸۰۱۲۰۰۰	برنامه پژوهش های کاربردی حوزه های علمیه خراسان	۰.۱	۰.۰	۰.۰	۰.۰۰	۰	۰.۰

جمع کل	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای - برآورد ۱۳۹۹			هزینه‌ای - برآورد ۱۳۹۹			عنوان	شماره طبقه‌بندی
	جمع ۱۰۰٪	اختصاصی ۱۰۰٪	عمومی ۱۰۰٪	جمع ۱۰۰٪	اختصاصی ۱۰۰٪	عمومی ۱۰۰٪		
۰.۰	۰.۰	۰	۰.۰۰	۰.۰	۰.۰	۰.۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی حوزه‌های علمیه خاوران	۱۷۰۸۰۱۳۰۰۰
۰.۱	۰.۰	۰	۰.۰۴	۰.۱	۰.۰	۰.۱	برنامه تدوین ضوابط و مقررات فرهنگی	۱۷۰۸۰۱۴۰۰۰
۰.۰	۰.۰	۰	۰.۰۰	۰.۱	۰.۰	۰.۱	برنامه پژوهش‌های کاربردی در امور زنان و خانواده	۱۷۰۸۰۱۵۰۰۰
۰.۱	۰.۰	۰	۰.۰۰	۰.۲	۰.۰	۰.۲	برنامه تحقیق و توسعه علوم اسلامی در عرصه دیجیتال	۱۷۰۸۰۱۷۰۰۰
۰.۳	۰.۴	۰	۰.۳۸	۰.۳	۰.۰	۰.۴	برنامه تحقیق، تعمیق و ترویج معارف انقلاب اسلامی	۱۷۰۸۰۱۸۰۰۰
۶۹.۵	۴۶.۸	۰	۴۶.۸	۷۱.۳	۵۸.۰	۷۳.۰	امور آموزش و پژوهش	۱۸۰۰۰۰۰۰۰۰
۰.۵	۰.۰	۰	۰.۰	۰.۵	۰.۵	۰.۵	فصل آموزش و پرورش عمومی (برنامه تحقیقاتی)	۱۸۰۱۰۰۰۰۰۰
۰.۵	۰.۰	۰	۰.۰۰	۰.۵	۰.۵	۰.۵	برنامه پژوهش‌های کاربردی	۱۸۰۱۰۲۵۰۰۰
۰.۱	۰.۰	۰	۰.۰	۰.۱	۰.۰	۰.۱	فصل آموزش فنی و حرفه‌ای و مهارت‌آموزی (برنامه تحقیقاتی)	۱۸۰۲۰۰۰۰۰۰
۰.۱	۰.۰	۰	۰.۰۰	۰.۱	۰.۰	۰.۱	برنامه پژوهش‌های کاربردی فنی و حرفه‌ای	۱۸۰۲۰۲۳۰۰۰
۲۲.۳	۰.۰	۰	۰.۰	۲۴.۱	۹.۷	۲۶.۰	فصل آموزش عالی (برنامه تحقیقاتی)	۱۸۰۳۰۰۰۰۰۰
۰.۰	۰.۰	۰	۰.۰۰	۰.۰	۰.۰	۰.۰	برنامه توسعه امور پژوهشی و فناوری در آموزش عالی	

بررسی بودجه پژوهش، فناوری و اقتصاد دانش بنیان در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور

شماره طبقه بندی	عنوان	هزینه‌ای - برآورد ۱۳۹۹			تملك دارایی‌های سرمایه‌ای - برآورد ۱۳۹۹		
		عمومی ۱۰۰٪	اختصاصی ۱۰۰٪	جمع ۱۰۰٪	عمومی ۱۰۰٪	اختصاصی ۱۰۰٪	جمع ۱۰۰٪
	(علوم) آموزش دانشجو در مقطع کارشناسی ارشد	۱۰.۴	۰.۶	۹.۲	۰.۰۰	۰	۰.۰
	(علوم) آموزش دانشجو در مقطع دکتری حرفه‌ای	۰.۱	۰.۰	۰.۱	۰.۰۰	۰	۰.۰
	(علوم) آموزش دانشجو در مقطع دکتری تخصصی و فوق تخصصی	۵.۴	۰.۴	۴.۸	۰.۰۰	۰	۰.۰
	(پزشکی) آموزش کارشناسی ارشد	۲.۵	۰.۰	۲.۲	۰.۰۰	۰	۰.۰
	(پزشکی) آموزش دکترای حرفه‌ای	۲.۵	۰.۴	۲.۳	۰.۰۰	۰	۰.۰
	(پزشکی) آموزش دکترای تخصصی و فوق تخصصی	۵.۱	۰.۲	۴.۵	۰.۰۰	۰	۰.۰
	آموزش نوبت دوم، مجازی، آزاد و بین‌المللی	۰.۰	۸.۰	۰.۹	۰.۰۰	۰	۰.۰
۱۸۰۴۰۰۰۰۰۰	فصل پژوهش‌های پایه‌ای	۱۹.۷	۱۳.۶	۱۹.۰	۱۳.۴	۰	۱۸.۶
۱۸۰۴۰۰۳۰۰۰	برنامه پژوهش‌های پایه‌ای دانشگاهی	۱۰.۳	۷.۹	۱۰.۰	۰.۰۰	۰	۹.۲
۱۸۰۴۰۰۴۰۰۰	برنامه تدوین دانشنامه علوم اسلامی	۰.۲	۰.۰	۰.۲	۰.۰۰	۰	۰.۱
۱۸۰۴۰۰۶۰۰۰	برنامه تقویت و پاسداری از زبان و ادب فارسی	۰.۲	۰.۱	۰.۲	۰.۰۶	۰	۰.۲
۱۸۰۴۰۰۷۰۰۰	برنامه پژوهش و راهبری فرهنگ جامع زبان فارسی	۰.۱	۰.۰	۰.۱	۰.۰۰	۰	۰.۱

جمع کل	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای - برآورد ۱۳۹۹			هزینه‌ای - برآورد ۱۳۹۹			عنوان	شماره طبقه‌بندی
	جمع ۱۰۰٪	اختصاصی ۱۰۰٪	عمومی ۱۰۰٪	جمع ۱۰۰٪	اختصاصی ۱۰۰٪	عمومی ۱۰۰٪		
۰.۱	۰.۱	۰	۰.۰۶	۰.۱	۰.۰	۰.۱	برنامه توسعه علوم پایه	۱۸۰۴۰۰۹۰۰۰
۲.۰	۶.۳	۰	۶.۲۷	۱.۷	۱.۹	۱.۶	برنامه توسعه علوم طبیعی	۱۸۰۴۰۱۰۰۰۰
۰.۱	۰.۰	۰	۰.۰۰	۰.۱	۰.۰	۰.۲	برنامه مدیریت و راهبری علم و فناوری	۱۸۰۴۰۱۱۰۰۰
۰.۲	۰.۱	۰	۰.۰۸	۰.۲	۰.۳	۰.۲	برنامه مستندسازی روند پیشرفت علم و فناوری	۱۸۰۴۰۱۲۰۰۰
۲.۵	۶.۳	۰	۶.۲۸	۲.۲	۱.۰	۲.۳	برنامه پژوهش و راهبری علم و فناوری	۱۸۰۴۰۱۵۰۰۰
۰.۲	۰.۰	۰	۰.۰۰	۰.۲	۰.۰	۰.۲	برنامه پژوهش و مدیریت علم و فناوری	۱۸۰۴۰۳۹۰۰۰
۰.۰	۰.۰	۰	۰.۰۰	۰.۱	۰.۱	۰.۰	برنامه پژوهش و راهبری ارتباطات و فناوری اطلاعات	۱۸۰۴۰۴۲۰۰۰
۰.۱	۰.۰	۰	۰.۰۰	۰.۱	۰.۰	۰.۱	برنامه پژوهش و راهبری علم و فناوری	۱۸۰۴۰۴۶۰۰۰
۰.۸	۰.۰	۰	۰.۰۰	۰.۹	۰.۴	۱.۰	برنامه پژوهش‌های پایه‌ای دانشگاهی - پزشکی و پیراپزشکی	۱۸۰۴۰۴۷۰۰۰
۰.۱	۰.۰	۰	۰.۰۰	۰.۱	۰.۰	۰.۱	برنامه توسعه علوم مهندسی	۱۸۰۴۰۴۸۰۰۰
۰.۰	۰.۰	۰	۰.۰۰	۰.۰	۰.۰	۰.۰	برنامه توسعه و ارتقاء علوم انسانی و اجتماعی	۱۸۰۴۰۵۰۰۰۰
۰.۰	۰.۰	۰	۰.۰۰	۰.۰	۰.۰	۰.۰	برنامه توسعه علوم پایه	۱۸۰۴۰۵۱۰۰۰

شماره طبقه بندی	عنوان	هزینه‌ای - برآورد ۱۳۹۹			تملك دارایی‌های سرمایه‌ای - برآورد ۱۳۹۹		
		عمومی ۱۰۰٪	اختصاصی ۱۰۰٪	جمع ۱۰۰٪	عمومی ۱۰۰٪	اختصاصی ۱۰۰٪	جمع ۱۰۰٪
۱۸۰۴۰۵۲۰۰۰	برنامه پژوهش‌های راهبردی	۰.۱	۰.۲	۰.۱	۰.۰۳	۰.۰	۰.۰۱
۱۸۰۴۰۵۳۰۰۰	برنامه توسعه علوم انسانی اجتماعی	۲.۷	۱.۸	۲.۶	۰.۵۹	۰.۰	۲.۵
۱۸۰۴۰۵۴۰۰۰	توسعه علوم انسانی اجتماعی	۰.۳	۰.۰	۰.۲	۰.۰۶	۰.۰	۰.۲
۱۸۰۵۰۰۰۰۰۰	فصل پژوهش‌های توسعه‌ای	۲۶.۷	۳۴.۲	۲۷.۶	۳۳.۳	۰.۰	۲۸.۰
۱۸۰۵۰۰۲۰۰۰	برنامه پژوهش‌های توسعه‌ای میراث هنر اسلامی و ملی	۰.۰	۰.۰	۰.۰	۰.۰۰	۰.۰	۰.۰
۱۸۰۵۰۰۳۰۰۰	برنامه پژوهش‌های توسعه‌ای دانشگاهی	۲.۷	۱۸.۷	۴.۶	۰.۰۰	۰.۰	۴.۲
۱۸۰۵۰۰۴۰۰۰	برنامه پژوهش‌های توسعه‌ای دانشگاهی - پزشکی و پیراپزشکی	۱.۷	۰.۸	۱.۶	۰.۰۰	۰.۰	۱.۵
۱۸۰۵۰۰۵۰۰۰	برنامه تجاری‌سازی یافته‌های پژوهشی	۲.۳	۳.۳	۲.۴	۰.۰۰	۰.۰	۲.۲
۱۸۰۵۰۰۶۰۰۰	برنامه توسعه علوم گیاهان دارویی	۰.۰	۰.۰	۰.۰	۰.۰۳	۰.۰	۰.۰
۱۸۰۵۰۰۸۰۰۰	برنامه توسعه علوم مهندسی و فناوری	۲.۸	۱.۶	۲.۶	۵.۳۴	۰.۰	۲.۸
۱۸۰۵۰۰۹۰۰۰	برنامه توسعه و گسترش علوم گیاهان دارویی	۰.۰	۰.۰	۰.۰	۰.۰۲	۰.۰	۰.۰
۱۸۰۵۰۱۰۰۰۰	توسعه علوم مهندسی و فناوری	۰.۹	۰.۰	۰.۸	۱.۷۷	۰.۰	۰.۸

جمع کل	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای - برآورد ۱۳۹۹			هزینه‌ای - برآورد ۱۳۹۹			عنوان	شماره طبقه‌بندی
	جمع ۱۰۰٪	اختصاصی ۱۰۰٪	عمومی ۱۰۰٪	جمع ۱۰۰٪	اختصاصی ۱۰۰٪	عمومی ۱۰۰٪		
۰.۲	۰.۰	۰	۰.۰۴	۰.۲	۰.۱	۰.۲	برنامه حمایت از پژوهشگران و فناوران	۱۸۰۵۰۱۴۰۰۰
۰.۵	۰.۵	۰	۰.۵۰	۰.۵	۰.۰	۰.۶	برنامه حمایت از توسعه فناوری نانو	۱۸۰۵۰۱۷۰۰۰
۰.۶	۰.۰	۰	۰.۰۴	۰.۶	۰.۰	۰.۷	برنامه حمایت از توسعه و ارتقای سرمایه‌های انسانی	۱۸۰۵۰۱۹۰۰۰
۰.۱	۰.۱	۰	۰.۰۵	۰.۱	۰.۱	۰.۱	برنامه حمایت از همکاری‌ها و دیپلماسی علم و فناوری	۱۸۰۵۰۲۰۰۰۰
۰.۱	۰.۳	۰	۰.۳۱	۰.۱	۰.۲	۰.۱	برنامه توسعه علوم هواشناسی و اقلیم‌شناسی	۱۸۰۵۰۲۵۰۰۰
۱.۰	۰.۲	۰	۰.۲۱	۱.۰	۰.۶	۱.۱	برنامه حفظ، معرفی و انتشار علم و فناوری	۱۸۰۵۰۳۷۰۰۰
۱.۶	۰.۰	۰	۰.۰۰	۱.۸	۰.۴	۲.۰	برنامه تجاری‌سازی دستاوردهای پژوهشی	۱۸۰۵۰۳۹۰۰۰
۱.۵	۰.۱	۰	۰.۱۱	۱.۶	۰.۰	۱.۸	برنامه حمایت از توسعه علوم و فناوری‌های نو	۱۸۰۵۰۴۰۰۰۰
۰.۲	۰.۰	۰	۰.۰۰	۰.۲	۰.۰	۰.۳	برنامه حمایت از گسترش همکاری‌ها و دیپلماسی علم و فناوری	۱۸۰۵۰۴۱۰۰۰
۰.۲	۰.۰	۰	۰.۰۳	۰.۳	۰.۰	۰.۳	برنامه حمایت از توسعه و گسترش زیست‌فناوری	۱۸۰۵۰۴۲۰۰۰
۰.۱	۰.۱	۰	۰.۱۰	۰.۱	۰.۱	۰.۰	برنامه توسعه و گسترش فن‌آفرینی	۱۸۰۵۰۴۳۰۰۰
۲.۸	۰.۱	۰	۰.۱۳	۳.۰	۳.۱	۳.۰	برنامه توسعه و گسترش علوم پزشکی	۱۸۰۵۰۴۴۰۰۰

بررسی بودجه پژوهش، فناوری و اقتصاد دانش بنیان در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور

شماره طبقه بندی	عنوان	هزینه‌ای - برآورد ۱۳۹۹			تملك دارایی‌های سرمایه‌ای - برآورد ۱۳۹۹		
		عمومی ۱۰۰٪	اختصاصی ۱۰۰٪	جمع ۱۰۰٪	عمومی ۱۰۰٪	اختصاصی ۱۰۰٪	جمع ۱۰۰٪
۱۸۰۵۰۴۸۰۰۰	برنامه توسعه علوم پزشکی در حوزه پژوهش	۰.۰	۰.۰	۰.۰	۸.۹۶	۰	۹.۰
۱۸۰۵۰۴۹۰۰۰	برنامه تجاری سازی ارتباطات و فناوری اطلاعات	۰.۱	۰.۱	۰.۱	۰.۰۰	۰	۰.۰
۱۸۰۵۰۵۱۰۰۰	برنامه پژوهش‌های توسعه و آینده‌نگری	۰.۱	۰.۱	۰.۱	۰.۱۱	۰	۰.۱
۱۸۰۵۰۵۴۰۰۰	تجاری سازی یافته‌های پژوهشی	۱.۱	۰.۰	۱.۰	۰.۰۰	۰	۰.۰
۱۸۰۵۰۵۵۰۰۰	توسعه علوم پزشکی	۰.۷	۰.۰	۰.۶	۰.۷۸	۰	۰.۸
۱۸۰۵۰۵۶۰۰۰	پژوهش‌های توسعه‌ای فرهنگی - دینی	۰.۳	۰.۰	۰.۲	۰.۰۰	۰	۰.۰
۱۸۰۵۰۵۸۰۰۰	برنامه توسعه علوم گیاهان دارویی	۰.۰	۰.۰	۰.۰	۰.۰۵	۰	۰.۰
۱۸۰۵۰۵۹۰۰۰	برنامه توسعه فن آفرینی	۰.۱	۰.۰	۰.۱	۰.۱۱	۰	۰.۱
۱۸۰۵۰۶۰۰۰۰	برنامه حمایت از توسعه زیست‌فناوری	۰.۱	۰.۰	۰.۱	۰.۱۰	۰	۰.۱
۱۸۰۵۰۶۱۰۰۰	برنامه توسعه پژوهش‌های هنری	۰.۰	۰.۰	۰.۰	۰.۰۲	۰	۰.۰
۱۸۰۵۰۶۲۰۰۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی	۰.۱	۱.۴	۰.۲	۳.۱۹	۰	۳.۲
۱۸۰۵۰۶۳۰۰۰	برنامه پژوهش‌های توسعه‌ای دانشگاهی	۰.۱	۰.۰	۰.۱	۰.۰۰	۰	۰.۰

جمع کل	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای - برآورد ۱۳۹۹			هزینه‌ای - برآورد ۱۳۹۹			عنوان	شماره طبقه‌بندی
	جمع ۱۰۰٪	اختصاصی ۱۰۰٪	عمومی ۱۰۰٪	جمع ۱۰۰٪	اختصاصی ۱۰۰٪	عمومی ۱۰۰٪		
۰.۲	۰.۳	۰	۰.۲۹	۰.۲	۰.۱	۰.۲	برنامه توسعه علوم پزشکی	۱۸۰۵۰۶۴۰۰۰
۰.۳	۰.۲	۰	۰.۱۸	۰.۳	۰.۱	۰.۴	برنامه توسعه علوم کشاورزی	۱۸۰۵۰۶۵۰۰۰
۰.۱	۰.۰	۰	۰.۰۵	۰.۱	۰.۰	۰.۲	برنامه توسعه پژوهش‌های هنری	۱۸۰۵۰۶۶۰۰۰
۰.۳	۰.۰	۰	۰.۰۰	۰.۳	۰.۰	۰.۳	برنامه حمایت از توسعه علوم و فناوری‌های نوین	۱۸۰۵۰۶۷۰۰۰
۰.۲	۰.۰	۰	۰.۰۰	۰.۲	۰.۰	۰.۲	برنامه پژوهش‌های توسعه‌ای فرهنگی - دینی	۱۸۰۵۰۶۸۰۰۰
۲.۱	۱۰.۳	۰	۱۰.۲۷	۱.۵	۲.۲	۱.۴	برنامه توسعه فن‌آفرینی	۱۸۰۵۰۷۰۰۰۰
۰.۰	۰.۰	۰	۰.۰۴	۰.۰	۰.۰	۰.۰	برنامه توسعه و گسترش علوم طبیعی	۱۸۰۵۰۷۲۰۰۰
۰.۱	۰.۵	۰	۰.۵۰	۰.۱	۰.۱	۰.۱	برنامه توسعه فن‌آفرینی ارتباطات و فناوری اطلاعات	۱۸۰۵۰۷۳۰۰۰
۰.۸	۰.۰	۰	۰.۰۰	۰.۸	۱.۲	۰.۸	برنامه توسعه فن‌آفرینی	۱۸۰۵۰۷۴۰۰۰
۰.۰	۰.۰	۰	۰.۰	۰.۰	۰.۰	۰.۰	فصل تحقیق و توسعه در امور آموزش و پژوهش	۱۸۰۶۰۰۰۰۰۰
۰.۰	۰.۰	۰	۰.۰۰	۰.۰	۰.۰	۰.۰	برنامه حمایت از قطب‌های علمی	۱۸۰۶۰۰۵۰۰۰
۰.۲	۰.۰	۰	۰.۰	۰.۲	۰.۰	۰.۲	امور رفاه اجتماعی	۱۹۰۰۰۰۰۰۰۰

بررسی بودجه پژوهش، فناوری و اقتصاد دانش بنیان در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور

جمع کل	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای - برآورد ۱۳۹۹			هزینه‌ای - برآورد ۱۳۹۹			عنوان	شماره طبقه‌بندی
	جمع ۱۰۰٪	اختصاصی ۱۰۰٪	عمومی ۱۰۰٪	جمع ۱۰۰٪	اختصاصی ۱۰۰٪	عمومی ۱۰۰٪		
۰.۲	۰.۰	۰	۰.۰	۰.۲	۰.۰	۰.۲	فصل تحقیق و توسعه در امور رفاه اجتماعی	۱۹۰۵۰۰۰۰۰۰
۰.۰	۰.۰	۰	۰.۰۰	۰.۰	۰.۰	۰.۰	پژوهش‌های کاربردی در حوزه رفاه اجتماعی	۱۹۰۵۰۰۱۰۰۰
۰.۱	۰.۰	۰	۰.۰۳	۰.۱	۰.۰	۰.۲	پژوهش‌های کاربردی در حوزه تعاون، کار و رفاه اجتماعی	۱۹۰۵۰۰۸۰۰۰
۰.۰	۰.۰	۰	۰.۰۰	۰.۰	۰.۰	۰.۰	پژوهش‌های کاربردی در حوزه ایثارگران	۱۹۰۵۰۱۱۰۰۰
۰.۰	۰.۰	۰	۰.۰۰	۰.۰	۰.۰	۰.۰	پژوهش‌های کاربردی در حوزه مواد مخدر و روان‌گردان	۱۹۰۵۰۱۳۰۰۰
۰.۰	۰.۰	۰	۰.۰۰	۰.۰	۰.۰	۰.۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی در حوزه بیمه سلامت	۱۹۰۵۰۱۴۰۰۰

منبع: محاسبه شده بر اساس جدول ۶

۲-۶- مقایسه تبصره‌های مرتبط با پژوهش و فناوری در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ با احکام برنامه

ششم توسعه

در تبصره‌های لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور موارد مرتبط با پژوهش و فناوری در یازده بند و دو جزء بند منعکس شده‌اند. جهت‌گیری بندهای مزبور عمدتاً بر افزایش تقاضای بخش پژوهش و فناوری (جزء ۲ بند هـ تبصره ۹، بند ح تبصره ۹)، اعطای تسهیلات برای تجهیز کارگاه‌ها و آزمایشگاه‌ها و تکمیل طرح‌های تملک (بند الف تبصره ۳، بند الف تبصره ۹، بند د تبصره ۹، بند ز تبصره ۹) کمک به اجرای طرح‌های نوآورانه و افزایش اعتبارات (بند ه تبصره ۴، جزء ۱ بند ه تبصره ۹، بندهای واو و ز تبصره ۹، بند الف تبصره ۱۸) و ساماندهی مراکز پژوهشی (بندهای ن و م تبصره ۹) بوده است.

تناظر تبصره‌های مرتبط با پژوهش و فناوری لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ با احکام قانونی برنامه ششم در جدول (۸) بیان شده است.

جدول ۸: انطباق تبصره‌های مرتبط با پژوهش و فناوری لایحه ۱۳۹۹ با برنامه ششم توسعه

بند مرتبط در برنامه ششم توسعه						لایحه بودجه ۹۹	
ماده ۶۶-						تبصره ۳: بند الف -	
<p>دولت موظف است به منظور حضور مؤثر نظام آموزش عالی کشور در تولید، توسعه و نشر علم و فناوری و تربیت دانشجو در سطح بین‌المللی و برقراری توازن و ارتقای کیفیت آموزش عالی و پژوهش و فناوری، در طول برنامه جداول شماره (۱۱) و (۱۲) و (۱۳) را اجرایی نمایند.</p> <p>جدول ۱۳- حمایت و تقویت پژوهش و فناوری، ایجاد نظام ملی نوآوری و تقویت زیرساخت‌ها و نظامات پشتیبان پژوهش و فناوری</p>						<p>شورای اقتصاد با رعایت اولویت‌های بند «پ» ماده (۴) قانون برنامه ششم توسعه تسهیلات مذکور را به طرح‌های بخش دولتی که دارای توجیه فنی، اقتصادی، مالی و زیست‌محیطی باشند، اختصاص می‌دهد. طرح‌های بخش‌های خصوصی و تعاونی و نهادهای عمومی غیردولتی و شرکت‌های دانش‌بنیان نیز با سپردن تضمین‌های لازم به بانک‌های عامل می‌توانند از تسهیلات مذکور استفاده کنند و بازپرداخت اصل و سود تسهیلات هر یک از طرح‌های مذکور از محل عایدات طرح تأمین و پرداخت خواهد شد. در خصوص طرح‌های غیردولتی، وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است پس از اخذ تضمین لازم از بانک‌های عامل که به پشتوانه اخذ وثایق مناسب و کافی از مالکان طرح‌ها صادر شده است، نسبت به صدور ضمانت‌نامه بازپرداخت اقدام کند.</p> <p>دولت مجاز است یک میلیارد (۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) دلار از تسهیلات تأمین مالی خارجی (فاینانس) فوق‌الذکر را برای استفاده از منابع بانک‌ها و مؤسسات مالی و توسعه‌ای بین‌المللی به منظور تجهیز آزمایشگاه‌ها و کارگاه‌های دانشگاه‌ها، مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی و فناوری و مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای دولتی با تضمین دولت و بازپرداخت آن، از محل اعتبارات بودجه عمومی تأمین کند.</p>	
عنوان	واحد	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	
رتبه تولید کمی مقالات در دنیا	رتبه	۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۲	
شاخص هرش در جهان	رتبه	۴۲	۴۲	۴۱	۴۱	۴۰	
سهم اعتبارات پژوهش و فناوری بخش دولتی از تولید ناخالص	درصد	۱/۱	۱/۱۵	۱/۲۳	۱/۳۵	۱/۵	
تعداد اختراعات و ابداعات ثبت شده در سال در مراجع بین‌المللی	تعداد	۳۴	۳۹	۴۳	۴۷	۵۰	
درصد محصولات با فناوری متوسط به بالا از کل محصولات صنعتی	درصد	۳۹	۴۲	۴۵	۴۸	۵۰	
سهم محصولات با فناوری متوسط به بالا از تولید ناخالص داخلی	درصد	۱/۵	۲/۵	۳/۴	۴/۲	۵	
رتبه صادرات محصولات با فناوری بالا از کل صادرات در منطقه	رتبه	۶	۵	۴	۳	۳	
سرانه سالانه مقالات SCOPUS به تعداد اعضای هیئت علمی تمام وقت	نفر/مقاله	۰/۶۴	۰/۷۲	۰/۷۹	۰/۸۵	۰/۹۵	
درصد تعداد مقالات مشترک با محققان خارجی از کل	درصد	۲۵	۲۷	۳۰	۳۳	۳۵	
تعداد پژوهشگران به یک میلیون نفر جمعیت	نفر	۱۹۱۰	۲۰۹۲	۲۲۹۰	۲۵۱۰	۲۶۰۰	
تعداد مقالات نمایه شده در پایگاه استنادی جهان اسلام (ISC)	به میزان دو برابر وضع فعلی در پایان برنامه						
تعداد نشریات ایرانی نمایه شده در پایگاه بین‌المللی علم و دارای ضریب تأثیر		۴۵	۵۰	۵۵	۶۰	۶۵	۷۰
ماده ۴-						تبصره ۴- بند ه -	

به دولت اجازه داده می‌شود مبلغ سه میلیارد و چهارصد و بیست و پنج میلیون

(۳,۴۲۵,۰۰۰,۰۰۰) یورو از منابع ورودی سال ۱۳۹۹ صندوق توسعه ملی را به صورت تسهیلات ارزی با تضمین دولت به شرح جدول شماره (۱) این تبصره برداشت کرده و منابع مذکور را با رعایت شرایط زیر به مصرف برساند:

ردیف	عنوان	مبلغ اختصاص داده شده
۵	تجهیزات آزمایشگاهی و کارگاهی دانشگاه‌های وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و دانشگاه‌های وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی برای اهداف آموزشی	تا سقف ۵۰ میلیون یورو
۶	طرح‌های نوآورانه جهاد دانشگاهی	تا سقف ۱۵ میلیون یورو
۷	طرح‌های نوآورانه معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور	تا سقف ۷۰ میلیون یورو
۱۳	شرکت‌های دانش‌بنیان در استان‌ها	تا سقف ۱۰۰ میلیون یورو
۱۵	کارخانه‌های نوآوری	تا سقف ۵۰ میلیون یورو

۴- تجهیزات مورد نیاز این طرح‌ها که حسب مورد بنا به اعلام وزارت صنعت، معدن و تجارت و یا معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور مشابه داخلی ندارد، از خارج تأمین شود.
 ۵- تجهیزات آزمایشگاهی و کارگاهی دانشگاه‌های وزارت علوم، تحقیقات و فناوری «ردیف (۵) جدول شماره (۱)» که حسب مورد بنا به اعلام معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور مشابه داخلی ندارد، از خارج تأمین شود.

تبصره ۹- بند الف- به دانشگاه‌ها، مؤسسات آموزشی و پژوهشی و پارک‌های علم و فناوری اجازه داده می‌شود با تصویب هیئت‌های امنای خود تا سقف عملکرد درآمد اختصاصی سال ۱۳۹۸ نسبت به اخذ تسهیلات از بانک‌ها از محل توثیق اموال در اختیار خود اقدام کنند و در جهت تکمیل طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای خود و با اولویت احداث خوابگاه‌های متاهلین موضوع بند «پ» ماده (۱۰۳) قانون برنامه ششم توسعه استفاده و نسبت به بازپرداخت اقساط از محل درآمد اختصاصی خود اقدام کنند. صندوق‌های رفاه دانشجویان مکلفند نسبت به پیش‌بینی اعتبار لازم در فعالیت‌های خود به‌منظور پرداخت یارانه سود و کارمزد احداث خوابگاه‌های متاهلین اقدام کنند.

جهت تأمین حداقل دو و هشتاد و هشت درصد (۸۸٪) از محل ارتقای بهره‌وری کل عوامل تولید و همچنین رشد سرمایه‌گذاری به میزان

متوسط سالانه بیست و یک و چهاردهم درصد (۲۱٪/۴) در طول سال‌های اجرائی برنامه، کلیه دستگاه‌های اجرائی با هماهنگی با دولت اقدامات زیر را به عمل آورند.

ج- حمایت حقوقی، مالی و نهادی لازم برای توسعه دانش و پیشرفت فناورانه و نوآورانه در جهت تجاری‌سازی ایده و دانش در تولید محصول و خدمات با ارزش افزوده مثبت در چهارچوب بند (۸۰) سیاست‌های کلی برنامه ششم

ماده ۶۶-

دولت موظف است به‌منظور حضور مؤثر نظام آموزش عالی کشور در تولید، توسعه و نشر علم و فناوری و تربیت دانشجو در سطح بین‌المللی و برقراری توازن و ارتقای کیفیت آموزش عالی و پژوهش و فناوری، در طول برنامه جداول شماره (۱۱) و (۱۲) و (۱۳) را اجرائی نمایند. (جدول ۱۳ در بالای صفحه)

ماده ۶۶-

دولت موظف است به‌منظور حضور مؤثر نظام آموزش عالی کشور در تولید، توسعه و نشر علم و فناوری و تربیت دانشجو در سطح بین‌المللی و برقراری توازن و ارتقای کیفیت آموزش عالی و پژوهش و فناوری، در طول برنامه جداول شماره (۱۱) و (۱۲) و (۱۳) را اجرائی نمایند. (جدول ۱۳ در بالای صفحه)

	<p>دانشگاهها و مؤسسات آموزشی و پژوهشی و فناوری اعم از دولتی و غیردولتی نیز می‌توانند با رعایت مفاد این بند، از تسهیلات بانکی برای خرید تجهیزات صرفاً تخصصی و به‌روزرسانی آزمایشگاهها و کارگاههای خود استفاده نمایند.</p>
<p>ماده ۶۶- دولت موظف است به‌منظور حضور مؤثر نظام آموزش عالی کشور در تولید، توسعه و نشر علم و فناوری و تربیت دانشجو در سطح بین‌المللی و برقراری توازن و ارتقای کیفیت آموزش عالی و پژوهش و فناوری، در طول برنامه جداول شماره (۱۱) و (۱۲) و (۱۳) را اجرائی نمایند. (جدول ۱۳ در بالای صفحه)</p>	<p>تبصره ۹- بند ۵- به وزارت آموزش و پرورش و وزارت علوم، تحقیقات و فناوری اجازه داده می‌شود به‌منظور ساماندهی و بهینه‌سازی کاربری بخشی از املاک و فضاهاى آموزشى، ورزشى و تربیتى خود و با رعایت ملاحظات آموزشی و تربیتی، نسبت به احداث، بازسازی و بهره‌برداری از آنها اقدام کنند. تغییر کاربری موضوع این بند به ترتیب به پیشنهاد شورای آموزش و پرورش استان و همچنین هیئت امنای هر دانشگاه و تصویب کمیسیون ماده (۵) قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی و معماری ایران مصوب ۱۳۵۱/۱۲/۲۲ با اصلاحات و الحاقات بعدی آن صورت می‌گیرد و از پرداخت کلیه عوارض شامل تغییر کاربری، نقل‌وانتقال املاک، اخذ گواهی بهره‌برداری، احداث، تخریب، بازسازی و سایر عوارض شهرداری معاف است. پهنه‌های بزرگ از جمله پردیس‌های دانشگاه‌های مشمول مفاد این بند نمی‌باشند.</p>
<p>ماده ۶۶- دولت موظف است به‌منظور حضور مؤثر نظام آموزش عالی کشور در تولید، توسعه و نشر علم و فناوری و تربیت دانشجو در سطح بین‌المللی و برقراری توازن و ارتقای کیفیت آموزش عالی و پژوهش و فناوری، در طول برنامه جداول شماره (۱۱) و (۱۲) و (۱۳) را اجرائی نمایند. (سطر سوم جدول ۱۳- بالای صفحه)</p>	<p>تبصره ۹- بند ۵- ۱- در راستای تحقق اهداف نقشه جامع علمی کشور کاهش اعتبارات برنامه‌های پژوهشی توسط دستگاه‌های اجرائی، ممنوع است.</p>
<p>ماده ۶۴- به‌منظور تحقق اقتصاد دانش‌بنیان، افزایش بهره‌وری، تنظیم رابطه متقابل تحصیل و اشتغال، گسترش همکاری و تعاملات فعال بین‌المللی و افزایش نقش مردم در مدیریت علمی و فناوری کشور: ج- دولت مجاز است به‌منظور پیشسازی در اقتصاد دانش‌بنیان و افزایش تولید و صادرات محصولات و خدمات دانش‌بنیان سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، برای توسعه و انتشار فناوری و حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان مطابق قانون بودجه سنوایی نسبت به حمایت مالی از پژوهش‌های تقاضامحور مشترک با دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی، پژوهشی و فناوری و حوزه‌های علمیه در موارد ناظر به حل مشکلات کشور، مشروط به اینکه حداقل پنجاهویک درصد (۵۱٪) از هزینه‌های آن را کارفرما و یا بهره‌بردار تأمین و تعهد کرده باشد، اقدام نماید.</p>	<p>تبصره ۹- بند ۵- ۲- در راستای اجرای بند «ج» ماده (۶۴) قانون برنامه ششم توسعه مبنی بر حمایت از پژوهش‌های تقاضامحور، کلیه دستگاه‌های اجرائی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری، با رعایت ماده (۱۱۷) اصلاحی آن قانون مصوب ۱۳۸۶ و ماده (۵) قانون محاسبات عمومی کشور که از اعتبارات برنامه «پژوهش‌های کاربردی» استفاده می‌نمایند، مکلفند حداقل معادل ده درصد (۱۰٪) این اعتبارات را با اعلام فراخوان در موضوعات مورد نیاز خود، از طریق پایان‌نامه‌های تحصیلات تکمیلی دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی هزینه نمایند.</p>
<p>ماده ۶۶- دولت موظف است به‌منظور حضور مؤثر نظام آموزش عالی کشور در تولید، توسعه و نشر علم و فناوری و تربیت دانشجو در سطح بین‌المللی و برقراری توازن و ارتقای کیفیت آموزش عالی و پژوهش و فناوری، در طول برنامه جداول شماره (۱۱) و (۱۲) و (۱۳) را اجرائی نمایند. ماده ۴- جهت تأمین حداقل دو و هشت‌دهم (۲/۸) واحد درصد از رشد هشت درصد (۸٪) اقتصاد از محل ارتقای بهره‌وری کل عوامل تولید و همچنین رشد سرمایه‌گذاری به میزان متوسط سالانه بیست‌ویک و چهاردهم درصد (۲۱٪/۴) در طول سال‌های اجرائی برنامه، کلیه دستگاه‌های اجرائی با هماهنگی با دولت اقدامات زیر را به عمل آورند. ج- حمایت حقوقی، مالی و نهادی لازم برای توسعه دانش و پیشرفت فناورانه و نوآورانه در جهت تجاری‌سازی ایده و دانش در تولید محصول و خدمات با ارزش افزوده مثبت در چهارچوب بند (۸۰) سیاست‌های کلی برنامه ششم</p>	<p>تبصره ۹- بند ۵- به‌منظور ارتقای شاخص‌های علمی، پژوهشی و فناوری، اعتبارات قانون استفاده متوازن از امکانات کشور برای ارتقای مناطق کمتر توسعه یافته مصوب ۳۰/۷/۱۳۹۳ قابل اختصاص به دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی، پارک‌های علم و فناوری و جهاد دانشگاهی مستقر در استان است.</p>

<p style="text-align: right;">ماده ۶۴-</p> <p>به‌منظور تحقق اقتصاد دانش‌بنیان، افزایش بهره‌وری، تنظیم رابطه متقابل تحصیل و اشتغال، گسترش همکاری و تعاملات فعال بین‌المللی و افزایش نقش مردم در مدیریت علمی و فناوری کشور:</p> <p>ب- کلیه دستگاه‌های اجرائی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و دستگاه‌های موضوع ماده (۵۰) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۱) مصوب ۱۳۸۴/۸/۱۵ مکلفند علاوه بر اعتبارات پژوهشی که ذیل دستگاه در قوانین بودجه سالانه منظور شده است، یک درصد (۱٪) از اعتبارات تخصیص‌یافته هزینه‌ای به‌استثنای فصول (۱) و (۶) و در مورد شرکت‌های دولتی از هزینه‌های غیرعملیاتی را برای امور پژوهشی و توسعه فناوری هزینه کنند.</p> <p style="text-align: right;">ماده ۶۶-</p> <p>دولت موظف است به‌منظور حضور مؤثر نظام آموزش عالی کشور در تولید، توسعه و نشر علم و فناوری و تربیت دانشجو در سطح بین‌المللی و برقراری توازن و ارتقای کیفیت آموزش عالی و پژوهش و فناوری، در طول برنامه جداول شماره (۱۱) و (۱۲) و (۱۳) را اجرائی نمایند.</p>	<p style="text-align: right;">تبصره ۹- بند ز-</p> <p>در راستای اجرای بند «ب» ماده (۶۴) قانون برنامه ششم توسعه مبنی بر اختصاص یک درصد (۱٪) از اعتبارات هزینه‌ای تخصیص‌یافته به دستگاه‌های اجرائی (به‌استثنای فصول ۱ و ۶) به امور پژوهشی و توسعه فناوری، شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان مجاز است اعتبارات موضوع این ماده را از سرجمع اعتبارات هزینه‌ای استان کسر کرده و با هماهنگی دستگاه‌های اجرائی استانی و بر اساس اولویت‌ها و سیاست‌های پژوهشی مصوب و نیازهای استان و در چهارچوب دستورالعمل ابلاغی سازمان برنامه و بودجه کشور (که با هماهنگی وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تدوین می‌شود) برای امور پژوهشی و توسعه فناوری به دستگاه‌های اجرائی استانی تعیین‌شده توسط آن شورا و جهاد دانشگاهی استان اختصاص دهد.</p> <p>دستگاه‌های مذکور مکلفند نحوه هزینه‌کرد این بند را هر شش ماه یک‌بار به شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری و مرکز آمار ایران گزارش دهند و شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری موظف است گزارش سالانه این بند را حداکثر تا پایان مردادماه سال بعد به مجلس شورای اسلامی ارائه کند. همچنین مرکز آمار ایران مکلف است سالانه اطلاعات مربوط به هزینه‌کرد تحقیق و توسعه را منتشر کند.</p>
<p style="text-align: right;">ماده ۶۶-</p> <p>دولت موظف است به‌منظور حضور مؤثر نظام آموزش عالی کشور در تولید، توسعه و نشر علم و فناوری و تربیت دانشجو در سطح بین‌المللی و برقراری توازن و ارتقای کیفیت آموزش عالی و پژوهش و فناوری، در طول برنامه جداول شماره (۱۱) و (۱۲) و (۱۳) را اجرائی نمایند.</p> <p style="text-align: right;">ماده ۶۴-</p> <p>به‌منظور تحقق اقتصاد دانش‌بنیان، افزایش بهره‌وری، تنظیم رابطه متقابل تحصیل و اشتغال، گسترش همکاری و تعاملات فعال بین‌المللی و افزایش نقش مردم در مدیریت علمی و فناوری کشور:</p> <p>ج- دولت مجاز است به‌منظور پیشسازی در اقتصاد دانش‌بنیان و افزایش تولید و صادرات محصولات و خدمات دانش‌بنیان سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، برای توسعه و انتشار فناوری و حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان مطابق قانون بودجه سنواری نسبت به حمایت مالی از پژوهش‌های تقاضامحور مشترک با دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی، پژوهشی و فناوری و حوزه‌های علمیه در موارد ناظر به حل مشکلات کشور، مشروط به اینکه حداقل پنجاهویک درصد (۵۱٪) از هزینه‌های آن را کارفرما و یا بهره‌بردار تأمین و تعهد کرده باشد، اقدام نماید.</p> <p style="text-align: right;">ماده ۵۴-</p> <p>وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است با همکاری معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور، وزارتخانه‌های کشور و راه و شهرسازی ضمن حمایت از سازندگان داخلی تجهیزات مورد نیاز صنعت حمل‌ونقل ریلی شهری و بین‌شهری، خرید خارجی تجهیزات مورد نیاز را به‌گونه‌ای سازمان‌دهی نماید که ضمن رعایت قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی در تأمین نیازهای کشور و تقویت آن‌ها در امر صادرات و اصلاح ماده (۱۰۴) قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۹۱/۵/۱ با اصلاحات و الحاقات بعدی به ازای خریدهای خارجی، انتقال فناوری به داخل کشور صورت گیرد به نحوی که تا پایان اجرای قانون برنامه حداقل هشتادوپنج درصد (۸۵٪) دانش طراحی و ساخت تجهیزات مورد نیاز صنعت حمل‌ونقل ریلی شهری و بین‌شهری با کمک و استفاده از نهادهای علمی و فناوری ملی نظیر جهاد دانشگاهی، دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی</p>	<p style="text-align: right;">تبصره ۹- بند ح- شرکت‌ها، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت مندرج در پیوست شماره (۳) این قانون، مکلفند در اجرای تکالیف قانونی مربوط، حداقل چهل درصد (۴۰٪) از هزینه امور پژوهشی خود مندرج در آن پیوست را در مقاطع سه‌ماهه به میزان بیست‌وپنج درصد (۲۵٪)، به‌حساب خاصی نزد خزانه‌داری کل کشور واریز کنند تا در راستای حل مسائل و مشکلات خود از طریق توافقنامه با دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی و جهاد دانشگاهی و در قالب طرح (پروژه)‌های کاربردی، عناوین پایان‌نامه‌های تحصیلات تکمیلی، طرح (پروژه)‌های پسادکتری و طرح (پروژه)‌های تحقیقاتی دانش‌آموختگان تحصیلات تکمیلی غیرشاغل به مصرف برسانند. مانده اعتبار این حساب جهت استمرار اقدامات مذکور به سال مالی بعد منتقل می‌شود.</p> <p>در صورت واریز نشدن وجوه مربوط در موعد مقرر توسط هر یک از شرکت‌ها، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت، به خزانه‌داری کل کشور اجازه داده می‌شود رأساً مبلغ مربوط را از حساب آن‌ها نزد خزانه برداشت کرده و آن را به‌حساب خاص موضوع این بند واریز کند.</p> <p>این مبالغ برای دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی و جهاد دانشگاهی مازاد بر درآمد اختصاصی پیش‌بینی‌شده آن‌ها در این قانون محسوب و عیناً پس از تبادل توافقنامه توسط آن‌ها با سازمان برنامه و بودجه کشور و خزانه‌داری کل کشور، توسط خزانه‌داری کل</p>

<p>و شرکت‌های دانش‌بنیان داخلی صورت گیرد.</p> <p>ماده ۳۱-</p> <p>دولت موظف است برای حصول اهداف بندهای ششم و هفتم سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی در جهت تأمین امنیت غذایی و نیل به خودکفایی در محصولات اساسی زراعی، دامی و آبرزی به میزان نودوپنج درصد (۹۵٪) در پایان اجرای قانون برنامه و افزایش تولیدات کشاورزی به‌ویژه محصولات دارای مزیت صادراتی، رسیدن به تراز تجاری مثبت، تقویت و تکمیل زنجیره‌های تولید و توسعه صادرات و ارتقای بهره‌وری آب‌وخاک کشاورزی اقدامات زیر را جهت حصول به شاخص‌های کمی به شرح مندرج در جداول ذیل انجام دهد:</p> <p>ث- سرمایه‌گذاری مورد نیاز جهت انجام امور تحقیقاتی و نظام نوین ترویج و انتقال فناوری، تقویت شرکت‌های دانش‌بنیان، استقرار مدیریت دانش و تجهیز مراکز جهاد کشاورزی</p>	<p>کشور به مؤسسات آموزش عالی یا پژوهشی و یا جهاد دانشگاهی طرف قرارداد برگشت داده می‌شود، به طوری که تا پایان سال مالی کل مبلغ توافقنامه‌ها تسویه شود.</p> <p>اعتبارات موضوع این بند در دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزشی و پژوهشی و فناوری و جهاد دانشگاهی به صورت امانی هزینه می‌شود.</p> <p>حداقل سهم قابل پرداخت به دانشجویان، پژوهشگران پسادکتری، دانش‌آموختگان پژوهشگر و نیروهای کارورز از مبلغ هر طرح (پروژه) شصت درصد (۶۰٪) خواهد بود.</p> <p>شرکت‌ها، بانک‌ها و مؤسسات موضوع این بند می‌توانند حداکثر تا ده درصد (۱۰٪) از مبلغ چهل درصد (۴۰٪) هزینه امور پژوهشی مذکور را از طریق دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی وابسته به خود و جهاد دانشگاهی در چارچوب آیین‌نامه زیر هزینه کنند.</p> <p>آیین‌نامه اجرایی این بند شامل سازوکارهای مربوط، چگونگی مصرف و سایر موارد به پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه کشور و همکاری وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی، علوم، تحقیقات و فناوری، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، صنعت، معدن و تجارت و جهاد کشاورزی پس از ابلاغ این قانون به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.</p>
<p>ماده ۲۸-</p> <p>در راستای اصلاح نظام اداری، موضوع «صرفه‌جویی در هزینه‌های عمومی کشور با تأکید بر تحول اساسی در ساختارها، منطقی‌سازی اندازه دولت و حذف دستگاه‌های موازی و غیرضرور و هزینه‌های زائد، اقدامات زیر انجام می‌شود:</p> <p>الف- کاهش حجم، اندازه و ساختار مجموع دستگاه‌های اجرائی به‌استثنای مدارس دولتی در طول اجرای قانون برنامه، حداقل به میزان پانزده درصد (۱۵٪) نسبت به وضع موجود (حداقل پنج درصد (۵٪) در پایان سال دوم) از طریق واگذاری واحدهای عملیاتی، خرید خدمات و مشارکت با بخش غیردولتی با اولویت تعاونی‌ها، حذف واحدهای غیرضرور، کاهش سطوح مدیریت، کاهش پست‌های سازمانی، انحلال و ادغام سازمان‌ها و مؤسسات و واگذاری برخی از وظایف دستگاه‌های اجرائی به شهرداری‌ها و دهیاری‌ها و بنیاد مسکن انقلاب اسلامی با تصویب شورای عالی اداری</p>	<p>تبصره ۹- بند م- در سال ۹۹ پذیرش و تأمین اعتبار برای دانشجوی جدید در مراکز و مؤسسات پژوهشی دولتی وابسته به دستگاه‌های اجرایی به غیر از وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ممنوع است. وزارتخانه‌های مذکور موظفند ظرفیت پذیرش دانشجوی جدید در مراکز و مؤسسات پژوهشی وابسته به خود از جمله پژوهشکده و پژوهشگاه را بیست درصد (۲۰ درصد) کاهش دهند.</p>
<p>ماده ۲-</p> <p>بند ت- موضوعات خاص کلان فرابخشی در مورد بهبود محیط کسب‌وکار، اشتغال، فضای مجازی، بهره‌وری تأمین منابع مالی برای اقتصاد کشور، نظام عادلانه پرداخت و رفع تبعیض، توانمندسازی محرومان و فقرا (با اولویت زنان سرپرست خانوار)، بیمه‌های اجتماعی و ساماندهی و پایداری صندوق‌های بیمه‌ای و بازتنه‌سازی و پیشگیری و کاهش آسیب‌های اجتماعی و اجرای سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، فرهنگ عمومی و سبک زندگی ایرانی- اسلامی</p> <p>ماده ۴-</p> <p>ز- دولت مکلف است به‌منظور نیل به رشد و توسعه اقتصادی بر پایه عدالت نسبت به اعمال سیاست‌های اشتغال‌زایی، مهارت‌افزایی و ارتقای دانش حرفه‌ای و حمایت از</p>	<p>تبصره ۹- بند ن- در سال ۱۳۹۹ صدور مجوز برای تأسیس مراکز و مؤسسات پژوهشی دولتی جدید برای دستگاه‌های اجرایی ممنوع است. سازمان‌های برنامه و بودجه و اداری و استخدامی کشور با همکاری وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظفند بر اساس عملکرد مؤسسات پژوهشی دستگاه‌های اجرایی در خصوص ساماندهی (تمدید، ادغام و یا لغو مجوز) آن‌ها اقدام کنند.</p>
<p>تبصره ۱۸- بند الف</p> <p>- به دولت اجازه داده می‌شود اعتبارات مندرج در جدول تبصره (۱۴) این قانون را در قالب وجوه اداره شده، یارانه سود، کمک بلاعوض با منابع موضوع ماده (۵۲) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) در چهارچوب مصوبات هیئت امانا، ضوابط، مقررات و اساسنامه صندوق توسعه ملی و همچنین تسهیلات بانکی ترکیب و برای اجرای برنامه‌های ایجاد اشتغال مولد، تثبیت اشتغال موجود، اجرای سیاست‌های بازار کار و تکمیل</p>	<p>بند ت- موضوعات خاص کلان فرابخشی در مورد بهبود محیط کسب‌وکار، اشتغال، فضای مجازی، بهره‌وری تأمین منابع مالی برای اقتصاد کشور، نظام عادلانه پرداخت و رفع تبعیض، توانمندسازی محرومان و فقرا (با اولویت زنان سرپرست خانوار)، بیمه‌های اجتماعی و ساماندهی و پایداری صندوق‌های بیمه‌ای و بازتنه‌سازی و پیشگیری و کاهش آسیب‌های اجتماعی و اجرای سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، فرهنگ عمومی و سبک زندگی ایرانی- اسلامی</p> <p>ماده ۴-</p> <p>ز- دولت مکلف است به‌منظور نیل به رشد و توسعه اقتصادی بر پایه عدالت نسبت به اعمال سیاست‌های اشتغال‌زایی، مهارت‌افزایی و ارتقای دانش حرفه‌ای و حمایت از</p>

اجرای برنامه‌های بند «الف» تبصره (۱۸) قانون بودجه سال‌های ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ کل کشور هزینه کند.

مستعمل کوچک خانگی و دانش‌بنیان میبایست بر اساس عملی‌کار سایه‌ده حداکثر تا پایان سال اول اجرای قانون برنامه با پیگیری وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، اتاق تعاون و سازمان به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید، اقدام نماید. سند مزبور باید مبتنی بر کاهش نرخ بیکاری به میزان حداقل هشت‌دهم درصد (۸/۰٪) سالانه در طول سال‌های اجرای قانون برنامه باشد.

ماده ۲۴- دولت مکلف است با همکاری اتاق بازرگانی، صنایع و معادن و کشاورزی ایران و اتاق تعاون مرکزی جمهوری اسلامی ایران حداکثر تا پایان اجرای قانون برنامه، تمهیدات قانونی لازم را جهت دستیابی سهم تعاون در اقتصاد به بیست‌و پنج درصد (۲۵٪)، با رویکرد کارآفرینی، اشتغال‌زایی، حمایت از کسب‌وکارهای کوچک و متوسط و دانش‌بنیان به عمل آورد.

منبع: قانون برنامه ششم توسعه و لایحه بودجه سال ۱۳۹۹

۷- اعتبارات پژوهش و فناوری دستگاه‌های ذیل امور آموزش عالی، تحقیقات و فناوری در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ و جهت‌گیری‌های عمده آن‌ها

۷-۱- اعتبارات هزینه‌ای

اصلی‌ترین جهت‌گیری‌های اعتبارات هزینه‌ای دستگاه‌های ذیل امور آموزش عالی، تحقیقات و فناوری به‌قرار زیر است:

- اولویت تأمین هزینه‌های اجتناب‌ناپذیر پرسنلی.

- ملاحظه شاخص‌های عملکرد مؤسسات در تعیین اعتبارات.

- حمایت از کارخانه‌های نوآور و شرکت‌های دانش‌بنیان و نیز طرح‌های مهم و نوآورانه از طریق منابع صندوق توسعه ملی. هدایت و مدیریت پایان‌نامه‌های تحصیلات تکمیلی به سمت پاسخگویی به نیازهای جامعه: در این رابطه جزء ۲ بند هـ تبصره ۹ در لایحه بودجه تعریف گردیده که بر اساس آن کلیه دستگاه‌های اجرایی مکلف شده‌اند حداقل ۱۰ درصد از اعتبار برنامه «تحقیقات کاربردی» خود را به اجرای پایان‌نامه‌های تحصیلات تکمیلی که در راستای نیازهای آن‌ها تعریف می‌شود اختصاص دهند.

۷-۲- اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای

مجموع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای حوزه پژوهش و فناوری دستگاه‌های ذیل امور آموزش عالی، تحقیقات و فناوری در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ با ۴ درصد افزایش نسبت به مصوب سال ۱۳۹۸ معادل ۲,۵۳۰ میلیارد ریال در قالب ۱۶۴ طرح تملک منظور شده است.

اعتبار طرح‌های تأمین فضای پژوهشی و فناوری در سال ۱۳۹۹ معادل حدود ۱۶۰۴ میلیارد ریال بوده که نسبت به سال ۱۳۹۸ حدود ۲۴ درصد رشد را نشان می‌دهد. بر همین اساس، طرح‌های تأمین فضای حوزه پارک‌های علم و فناوری معادل ۸۷۲ میلیارد ریال (بدون رشد) و طرح‌های تأمین فضای مراکز پژوهشی برابر با ۷۳۱ میلیارد ریال (۷۳ درصد رشد) است. از جمله طرح‌های اولویت‌دار در سال ۱۳۹۹ طرح احداث رصدخانه ملی ایران است که رشدی معادل ۳۱۸ درصد برای آن در نظر گرفته شده است. در مجموع طرح‌های تأمین فضای پژوهش و فناوری حوزه پژوهش و فناوری ۶۳ درصد کل طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای حوزه مذکور است.

یکی از اولویت‌های طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بخش پژوهش و فناوری تقویت طرح‌های خرید تجهیزات و ماشین‌آلات مورد نیاز پارک‌های علم و فناوری به‌منظور حمایت از استقرار شرکت‌ها و واحدهای فناور جدید، تجهیز کارگاه‌ها و پایلوت‌های فناوری و کمک به ایجاد زیرساخت‌های زیربنایی مورد نیاز جهت حضور بخش خصوصی برای سرمایه‌گذاری در پارک‌های علم و فناوری است. با توجه به محدودیت‌های منابع مالی دولت برای سال آتی در سال ۱۳۹۹ نسبت به سال ۱۳۹۸ طرح‌های خرید تجهیزات و ماشین‌آلات و محوطه‌سازی برابر با ۹۲۶ میلیارد ریال (۱۹- درصد رشد) لحاظ شده است که در این میان به دلیل اهمیت حمایت از پارک‌های علم و فناوری میزان رشد در نظر گرفته شده در این بخش برای آن‌ها معادل ۵ درصد (۳۴۰ میلیارد ریال) است. لازم به ذکر است مجموع طرح‌های تعمیرات اساسی و تأمین تجهیزات حوزه تحقیقات و فناوری ۳۷ درصد کل طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای این حوزه است (جدول ۹).

جدول ۹: رشد اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای حوزه پژوهش و فناوری در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹

رشد لایحه ۱۳۹۹ به مصوب ۱۳۹۸	لایحه ۱۳۹۹		سال ۱۳۹۸				ماهیت دستگاه	نوع طرح
	تعداد طرح	لایحه	رشد ابلاغ ۱۳۹۸ به ابلاغ ۱۳۹۷	ابلاغ	قانون	تعداد طرح		
۵٪	۳۳۹,۸۰۰	۳۹	۱۴۷٪	۲۸۱,۷۰۶	۳۲۳,۸۰۰	۳۸	پارک علم و فناوری	تعمیرات اساسی و خرید ماشین‌آلات و تجهیزات
۱۳٪-	۴۳۲,۳۵۰	۴۴	۴۶٪	۴۳۱,۱۴۴	۴۹۵,۵۶۸	۴۶	مؤسسات پژوهشی - دارای آزمایشگاه	
۵۳٪-	۱۵۴,۰۸۵	۴۰	۱۶۶٪	۲۸۸,۰۴۴	۳۳۱,۰۸۵	۴۰	مؤسسات پژوهشی - فاقد آزمایشگاه	
۱۹٪-	۹۲۶,۲۳۵	۱۲۳	۸۶٪	۱,۰۰۰,۸۹۴	۱,۱۵۰,۴۵۳	۱۲۴	جمع (۱)	
۰٪	۸۷۲,۴۶۵	۲۸	۹۱٪	۷۵۶,۳۰۹	۸۶۹,۳۲۱	۲۸	پارک علم و فناوری	تأمین فضای پژوهشی و فناوری
۷۳٪	۷۳۱,۳۰۰	۱۳	۴۵٪	۳۶۸,۷۳۱	۴۲۳,۸۲۹	۱۵	مؤسسات پژوهشی	جمع
۲۴٪	۱,۶۰۳,۷۶۵	۴۱	۶۳٪	۱,۱۲۵,۰۴۰	۱,۲۹۳,۱۵۰	۴۳		
۴٪	۲,۵۳۰,۰۰۰	۱۶۴	۶۱٪	۲,۱۲۵,۹۳۴	۲,۴۴۳,۶۰۳	۱۶۷	جمع کل	

منبع: قانون بودجه سال ۱۳۹۸ و لایحه بودجه سال ۱۳۹۹

دو طرح مهم و متمرکز ستاد وزارت علوم تحقیقات و فناوری که کمک شایانی به طرح‌های نیمه‌تمام خیرین و تأمین تجهیزات آزمایشگاهی و کارگاهی مراکز پژوهشی و پارک‌های علم و فناوری می‌کند در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ نسبت به ابلاغ سال ۱۳۹۸ معادل ۱۹ درصد رشد را نشان می‌دهد. لازم به ذکر است طرح «کمک به تکمیل فضاهای پژوهشی (تا ۲۰۰۰ مترمربع) که حداقل ۵۰ درصد اعتبار آن‌ها از سایر منابع یا خیرین تأمین شده باشد» به‌عنوان یک الگوی مناسب مشارکت عمومی - خصوصی در تکمیل پروژه‌های نیمه‌تمام در بخش پژوهش و فناوری است که با توجه به تقاضای گسترده مراکز پژوهشی و پارک‌های علم و فناوری در سال‌های اخیر موجب تقویت و اهمی کردن بودجه عمومی شده است.

فهرست طرح‌های خاتمه‌پذیر در سال ۱۳۹۹

بر اساس اعتبارات پیش‌بینی شده در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹، تعداد ۳ پروژه با حجم عملیات ۵۰۲۳۸ مترمربع زیربنا در سال ۱۳۹۹ خاتمه و به بهره‌برداری می‌رسد (جدول ۱۰).

جدول ۱۰: فهرست طرح‌هایی که در سال ۱۳۹۹ خاتمه می‌یابند (میلیون ریال)

شماره دستگاه تابعه	عنوان دستگاه تابعه	شماره طبقه بندی طرح ۹۸	شماره طبقه بندی طرح ۹۹	عنوان طرح	عنوان پروژه	مقدار هدف کمی	درصد پیشرفت فیزیکی	سال خاتمه	مصوب سال ۱۳۹۸	ابلاغ سال ۱۳۹۸	لایحه ۱۳۹۹
					جمع کل	۵۰,۲۳۸			۲۹۰,۰۰۰	۲۵۲,۳۰۰	۶۲۲,۰۰۰
۱۱۳۵۶۷	پژوهشگاه دانش‌های بنیادی	۱۸۰۴۰۱۰۰۰۱	۱۸۰۴۰۱۰۰۰۱	احداث رصدخانه ملی	احداث خانه ملی	۷,۰۰۰		۹۹	۸۰,۰۰۰	۶۹,۶۰۰	۳۰۰,۰۰۰
۱۲۱۰۰۹	دانشگاه تربیت مدرس - پارک علم و فناوری	۱۸۰۴۰۱۴۰۰۴	۱۸۰۴۰۱۵۰۰۴	خرید و تکمیل ساختمان پارک علم و فناوری دانشگاه تربیت مدرس	ساختمان مرکز رشد پردیس پژوهش	۲,۴۸۰	۸۵	۹۹	۱۵,۰۰۰	۱۳,۰۵۰	۴۰,۰۰۰
۱۱۳۵۷۴	مرکز بین‌المللی علوم تکنولوژی پیشرفته و علوم محیطی	۱۸۰۵۰۱۰۰۰۳	۱۸۰۵۰۰۸۰۰۱	احداث ساختمان حیوان خانه، فضای پژوهشی پارک علم و فناوری	احداث و تجهیز ساختمان حیوان خانه	۵,۲۵۸	۸۵	۹۹	۲۰,۰۰۰	۱۷,۴۰۰	۴۰,۰۰۰
۱۱۳۵۶۶	پژوهشگاه بین‌المللی زلزله‌شناسی و مهندسی زلزله	۱۸۰۵۰۱۰۰۰۸	۱۸۰۵۰۰۸۰۰۵	تأمین فضاهای پژوهشی	مطالعه و احداث آزمایشگاه‌های جامع و پیشرفته پژوهشگاه	۸,۰۰۰	۹۰	۹۹	۸۵,۰۰۰	۷۳,۹۵۰	۱۴۰,۰۰۰
۱۱۳۵۲۶	پارک علم و فناوری استان مرکزی	۱۸۰۵۰۱۲۰۱۷	۱۸۰۵۰۷۰۰۱۳	تأمین فضاهای پژوهشی و فن‌آوری	تأمین فضای پژوهشی و فن‌آوری	۸,۰۰۰	۹۵	۹۹	۱۰,۰۰۰	۸,۷۰۰	۱۰,۰۰۰
۱۱۳۵۴۰	شهرک علمی تحقیقاتی اصفهان	۱۸۰۵۰۱۲۰۱۹	۱۸۰۵۰۷۰۰۱۴	تأمین فضاهای پژوهشی و فن‌آوری	احداث پارک علم و فناوری ابوریحان	۱۴,۵۰۰	۹۰	۹۹	۶۰,۰۰۰	۵۲,۲۰۰	۷۲,۰۰۰
۱۱۷۲۰۲	پارک علم و فناوری استان لرستان	۱۸۰۵۰۱۲۰۳۸	۱۸۰۵۰۷۰۰۳۱	احداث پارک علم و فناوری لرستان	احداث پارک علم و فناوری لرستان	۵,۰۰۰	۸۰	۹۹	۲۰,۰۰۰	۱۷,۴۰۰	۲۰,۰۰۰

منبع: قانون بودجه سال ۱۳۹۸ و لایحه بودجه سال ۱۳۹۹

ردیف‌های متفرقه:

جدول ۱۱ وضعیت ردیف‌های متفرقه حوزه تحقیقات و فناوری را در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور نشان می‌دهد. همان‌گونه که ملاحظه می‌شود رشد اعتبارات ردیف‌های متفرقه کاهش ۵ درصدی نسبت به مصوب ۱۳۹۸ داشته است.

بررسی بودجه پژوهش، فناوری و اقتصاد دانش بنیان در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور

جدول ۱۱: رشد اعتبارات ردیف‌های متفرقه حوزه تحقیقات و فناوری در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹

شماره دستگاه	دستگاه اجرایی	شماره ردیف متفرقه	عنوان ردیف متفرقه	قانون ۹۸		جمع قانون ۹۸	لایحه ۹۹		رشد لایحه به ۹۸ به مصوب ۹۷
				هزینه‌ای	تملک		هزینه‌ای	تملک	
۱۱۳۵۰۰	وزارت علوم تحقیقات و فناوری	۱۳- ۷۵۰۰۰۰	شبکه ملی شبیه‌سازی و محاسبات علمی کشور	۰	۶۰,۰۰۰	۶۰,۰۰۰	۵۷,۰۰۰	۵۷,۰۰۰	-۵٪
۱۱۴۵۳۰	وزارت علوم تحقیقات و فناوری - دبیرخانه شورای عالی عتف	۱۸- ۷۵۰۰۰۰	طرح‌های کلان ملی پژوهش و فناوری	۳۰۰,۰۰۰	۰	۳۰۰,۰۰۰	۲۸۵,۰۰۰	۲۸۵,۰۰۰	-۵٪
۱۱۳۵۴۵	وزارت علوم تحقیقات و فناوری - امور فناوری و پژوهشی، حق عضویت در مجامع بین‌المللی و برگزاری جشنواره‌ها و فعالیت‌های دبیرخانه عتف	۱۴- ۷۵۰۰۰۰	تقویت و توسعه فعالیت‌های پژوهشی و به‌روزرآوری منابع و تجهیزات پژوهشی	۶۰,۰۰۰	۱۸۰,۰۰۰	۲۴۰,۰۰۰	۵۷,۰۰۰	۱۷۱,۰۰۰	-۵٪
۱۱۳۶۲۰	جهاد دانشگاهی	۱۴- ۷۵۰۰۰۰	تقویت و توسعه فعالیت‌های پژوهشی و به‌روزرآوری منابع و تجهیزات پژوهشی	۲,۰۰۰	۶,۰۰۰	۸,۰۰۰	۱,۹۰۰	۵,۷۰۰	-۵٪
			جمع کل	۳۶۲,۰۰۰	۲۴۶,۰۰۰	۶۰۸,۰۰۰	۳۴۳,۹۰۰	۲۳۳,۷۰۰	-۵٪

منبع: قانون بودجه سال ۱۳۹۸ و لایحه بودجه سال ۱۳۹۹

منابع

- پایگاه استنادی علوم جهان اسلام، شماره ۴۵، شهریور ۱۳۹۸.
- سازمان برنامه و بودجه، لایحه بودجه سال ۱۳۹۹، آذر ۱۳۹۸.
- سازمان برنامه و بودجه کشور، گزارش عملکرد قانون برنامه ششم توسعه در سال ۱۳۹۶، جلد سوم، حوزه بخشی (۲)، ۱۳۹۷.
- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، سند تفصیلی برنامه ششم توسعه، ۱۳۹۴.
- سیاست‌های ابلاغی برنامه ششم توسعه، پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر مقام معظم رهبری، ۴ تیر ۱۳۹۴.
- سیاست‌های ابلاغی علم و فناوری، پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر مقام معظم رهبری، ۱۳۹۳/۶/۳۰.
- مجلس شورای اسلامی، برنامه و خط‌مشی دولت دوازدهم جهت اخذ رأی اعتماد، مرداد ۱۳۹۶.
- مجلس شورای اسلامی، قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور، بهمن ۱۳۹۵.
- مجلس شورای اسلامی، قانون برنامه ششم توسعه ج.ا.ا، اسفند ۱۳۹۵.
- نهاد ریاست جمهوری، بخشنامه بودجه سال ۱۳۹۹، شماره ۸۴۴۳۲ مورخ ۱۳۹۷/۷/۷.